

בַּיְצֵרְכֵהוּ ז. מכבוד קרושת רבינו הגדול קדוש ה' ירא צדיק יחד עולם נופח
הדור והדרו תהלתו מלאה הארץ היה מרנא ורבנא הרבי ר'
חנניא העניף הכהן וצוקלה"ה וי"ע מאלכסנדר.

בקאלק וכיבדו את רבינו הקדוש מאלכסנדר
הכ"ל שיאמר בדחנות על החסונה והלך
על השלחן והסתחל לומר בדחנות ואני
לפי שהייתי מכיר אותו מעט ואת תהלוכות
דרכו בקודש דרך הנסתר הכ"ל ראיתי ג"כ
לראות האריך הוא אומר בדחנות ועמדתי
אלל השולחן סמוך אללו. והנה מה אומר
לכם ראיתי את פני קדשו והנה פניו ה'י
ביער כלפיד אש ואומר סתרי תורה ומגלה
רוח דרוזן ומסתמח הגדולים אנשי שם
שישבו על השולחן הקדוש הזה בטח הבינו
ג"כ זאת אבל העולם הפשוטי העם שחקו
מאוד מהבדחנות שלו ולי ה'י דמי שותם
והנה ראיתי אשר הוא מרגיש אשר אני
מבין מעט והביט עלי באחלע דבריו
הקדושים וכאשר הביט עלי נפל עלי פחד
גדול עד שרחפו כל יעלמותי ודמי שותם
[ואלה התיבות ודמ שותם מור כמה
פעמים] כך ה'י איזה פעמים כמעט שלא
הייתי יכול עוד לסבול זאת מרוב הפחד
ממנו אז ועוד ה'י נוסף יגון על יגוני
בראותי האריך צוער בקרבו עבודה השי"ת
אז כלהבת אש וזכרחת השי"ת ומפחד הרר
באוני אשר מחש ה'י מופשט מגשמות אז
ומגלה סתרי תורה והעולם הפשוטי העם
שומעים

טו הנה רבינו הקדוש הכ"ל המשיך
העדה לעת זקנתו לאחר
הסתלקות רבו הסי"ק בעל ה'י הרי"מ
זללה"ה הכ"ל וארבעה שנים ה'י מנהיג
העדה חולם במעט שנים הללו הדרך
הרבה אלפים ורבות מישראל בעבודת
השי"ת והדרך כולם לתשובה. ובימי עלומיו
גפע ג"כ לרבינו הקדוש הרבי ר"צ זללה"ה
מפרשיםאח ואח"כ לקאלק ולגיר :

טז דרכו בקודש ה'י קודם שנעשה רבי
ה'י אומר תמיד ווערטליך
והעולם לא הבינו ומשבו שבאמת אומר
ווערטליך. אולם באמת ה'י לו דרך נסתר
בזה וכוונתו הקדושה היתה בנסתרות
בזה. והנה פ"א בקאלק ה'י רבינו הקדוש
הכ"ל עומד צביהמ"ד ואומר ווערטליך
ויוגע לייט עמדו סביביו ושחקו מאוד
מהווערטליך שלו. פתאום בא הסי"ק ר'י
יחיאל מאיר זללה"ה מגאסטענין להביהמ"ד
וראה את כל ז"א ואמר לאחד איני יודע
למה שטים הללו ישאחו הוא עומד ובוכה
ומקיין כעת על גלות השכינה הקדושה
והם שמחים :

טז סיפר הסי"ק מגאסטענין הכ"ל
אשר פעם אחת ה'י חסונה

שומעים זה וזה וסחקו כמו ששמעו לצדקת
 אחר האומר דתקנות והאיך עת מראות
 עיניהם ולא יבינו כל זאת מאוד הי' לבי
 כואב לי על זאת ומה הי' לי לעשות לא
 הי' לי שום עצה ויראתי לנלות זאת כי
 ראיתי אשר גדולי הדקיס היושבים על
 הסולחן לא גילו והאיך אני אגלה [כי
 בגדל טעותנותו הי' מחזיק איש לשפל
 מאוד כידוע] כן סיפר הה"ק מגאסטענין
 הנ"ל, מזה נובל לראות גודל קדושת
 רבינו הנ"ל:

פט"ו אחת סיפר רבינו הקדוש
 הנ"ל בעת שהי' רבי ואמר
 כך בזה לשון קדשו. הנה ידעתי עוד
 בפרסיסחא שאהי' רבי הנה פעם אחת
 נכנסו לחדר רבינו הקדוש מפרסיסחא מורי
 רבינו מקאלק ומורי רבינו מגור ואני
 ונכנסנו שלשתן לרבינו הקדוש הרבי ר"ב
 ובאשר באנו אליו פתח בדברי קדשו, נו
 נו בלזו רעבים והבנתי אז שגם אני יהי'
 רבי ואח"כ אמר רבינו הקדוש לנו לכו
 והתפללו מעריב וחבוא אחר מעריב ונשתה
 מעט י"ש והלכנו מחדרו הקדוש להביהמ"ד
 ופתח רבינו הקדוש מקאלק בדברי קדשו
 ונאחז מאוד ולעק בקול, הרבי ליווה
 להתפלל מערב ובחיהו אנפין נתפלל מערב,
 כך לעק כמה פעמים והלך לזוית אחת
 מהביהמ"ד ועמד להתפלל בהתלהבות
 עלומה מאוד ובקדושה גדולה אין לשער
 ואין לספר, ורבינו הקדוש מגור עמד איש
 בזוית אחרת והתפלל עם בגדל הכנעה
 ובצב"י רבה ובשברון כל עלמותיו ובכפית
 ראש וקומה כמעט שלא נשאר אבר שלם
 בו ובחסירת הנפש, והנה כאשר אני
 ראיתי זאת מהם עמדתי נבהל ומשהומם
 ואמרתי מה אני ומה חיי ואמרתי בלבי
 גאוני וקדושי ארץ כאלה יחדו ויפחדו
 מליווי רבינו הקדוש אשר ליווה להפיל
 ויתפללו כך בחסירת הנפש ומה יעשה
 שפל כמוני, ומרוב לערי ויגוני לא יכולתי
 לפתוח פי ונשארתי דומם ועומד ומשתומם

ולא ידעתי מה לעשות ואח"כ נתישבת
 הנה בע"כ אני מוכרת להתפלל ומה
 אעשה, ועמדתי אלל כסותל והתחלתי
 להתפלל בהכנעה כאש פשוט ואמרתי
 והוא רחום, יכפר עון, ולא ישחית עדי
 שגמרתי את תפילתי והלכנו כלנו לרבינו
 הקדוש ובאשר דרכנו רק על מפתן חדרו
 הקדוש אמר רבינו, נו נו העניי' על האסם
 דיח גימאנט אמעריב, נראה מזה האיך
 התלמידים הקדושים הללו הי' להם אימת
 רבם, גם סיפרו לי הנכנים שהיו בראדואמין
 אלל הה"ק שבא קדישא הרבי ר' יעקלע
 זללה"ה, והנה כשהזכיר שמו הקדוש של
 רבינו מפרסיסחא אמר בז"ל, דער הייליגער
 רבי, מ"ן רבי, ולעק בקול ועמד מכסאו
 דער רבי ר' בונם כך הי' דרכו תמיד
 כשאמר תורה משאי' הקדוש, פ"א לאתר
 הסתלקות רבינו הקדוש מפרסיסחא הרבה
 שנים והרבותי הדקיקות רבקהלע אשזו
 של רבינו הקדוש מפרסיסחא נעשה פ"א
 לראדווימין לראות עם הה"ק ר"י, ובאחה
 צלילה לראדווימין, והיחה גשם שטיפ
 וחישך ואפלה ולא ידעה האיך לייך וללון,
 והנה ראתה בצית אחד מאיר נר והלכה
 להצית עם וראתה שהצ"ב נעורים ויושבים
 ובוכים, ושאלה אותם מה זאת והשיבו לה
 שהתינוק שלהם חולה ושהרופאים אומרים
 נושא ר"ל וביקשה מהם אשר יניחו אותה
 ללון עם ולא רצו בשום אופן באמרם שלא
 יוכלו לעשות בעבור שהתינוק חולה כ"כ
 והיא פייסה אותם ודיברה על לבם
 ואמרה ראו נא אשר יעזור השי"ת שהתינוק
 יתרפא עד שנתפייסו והניחה לה שח"ן,
 ובבוקר הלכה לבית הרבי וביקשה
 מהמשמשים שינחו אותה לייך להרבי
 ובשום אופן לא הניחוה כידוע אשר המה
 רק בלע כסף לקחו ובאשה הזאת ראו
 שלא ישיגו כלום לכן לא הניחוה לייך
 להרבי ושהתה עם איזה שעת עד שבקשה
 מהשמש ש"ך להרבי ויאמר לו שהאשה
 אחת יש כאן ושמה רבקה, וכן עשה
 המשמש

עשר מרבניו הק' מוה"ר ח"ה מאלכסנדר וצ"ה נפ"ל. ות' כ"ד 47

כך כמו הלדיק גדול שהי צדור הקודם
 רק מוכח ליסע לכנריק שבימיו. והנה
 תורת אמת צפי רבינו הקדוש הג"ל כי
 רואים אנו בחוש הרבה מעשות כאלה אשר
 אחרי הסתלקות הלדקיס שמקודם הם
 החסיד הוא איש חכם ומקרב איש תיכף
 להלדיק שאחריו איז נהה ויפה לו ואם
 הולך צדמיונות ואומר שלאחר רבי כזה
 שהי' לו מקודם לא יוכל להכניע איש
 אחת רבי אשר לפי דעהו אינו גדול כמו
 הראשון איז ידע שטלה יבאיר היא כי
 רולה לקרר אותו מהחסידות מכל וכל כמו
 שראינו בעינינו בעוה"ר הרבה שלא יפה
 עשו כזה כי לריך להחמין אשר כל לדיק
 הוא לפי דורו ומסתמא לדור זה לריך
 לדיק כזה כמו ששמעתי אומרים מגדול
 אחד שאמר על מה שנאמר צמח אלי"י
 הנביא צמחאלי שיק איש דורות שנים עשר
 ראו עיניו דהפירוש הפשט היה שחי
 הרבה שנים עד שראה שנים עשר דורות,
 וקשה הלא שם רק נזכר שבחים של אלי"י
 הנביא ומה שבח הוא זה שהי' לו אריכות
 ימים הלא זה מהנה מהשי"ת, רק הפשט
 היה שהי' אלל שנים עשר רעבים, והנה
 טפי' סדר העולם הראשונים היו גדולים
 יותר אצפ"כ הכי' איש לפני כל אחד
 ואחד והי' תלמיד שירם יפה הוא באמת
 שבת גדול וזכה לכל חלה:

המשמש, וכשמוע רבינו זאת אז הבין תיכף
 מי זאת ואמר צודאי זאת אשתו של
 רבינו הקדוש מפרשיסחא ורץ בעלמו
 צבהלה להפחת, וכשראה אותה נחבהל
 מאוד וביקש אותה למדרו ועמד לה כסא
 לישב ואמר לה אשת הרבי שלי אתם
 הטרחתם עלמיכם לצוא אללי, וביני לביני
 סיפרה לו המעשה שהיתה לה צלילה הזאת
 ואמרה לו ראדזימינער רבי על קאנטע
 ש'כס הבטחתי שהילד יהי' לו רפואה.
 השיב לה רבינו אתם אינכם לריכות
 לקאנטע שלי הקאנטע שלכם ג'כ טוב
 מאד ויוכל הילד להיות לו רפואה וכן הוה
 ונתרפא הילד צ"ה:

ק) בספר נפלאות חדשות מציא צ"ה
 רבינו הקדוש מאלכסנדר
 הג"ל על הפסוק ואת הנפש אשר עשו
 בחרן שפירש רשיי ז"ל שאברהם אבינו
 הי' מגייר אנשים. והקשה היכן מלינו
 בתורה זרע של הגרים שגייר ארע"ה כי
 לריכים ג'כ להיות ישראלים כמו כל הגרים
 כיתרו וכל הגרים ופירש רבינו הקדוש
 הג"ל כי לאחר שנפטר ארע"ה לא הי'
 רולים הגרים ללמוד מ'חוק אבינו ע"ה
 כי היו סוברים ש'חוק אינינו לדיק כאברהם
 ע"כ ישנו צביתם ונתקררו מאוד עד
 שצבו לסירס, ואמר באל יבגית אדם על
 זה שסובר שהלדיק שבימיו אינינו גדול כל

מערכת ה' מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו הקדוש וטהור
 טמיר ונעלם הגאון הצדיק הנסתר ביראת ד' ובעבודתו
 ית"ש כל רז לא אניס לי' וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליו
 קדוש ונורא מרנא ורבנא וכו' הרבי ר' מרדכי מנהם טענדי' ז'
 זצוקלה"ה זי"ע מווארקי בן לאתו צדיק אדמו"ר סבא קדישא מרנא
 ורבנא וכו' הה"ק מוהר"י זצוקלה"ה זי"ע מווארקי.

א) הנה הוא הי' בילדותו נסתר במעטיו
 מאזי' ואח"כ כשנעשה רבי מעט
 מן המעט הנשמע מומנו דברי תורה או
 דברי מוסר רק תמיד הי' פניו הקדוש
 צוער כלפיד אש וכל מי שהי' רואה לורתו
 הקדושה נשבר לבו בקרבו והי' מוכרח
 לעשות תשובה אפי' מחטאת נעורים כי
 הי' אש של מעלה מתלקחת בקרבו עם
 דביקות נפלא להשי"ת כמ"ס ובקרב קדושים
 תהלה והי' תוארו כהואר פני מלך והי'
 פחדו אף על האוה"ע כאשר ראו אותו כי
 שכינה הק' הי' שורה עליו והרבה לדיקים
 צימיו החתקו על שורש עבודתו הקדושה
 כי ראו אשר הוא לדיק גדול קדוש ונורא
 אולם לא הי' יכולין להתוודע מומנו שירש
 עבודתו הקדושה צמה הוא כי הי' נסתר
 מאוד בדרכי השי"ת וצוה פירש אהמו"ר
 הרב ז"ל דר"ה קודם ח"ש פסוק בישעי'
 קרא צגרון אל תחשוך כשופר הרם קולך
 שהשי"ת אמר לישעי' הנביא אמה ההי'
 צמו השופר שהשופר אינו אומר כלום
 לעשות תשובה רק שמשמיע קול וכולם
 יתחדו כן אמה תהי' שלא תלעוך לאמור
 לישראל שיעשו תשובה רק כשיראו אותך
 לבד יעשו תשובה וכמו שהי' רבינו הקדוש
 מווארקי הנ"ל [כי הוא כסע אליו עוד
 מילדותו] הוא לא אמר לשום איש דברי
 מוסר רק מעט מן המעט ואעפ"כ מי
 שראה אותו לא הי' אפשר בלא תשובה
 וכשאמר אשת חיל בליל ש"ק כל העומדים
 שם נחם לבבם והי' למים וכולם מזלו
 דמעות מאין הפינות ועשו תשובה בכל
 לבבם אף שלא ראו ממנו שום תנועה
 כן בשמעט ממנו זמירות הללו אודה
 בשלש סעודות וכל הדיקים אמרו עליו

ב) הנה הי' עובד את השי"ת במחשבה:
 (ז) פ"א לאחר הסתלקות אביו הסבא
 קדישא מווארקי זצלה"ה
 והסתילו למשוך עדה הוא ואחיו הגדול
 הה"ק ר"ד זצלה"ה מאמשינוב וזממנו יחד
 במקום אחד ועשו סעודה עבורם והה"ק
 ר"ד אמר תורה הרבה והוא הקדוש לא
 אמר ושאל לו הה"ק ר"ד אחי מפני מה
 אין אמה אונור תורה והשיב לו אין אומר
 ואין דברים בלי נשמע קולם אעפ"כ בכל
 הארץ יא' קום גם פ"א שאלו לו לדיקי
 הדור מפני מה שאינו אומר תורה והשיב
 להם שמעון העמסוני הי' דורש כל אתין
 ש:תורה כיון שהגיע ללח ד' אלקיך תירא
 פירש ויותר לא אמר והכוונה מוכן כיון
 שהגיע ליראת ד' פירש ולא הי' יכול עוד
 לומר תורה:
ג) הנה לי הרב הנפורסם וכו' מו"ה
 יונתן אייבשיטץ הלוי נ"י
 הנ"ל איך ששמע בעלמו מפי קדשו של
 הה"ק מוהר"ש זצלה"ה מסקעריצ'וץ צנ'
 רבינו הקדוש מווארקי הנ"ל אשר לאחר
 הסתלקות אדמו"ר הקדוש הזקן מווארקי
 זצלה"ה באו הרבה חסידים על חב'
 השבועות לווארקי ובתוכם הי' ג"כ הה"ק
 ר' בנימין מלובלין זצלה"ה ומחמת שהי'
 זקן וחולה שכב במטתו ולאחר התפלה הלכו
 האחים הקדושים בני הסבא קדישא לבקרו
 ואמר להם הה"ק ר"ב הנ"ל בזה"ל בניס
 אמרו לי הפשט צפסוק וכל העם רואים
 את הקולות כקושיית חכ"ל שומעים מיציעא
 לי' ואמר הה"ק מאמשינוב תורה ע"ז
 ורבינו הקדוש מווארקי הנ"ל המריש כדרכו
 אמר לו הרב ר"ב הנ"ל וכבודו מה אומר
 אמר לו אחי אומר הפשט „זי"א האבין
 גי' ע"ז

עשר מרבינו הק' מוהר"ם בווארקי וצללה"ה זכויות כא 41

בזעמיהן זי"א זאלין אריין נעמין דיא קולות
 אין זיך' כששמע הרי"צ זאת אמר ידעתי
 גם ידעתי שאביך ואתה הם שני המשיחים
 משיח בן יוסף ומשיח בן דוד רק מי
 כך ומי כך איני זוכר ע"כ [ולי הלעיר
 נראה לפ"ד אשר אולי כוונתו הי' על
 רבינו הקדוש מוהר"ם שהוא משיח ב"ד כי
 שמעתי אשר פ"א הלך חתנו הה"ק ר"י
 מנאדרזין זללה"ה צלילה בהחלר בווארקי
 פהאום צא אליו חותנו רבינו הקדוש הנ"ל
 ואמר אליו צקול ובהתלהבות כורא צוהליק
 יעק"צ "דיא ווייסט ווייא משיח הייסט"
 וכבהל מפניו ולא ענהו דבר אמר לו רבינו
 הקדוש מנחם שמו והלך תיכף מאתו ולא
 דיבר יותר זהו ראי' לזה. עזריאל חיים]:
 (ד) **סיפור** לי איש אחד שמע בעלמו
 מפי קדשו של הרב
 הקדוש ר' דוד זללה"ה מקאלק שסיפר
 בעלמו בגדל עטותותו איך שאביו
 הק' מקאלק הוכיח אותו ב"אשר שידוע
 שרבינו הקדוש מוהר"ם הנ"ל מווארקי נסע
 כמה פעמים לקאלק פ"א הי' אללו והי'
 סגור עמו בחדרו הקדוש איזה שעות
 וכשהלך לחוץ הי' עיף מאוד וזעפה נועפות
 מעל פניו הקדוש וישב בהחלר על הקורה
 לפוש מעט ואמר להאנשים שעמו תדעו
 שהזקן הק' הזה צחן את כל חברי מכף
 רגל ועד ראש ואמר בלי"א "כהצבער צחן
 פאס" עד שכמעט לא יכולתי להתאפק
 ואמרתי עוד אמתין איזה רגעים והללתי
 צוה צ"ה כי בלי"צ עזב ממני והייתי מעלים
 ממנו ולא נתוודע לו כלום ממני אמר זה
 קרא לבנו הה"ק ר"ד הנ"ל ואמר לו ראה
 זה בני, ידידי מווארקי הית אחריו בן אצל
 אני מה אינה אחרי הנס תדע כאשר בוא
 יצוא אללי "גנארט ער פין מיר אלץ אויס"
 ואני ממנו לא אוכל להתוודע כלום:

(ו) **בהפיוט** של פסח בהשירה תמה
 למו שם ויד וירא ישראל
 את היר ושאל רבינו הקדוש הנ"ל לאמר
 אמאי פסקי לפסוקא ולא אמר היר הגדולה
 כמ"ש בהפסוק והשיב לו כרי שהחרוים
 יהי' מכוונים ולא ישר בעיניו ואמר רבינו
 הקדוש שראו ישראל מה שהשי"ת עשה
 עמהם "האנדשלא"ג כדרך הסותרים:
 (ז) **הנה** רבינו הקדוש בעת שנטעה רבי
 ראה שהרבה מהמקורבים אתו
 מקודם יש להם חרעומות עליו על מה
 שהפתח נעול בפניהם שאינם יכולים לכנס
 אללו בזמן שהם רולים אזי אמר הנה אלל
 אחי יוסף כתיב ויראו אחי יוסף כי מת
 אביהם ויאמרו לו ישטמנו יוסף וכו'
 ופירשי' ז"ל שהיו רגילין לסעוד על שלחנו
 של יוסף וכו' ומשמח יעקב לא קרבן ע"כ
 וקשה אמאי באמה לא קרבן אלא כשיעקב
 אבינו הי' חי הי' הוא רבי ומנהיג וכשנפטר
 יעאע"ה נעשה יוסף רבי ונעל מעט הדלת
 בפניהם והם דימוו שח"ו מתמת שאלה
 היא זאת זה שמעתי מאחמו"ר הה"ל ז"ל
 ששמע ממנו:

(ח) **עוד** שמעתי ממנו אשר רבינו הקדוש
 אמר על המדרש פ' קרח
 חכמת נשים צנתה ציתה זה אשחו של חן
 בן פלת שהיתה אומרת לבעלה אם אהרן
 כהנא רבא אהה תלמידו אם קרח כהנא
 רבא גם אהה תלמידו אי"כ מאי כ"מ לך
 עיי"ש והקשה מאי חכמה אמרה בזק צמה
 שהכתוב והמדרש משבחין אותה כ"כ ואמר
 שבחמת חכמה גדולה אמרה צוה דהנה הם
 טעט

(ט) **בר"ה** אמר על פיוט שאומרים את
 ישוב מיד תקבלו למשל את
 אחד מציא סחורות למכור ציומא דשוקא
 את אין זמן זה על סחורות אלו איני כל
 אחד מדקדק ורואה את הסחורות את

הקדוש הנ"ל ליסע אחס ברוך המרכבה
 אמר הרוזינער מי שאין לו ידיעה במעשה
 מרכבה לא יוכל ליסע אחסו אמר לו רבינו
 הק' הנ"ל אכל "היה ערייבין" יכול אני
 בעוב והשיב הרוזנער איכ עשה כך והלך
 וישב על המרכבה ולקח הליועין בידו וכסע
 וזדרך שאל הרוזינער לאביו הק' ואמר לו
 ווארקער רבי מהיכן זכיתם לכן בזה
 והשיב לו מחנה חסם הוא לי :

יב) **הנה** בעיר חדש סמוך לפיליזע
 ה' שם הה"ל ר' מאטלי ז"ל

אצ"ד הנזכר לעיל במערכה ג' אות ל"א
 ובימי ארמו"ר הק' הרבי ר"ב זללה"ה
 מפרשיסחא ה"י הוא מלמד שם ובעת
 שרבינו הק' מווארקי הנ"ל ה"י ילד לקח
 אותו לביו הק' עמו לפרשיסחא ובעת
 לקיחת שלום לא ה"י הילד עמו רק לקח
 בייטש בידו וסבב את העיר ופגע בהלון
 שישב ולמד שם הרב ר"מ הנ"ל והכה
 בהבייטש להלון ושבר את החלון ובשברי
 הזכוכית הכה להרב ר"מ בפניו ונעשה
 פניו פלעים מלאים דם ונהודע לו מי
 עשה זאת והלך בקובלנא אלל לביו הק'
 עליו ושאל לו לביו הק' ראה נא למה
 עשית כזאת השיב לביו הנה הוא ישב
 אי"ע אלל החלון ללמוד בקול רם כדי שכל
 הנשים העוברות שם ישמעו פורתו וכי זה
 דרך התורה והחסידות לכן שיברתי את
 החלון שלא יעשה עוד כזאת כשמוע הרב
 ר"מ זאת לא דיבר עוד כלום נראה מזה
 שהלכות קדשו עוד בימי ילדותו :

יג) **הנה** לביו הק' עשה עמו שידוך עם
 הסגיד ר' צבי אריי ז"ל

מווארקי והנה לא דאיתו לומד כידוע והלך
 בקובלנא עליו ר' צבי אריי מחותנו הנ"ל
 לפני לביו הק' והשיב לו אל הדאג בעור
 הש"ת ה"י חסיד טוב סיפרו למחותנו
 הנ"ל שעה דבר זו שלא לכבודו והלך עוד
 הפעם אלל לביו הק' ואמר לו בזה"ל הלא
 יש לי חרפות ובושות ממנו כיון שמוע
 ממנו כך נשתנה פניו הקדוש ואמר לו מה
 אפה אומר חרפות ובושות יש לך ממנו
 ה"י

פענו שהמנהיג לריך להיות מעורב עם
 העולם ועי"ז יוכלו ללמוד ממנו אבל משה
 ואהרן שהיו במדרגה גדולה מאוד שלא
 יכלו להביט בפניהם אינם יכולים להיות
 מנהיגים כי אינם יכולים ללמוד אללם אבל
 קרח מעורב אהם ויכול להיות מנהיג אז
 אמרה לו אשתו היום דמיתם בעיניכם
 שקרח מעורב אתכם אבל אם קרח יהי
 מנהיג יהי ג"כ מעט מרוחק מן העולם
 וזהו שאמרה אם קרח כהנה רבא את
 תלמידו וחכמה גדולה אמרה :

ט) **עוד** שמעתי ממנו אשר רבינו
 הקדוש בעת שנעשה רבי ר"ו
 עולם גדול אחריו בכ"מ שהלך ופגע בו
 מתנגד אחד ושאל לו מה זה שהעולם
 יריוו כ"כ אחריכם והשיב לו גם אני איני
 יודע רק כתיב בתורה ויעש משה כאשר
 צוה ד' אותו והקהל העדה ולא כתיב
 ויקה"ל אלא ותקה"ל שממילא ר"ו אחריו
 כאשר עשה משה ליווי הש"ת :

י) **אמר** על רש"י ז"ל שפירש למדה
 תורה דרך ארץ שאם בא אורח
 אלנך ביום ראשון מהכילו פטומות ואח"כ
 בשר ודגים ואח"כ ירק עי"ש והקשה וכי
 זה למדה תורה ד"ח אדרבה למה לא
 יאכילנו גם אח"כ דברים טובים ואמר
 דהתוה"ק מלמדת אותנו כשתרלה להתקרב
 עם איש אחד להיות רעים יחד ע"כ
 תאכילנו פטומות כי גדולה לגימה ואח"כ
 כשהה"י ירדים עמו די אפי' אכילת ירק
 כשהאכלו ביחד יהי ירדות ביניכם וקאי
 הד"ח על יום הראשון וזה למדה אותנו
 התוה"ק :

יא) **הנה** שמעתי מפה קדשו של כבוד
 קדושת ארמו"ר שליט"א

מאלכסנדר אשר בעת שהי' רבינו הסבא
 קדישא מווארקי זללה"ה ברוזין אלל הרב
 הזוה"ק מהר"י זללה"ה והי' עמו בנו
 רבינו הקדוש הנ"ל והי' עוד אצרך ולעיר
 לימים ונכע הרוזינער הק' שפאלירען והוא
 הי' נוסע כדרך המלכות ולקח את הסבא
 קי עמו להמרכבה ורצה גם בנו האצרך

האבין אויף דיא עלטער" וזין כך נטוודע להעולם וזאלו והעמידו יין ושמתו שמחת פורים מובן מהקדמה שלו אשר התיבות האלו אמר בשביל שלא הי' עוד אפשירות להתאפק בשביל שהי' מלא וגדוש ובודאי נרמו בזה סודות עמוקים:

והוא מתאים עם שנאמר במ' ישׁרש יעקב אשר רבינו הק' מווארקי הנ"ל אמר על פסוק דברי אגור בן יקא שדרשו חז"ל שאגר דברי תורה והקיאן היינו שנתמלא בדברי תורה כ"כ עד שלא הי' אפשר לו עוד להתאפק והי' מצבצב ויולא לחוץ כאדם המקיא מרוב אכילתו ושתייתו גם הי' מרגיל בפה קדשו לאמור "לאמיר שרייען איין שטיהלשוויגענדיק גישרייא" הפירוש ג"כ זה הכוונה הקדושה היינו אם מתאפק א"ע ומחריש עד שלא יוכל להתאפק עוד ומיכרת לעשוק זה הלעקה להשי"ת היא מעומקה דלכא בחמת וחציב לפני השי"ת. גם מביא שם בשם רבינו הק' הנ"ל לנפש לא יטמא בעמיו נפש הוא הדיבור כמו שמחרגס ויהי האדם לנפש ח"י לרות ממלא היינו שגריך להשיגת שכל דיבור היולא מפיו יהי' עם חיות קדושה ולא יטמא רוח פיו ח"י והכל פפ"י דרכו הקדוש הנ"ל:

(טו) **הנה** בחיי אביו הק' בעת שהי' עוד זעיר לימים הי' לו חזרייא קדישא והי' צלוותא חדא תמיד וכולם היו בעלי מודרינות ואדמו"ר הק' מציאלע זצלה"ה הי' אז צווארקי תלמידו של אביו הקדוש והוא לא השתחף עמהם רק הי' עוד בלבו עליהם יען שהוא הי' גאון גדול ועסק תמיד בחורה ולהם לא הי' רואה ללמוד פעם בליל א' דשצושות לאחר הטיב שהתחיל להחיר היום ראה אדמו"ר מציאלע שרבינו הק' מווארקי הנ"ל עם החזרייא שלו הולכים להמרתק של יין והלך אחריהם בתשאי לראות מה הם עושים וראה שנהעטפו בעליהם והתפללו במהירות שחריש וישבו לשמות וכשראה זאת עוד יותר חרה לו היכן בחודש השלישי ועשרת

ח"י השמור א"ע מלדבר דיבורים כאלה ח"י עליו חני אומר לך שיהי' לך כבוד ממנו ומן אז והלאה לא בא עוד בקובלא עליו ומה שהי' לבסוף כל העולם ראו מה שזכה ר' לבי ארי הנ"ל לכל הכבוד הזה: (ד) **הנה** כאשר כתבתי למעלה אשר הרבה לדיקים ראו להתחקו על שורש אופן עבודתו הקדושה כי ראו אשר הוא איש חלקים קדוש וגורא רק באיזה אופן דרך עבודתו לא יוודע לשום איש כי הסתיר א"ע אף מפני הלדיקים פ"א הי' בגור אלל הגה"ק החי' הרי"מ זצלה"ה וכשהלך מחדרו ליסע לביתו וליווהו הגה"ק הנ"ל להחזר ושם עמד העגלה שלו ליסע לביתו והם דיברו ביחד פתאום קפץ רבינו הק' על העגלה ואמר "זייט גזינד" ילקח הלייטען בידו וגסע דרך העיר והלייטען בידו והיו אז במעמד הזה תלמידיו של הגה"ק הנ"ל וחרה להם מאוד כי הי' י"ה שלא לכבוד לרבים ורצו לדבר עליו אמר להם שתוקו ואל תדברו ח"י עליו כלום כי הוא עליו שלנו "ביודישקייט":

(יו) **דרבן** בקודש אף שפעם אמר תורה אמר צ"ל איזה תיבות ובה הי' רזא דרזון ותלמידיו הקדושים אמרו פירושים ע"ז וכמבואר בספ"ק ישמח ישראל מה שאמר רבינו הקדוש מווארקי הנ"ל על פסוק איל אחר "אאנדערער איל" ומה שפירש בזה אדמו"ר הקדוש מאלכסגדר זצלה"ה פ"א הי' אדמו"ר הרב ז"ל צפורים צווארקי והנה לאחר הסעודה הלך העולם להאכנסניות לשמות בשמחת פורים ואדמו"ר רצה לראות מה עושה הרבי כעת והלך וראה שהפתח פתוח מעט ואדמו"ר הקדוש מציאלע זצלה"ה עומד אללו והלך אדמו"ר בתשאי שם ולא דיברו מאומה פתאום אמר רבינו הק' מווארקי כששופכן לחיך הכלי כמה שהכלי טובל להתחזק מקבלה אבל כשנתחלה ואין לה מקום לקבל "מזי דאך איבער גיין" ופסק דבריו ושהה מעט ואח"כ נאגח ואמר "מען צרייך ניס צי זיין און דיא יוגענד מען זאלה כח

שלא נתן שלום לרבו ולא דיבר מאומה והלך חזרה להשדה ובעת שרבינו הק' נסע לאכסניא שלו בצור להכין ח"ע לק"ש הלך הרב ר"מ הג"ל לבית החסידים דווארקי שם בתמון גדול ואמר להם מה זאת עשם משה אמרו לו מה תשאל עליו הלא אתמול שליח ויפג לבו ולא האמין להם עד שהלך בעלמו להבית שם וראה שאמת היא וכשחזר לביתו לווארקי סיפר זאת תיקף להרב ז"ל ממאלשיוויץ הג"ל:

(יט) **סיפר** לי אחמ"ר הרב ז"ל ששמע בעלמו מפי מחוסגי הרב

החסיד המפורסם וכו' הרב ר' משה כהן ז"ל מווארשא איך שפ"א היתה גזירה ר"ל בווארשא לגלח זקנס וזרח הרב רמ"כ לווארקי ואז נפטר הרב הל' והק' מרוזן זללה"ה ואמר רבינו הקדוש מווארקי הג"ל הנה אדוני חבי שומח כעת עם הרב ר' ישראל צשע ושאל לו הרב ר"מ וכי עתה עת שמחה במרום אשר ישראל בעת לרה כזאת השיב לו רבינו הם רוחים בשמים הטובות המוכן לישראל אח"כ לכן אין להם לער מזה והר"מ הג"ל הו' דרכו תמיד לשאול לו כי ערנה נפשו לשמוע התיורוים לכן שוב שאל לו וכי אביכם הק' בחיים חיותו לא ראה זאת והנה הו' לו לער גדול מלרת ישראל ומסר נפשו עליהם השיב לו רבינו הקדוש אינו דומה שמיעה לראי' והבן:

(כ) **פעם** אחת באו איזה אברכים לווארקי שנלקחו להידוע וזה הו' הו' אז סכ"ג כידוע וליווה לרתום העגלה וגם שפאלירען וזין כך בא איש אחד למכור סוס עבור רבינו ואמר הרב ר"מ הג"ל שנבחין את הסוס אם טוב וליווה הרב ר"מ לרתום זה הסוס להעגלה כאשר יסע ונראה וכן הוה ודרך רבינו הק' הו' ליסע עד כפר מאגערואלין ושם הלך מהעגלה אל חדר אחד שהי' מוכן תמיד עבורו וינפש מעט שם וחזר וגם לביתו כי הו' דר שם ישראל אחד והנה בנסיעה כאשר ישב בהחרר הג"ל פתאום נתעלף רבינו הק' ויבהלו

עשרת הדברות אולם מה מאוד נשאר משתומם כשראה שאחר ששתו כ"א שני בלעזליך יין אמר רבינו הק' להם איזה טיבות והוא לא הו' מבין מה אמר להם והם כשמעם הניחו את ראשם על הגלעזלעך וככו כרו"ח עד שנחמלחו כל הגלעזלעך דמעות כיון שראה זאת אמר ח"כ אין הכוונה ח"ו לשתות ורצה גם הוא להיות עםם ואמרו לו שלריך להמתין עוד איזה זמן ואמר אדמו"ר מבייאלע שפוד המתין איזה זמן עד שלקחו גם אותו לזווח קדישא הג"ל:

(ח) **פ"א** הו' שלג וקור גדול וליווה לרתום העגלה ליסע שפאלירען

והו' לפלא בעיני העולם הגם שהוא נסע צב"י שפאלירען אף בעת הקור ואדמו"ר הקדוש מאלכסנדר זללה"ה אמר עליו שהוא נסע שפאלירען מחמת גדול היראת שמים שלו לא הו' יכול להחזיק ח"ע בביתו אולם בלוחו היום כבר נסע פ"א לכן הו' לפלא וצאלמע הדרך ראו שהנה"ק הח"י הרי"מ מחולל עם עגלה שלו בשלג כי נשברה העגלה שלו שרצה ליסע לווארקי ותיקף לקח אותו רבינו הק' על העגלה שלו וגם עמו לביתו לווארקי:

(י) **הנה** אחמ"ר הרב ז"ל סיפר לי ששמע בעלמו מפי הרב

החסיד ר' שמואל משה ז"ל אבד"ק מאלשיוויץ שהוא הו' פ"א בווארקי ובעש"ק קודם אור הנוקר נסע רבינו הק' שפאלירען וגם עמו גיסו הרב החסיד המפורסם שהי"ח ר' צבי מרדכי ז"ל וגם עמו עד עיר גור וגם עמו כל העיר עד חוץ לעיר והתחיל להאיר היום וליווה לעמוד ועשן את הלוקע פתאום ראה הרב ר"מ שחסיד אחד מווארקי ושמו משה הדר בעיר גור בא מן השדה ועומד ח"ע מרחוק ואינו נותן שלום לרבינו ורבינו הק' אמר הנה גם אנחנו יכולים לעשות טובה וליווה ליסע חזרה ור' משה הג"ל פנה חזרה להשדה והרב ר"מ הג"ל נשאר פתאום משתומם ולא ידע מה לחשוב מה

ויבהלו מאוד ולקחו את רבינו הק' בידם וישיבו אותו על העגלה לנסוע מהר לביתו והנה הסוחר מהסום הנ"ל ג"כ ישב שם ובדרך שאל הסוחר להרב רנ"מ הנ"ל מה אהם אומרים להסום השיב לו טוב הוא אבל אני רוצה לידע כמה שנים שיש לו וכעס הסוחר ואמר לו אתם רוצים מענטריקע להסום הלא הסום לא יהי' "זעלנער" וכשגמר הסוחר דבריו אליו פתאום הקיץ רבינו הקדוש ולעק בקול גדול אני אומר ששום איש לא יהי' "זעלנער" ועשו את הלוקע ונעשה שמח ותיכף בא ידיעה לווארקי שיאלו חפשי :

כד) הנה לאחר הסתלקות רבינו הקדוש הנ"ל בווארשא הי' אז בווארשא הרב הקדוש ר' שמואל זללה"ה בן הקדוש הרבי ר' מענדליע לבזאווינער זללה"ה והוא ג"כ הי' מלווה אותו ואח"כ כשחזרו הלכו היזה אצרכים לה"ק ר"ש הנ"ל ובתוכם הי' החסיד ר' ירחמיאל ז"ל בליאם מגארוואלין ושאל להם מה אתם רוצים והשיבו לו שרוצים להתקרב אליו וכעס עליהם ואמר כשישראל ראו שבוסש משה לבוא יום אחד מיד הי' לריכים לרבי ועשו מה שעשו ר"ל ואחס אחרי רבי קדוש וגורא כזה אהם לריכים סיכף לרבי אחר הנה לפי הסימנים שיש לי מאבא מארי זל"ל ומקובל מוקני הרב הגה"ק בעל ההג"ה זל"ל הי' רבנס הקדוש מנוטרי ברית ואיך מרהיבו עוז כנפשכם סיכף לרבי אחר לבו לדרכנס כן סיפר לי המנוח ר"י ז"ל בעלמו :

כה) הנה כשהעולם נסע אחר פטירתו לבייאלע והיו חסידים יושבים בהמדר הסמוך להדרו הק' ודיברו מווארקי ושמע אדמו"ר הק' מבייאלע זללה"ה ופחה את הדלת ואמר להם מה מדברים אתם מווארקי תאמינו לי באם הייתי יודע שנמלא איש אחד שהי' מכיר את הרבי מווארקי אעפ"י שאני חלש מאד הייתי הולך אללו ברגלי שני מאות פרסאות :

כו) הנה אמר על מה שאמרו חז"ל כל תיבה שלריכה למ"ד בתחילתה

ידיעה לווארקי שיאלו חפשי :

כז) פ"א נסע אדמו"ר הקדוש מאלכסנדר הנ"ל לווארקי בזמלע השבוע אמר לו רבינו הק' מווארקי הנ"ל פארשטינער רב הנני הומר לך שהי' לי בש"ק זו "געשט" זה וזה והנה לא שמעו ממני שום דיבור והי' בשמחה עד מאוד מוכן מזה גודל מדריגתו כמוכן לעיל :

כג) סיפר לי אדמו"ר הרב זל"ל ששמע מפי מחותנו הרב החסיד המפורסם וכו' מו"ה ר' משה כהן זל"ל אשר פ"א בליל ערב ר"ה קודם הזכור ברית שהי' פולס גדול והנה השלחות מלאו עם אצרכים שלמדו תורה והרלפה היתה

כד) פ"א נסע אדמו"ר הקדוש מאלכסנדר הנ"ל לווארקי בזמלע השבוע אמר לו רבינו הק' מווארקי הנ"ל פארשטינער רב הנני הומר לך שהי' לי בש"ק זו "געשט" זה וזה והנה לא שמעו ממני שום דיבור והי' בשמחה עד מאוד מוכן מזה גודל מדריגתו כמוכן לעיל :

כג) סיפר לי אדמו"ר הרב זל"ל ששמע מפי מחותנו הרב החסיד המפורסם וכו' מו"ה ר' משה כהן זל"ל אשר פ"א בליל ערב ר"ה קודם הזכור ברית שהי' פולס גדול והנה השלחות מלאו עם אצרכים שלמדו תורה והרלפה היתה

ליסע להחלר שם כדי שאביו הק' יסע לביתו ובנו הנציר הוא רבינו הקדוש הנ"ל לא הי' שם פתאום בא להחלר וראה שעגלה מווארקי עומדת בהלח" ושאל להבע"ג מה זאת והשיב לו כי הרבי נוסע לביתו אמר לו תיסע לביתך כי הרבי לא יסע כעה והבע"ג כשמוע זאת נסע מהחלר וכאשר בא הה"ק רי"ד וראה שהעגלה איננו ונתוודע לו שאחיו הק' ליוה לו ליסע והלך בקיבלנא עליו לפני אביו הק' והשיב לו מה תרלע ממנו הלא הוא לייט לי עוד קודם שאני מליוה לו: (כו) **אָהָרְךָ** שאל לארמו"ר הק' מבייאלע זללה"ה אחס נוסעים לווארקי והלא אמרו תכז"ל לא יגעתי ומלאתי אל האמין ולהרבי מווארקי לא ראינו אללו יגיעה השיב לו לא תדע הפשט הגה הפשט היא שלא תאמין שהיא בלא יגיעה כי בוודאי יגע הרבה רק הי' בהלנע לבת כי באמת כך הי' :

(כח) **בַּס'** הי' איתא שהרב הגאון ר' חיים דאוויודאהן ז"ל אבד"ק ווארשא שאל לרבינו הקדוש הנ"ל מה דכתיב גבי יוסף בהתחננו אלינו ולא שמענו וכו' היכן נולדו בתורה שיוסף התחנן להם וגם כיון שלא שמעו מנא ידעו שהתחנן להם והשיב לו שבאמת הי' לריך להתחנן להם הולם הוא לא התחנן אל אחיו רק הי' מתחנן להשי"ת וזה שאמרו בהתחננו אלינו היינו הוא הי' לריך להתחנן אלינו ולא שמענו ממנו רק התחנן להשי"ת אי"כ לדיק גמור הוא ואנחנו ראינו זאת ולא הללנו אותו :

(כט) **עו"ש** בפסוק והיו לבשר אחד היינו כמו שאינו מתפעל אבר אחד מחבירו לחטא כן לא יתפעל מאשתו והבן זאת :

(ל) **עו"ש** על פסוק ותפתח ותראוהו את הילד והנה נער צובע וקשה אמאי לא כתיב ותשמע והנה נער צובה הלא כתי' שומעים ואמר דהנה הדין דאסיר להשמיע קילו בתפילתו דתפילה היא

בתמיכתה הטיל לה הכתוב הי"א בסופה וקשיא מאי כ"מ יכתוב למ"ד ולא ליבעי הי"א אלא ללמד בא שכ"ז שיכולים לעמוד במילין לריבין לעמוד אי"ע ולבסוף כשאין עלה מוכרח לכתוב הי"א הכל עפ"י דרכו הקדוש :

(כז) **הַנְּה** הה"ק ר' בנימין לובלינער ז"ל נסע לאביו הסבא ק' מווארקי זללה"ה והנה ר"ב הנ"ל כשראה התנהגות בנו האבדך הוא רבינו הקדוש הנ"ל פעם נדמה לו כלדיק נסתר ולפעמים לא הי' ישר בעיניו והי' הולך בזה הספק והי' לו עג"כ מזה ונתיישב בדעתו אראה העת שהוא בא אלל אביו הק' וליך בסוד ואראה ההתנהגות שם וכן הוה וראה כאשר בא אלל אביו עשה לו אביו הק' הידור ועמד מעט מכסאו אז הבין שלדיק נסתר הוא מאוד ומאז והלאה הי' נכנע לפניו וכאשר נסתלק הרבינו הזקן הק' מווארקי הגה אף שר"ב הי' חלש מאוד וזקן סמוך לפטירתו אעפ"י כ אמר שרלונו להיות עכ"פ פעם אחת אלל בנו הק' הנ"ל צמודת חסיד וכן הוה שהי' אללו פ"א וזה הר"ב הי' זקן מאוד כי נהגל עוד בבית הר"ב הקדוש מלובלין זוקללה"ה ז"ע :

(כה) **הַנְּה** שמעתי מהחסיד המופלג ר' פנחס ז"ל גרינבערג מווארשא ששמע בעלמו מפ"ק של רבינו הק' הנ"ל שאמר פ"א בשמיני עלרת בזה הל"ק "מייגיט אדורך אזא מורדיגען ר"ה אין אזא יוהכ"פ" ואתריו סוכות אומר השי"ת אם לא תהי' שטיס אראה לכם עוד "בעסערס" זה שמיני עלרת ויסעו מסוכות ויחמו צהי"ת"ס אז אית"ס ונקיחי מפשע רב: (כו) **עוֹד** שמעתי ממנו אשר פ"א הי' אביו הקדוש בווארשא עבד הכלל כדרכו ולא הי' אז בבריאות והפטר בנו הה"ק ר"ד נואמשינו"ב ממנו שיסע לביתו ולא הי' לו רלן ליסע לביתו כי הי' דבר נחוץ אולם לגודל הספרת בנו הי' מוכרח להסכים ע"ז ותיכף הלך בנו הה"ק הנ"ל להבע"ג מווארקי יליוה לו

עֵשֶׂר מַרְבֵּינוּ הֵקִי מוֹהַרִ"ם מוֹאֲרָקִי וְצִלְלֵה־הָיָה זְכוּתוֹ כִּדְ 47

מחדר להדר ולמה לא באותו החדר עלֹמו מונן מזה גדול קדושתו של רבינו הקדוש והבן מאור:

(ג) **בַּסִּי** יִשְׂרָאֵל יַעֲקֹב הַבֵּית שֶׁפִּי"א שָׂאֵל חֲסִיד אֶחָד לַהֶהָ"ק מֵהַרְ"י

זְלַלְהֵ"ה מִנְאֲדָרוֹן חֲתָנוּ שֶׁל רְבִינוּ הֵקִי שְׂרָאָה שְׂחֹתָנוּ רְבִינוּ הַקְדוֹשׁ הַגָּדוֹל אֲחֵינוּ אֲבוּיִם בְּשִׁי"ק וְאַחֲ"כּ אֲחֵנוּ הַקְלִיפּוֹת בִּידְיוֹ וְהֵלֵךְ הֵם מוֹקֵלָה כַּמְבוֹאֵר בְּשִׁי"ע וְהַשִּׁיב לֹ הֶהָ"ק הַגָּדוֹל מִי שְׂיֻכַּל לְתַקַּן הַקְלִיפּוֹת אֵין זֶה אֲלֵלוּ מוֹקֵלָה כֻּלָּל:

(ד) **גַּם** הַבֵּית שֶׁסּ בְּשֵׁם אֲדַמְוִיר הַקְדוֹשׁ מִבִּיחָלֵעַ זְלַלְהֵ"ה שְׂאֲמַר אֲחֵר

הַסְתַּלְקוֹת רַבּוֹ הוּא רְבִינוּ הַקְדוֹשׁ מוֹאֲרָקִי הַגָּדוֹל בְּזַהֲלִיק זֶה הַרְבִּי בְּעֲלָמוֹ גִּי"כ וְיִגְהֵ אֲרֻחָנוּ מִעֲתָה וְעַד הַלָּאָה כִּי מָה שֶׁמַּעֲנוּ מִמֶּנּוּ הֵלֵךְ תּוֹרָה לֹא אֲמַר לָנוּ רַק שֶׁהֲאִיר בְּנוֹ כֵּן עֲתָה בּוֹדָאִי יֹאִיר לָנוּ גִי"כ עַכְלָהִ"ק:

(ה) **עֵרִישׁ** בְּשֵׁם רְבִינוּ הֵקִי הַגָּדוֹל עַל פְּסוּק הִנֵּה הָאֵשׁ וְהַעֲלִים וְחַיִּי

הַשֶּׁהָ לַעֲלוֹהַּ הֵיינו שֶׁשָּׂאֵלוּ כִּיּוֹן שְׂאֲתָה נּוֹשֵׂא עִמָּךְ דְּבָרִים גַּשְׁמִיִּים אֵשׁ וְעֲלִים לֹא יֵרָדֵךְ שֶׁהָ וְלֹא אֲדַם כִּי הַלְדִיק גְּדוֹל הַמַּעֲלָה יֻכַּל לְהִיּוֹת לֹ מִסִּי"ג בְּלַתִּי שׁוֹם דְּבַר וְהַשִּׁיבּוּ חֲבִיּוֹ אֲלֵקִים יִרְאֵה לֹ הַשֶּׁהָ לַעֲלוֹהַּ בְּנֵי הֵיינו שֶׁבַעַת הַזֹּאת נִרְאֵה לַפְּנֵי הַשִּׁי"ת וְהוֹשֵׁר בְּעֵינָיו לַעֲשׂוֹת עִמָּךְ בְּנֵי כַּמוֹ שֶׁעוֹשִׂין עִם הַשֶּׁהָ עִי"י אֵשׁ וְעֲלִים וְחַיִּין לְהַקְשׁוֹת עַל הַשִּׁי"ת עִי"כ:

(ו) **בַּסְּפַחֲ"ק** יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל מִבֵּית בְּשֵׁם רְבִינוּ הַקְדוֹשׁ הַגָּדוֹל

שְׂאֲמַר שֶׁמִּרְצַפַּת הַקְרַקֵּעַ יֻכְלוּן לְקַנּוֹת יִרְאֵת שְׂמוֹס וְזֵהוּ מִלְּאָה הָאֲרֵץ קִינִיךְ:

הַנְּהָ רְבִינוּ הַקְדוֹשׁ מוֹאֲרָקִי הַגָּדוֹל עֲלֵה אֵל הַשָּׁמַיִם בְּיוֹם שִׁי"ו לְמוֹדֵשׁ סִיּוֹן

שְׁנַת תַּרְכִּי"ח וּמְנו"כ בְּעִיר וּוְאֲרֻשָׁא זִי"ע וְעִבְי"א:

הֵיחַ עֲבוּדָה שְׁבֻב וּכְנֹאֲמַר בַּחֲנֵה וְשִׁפְתֵי גַעֲוֹת וְקוֹלָה לֹא יִשְׁמַע וְכֹאֵן רִאֲתָה שֶׁהִילֵךְ אֵינוּ בּוֹכֵה בְּקוֹל וְלֹא שִׁמְעָה כְּלוֹם רַק רִאֲתָה שֶׁהוּא בּוֹכֵה אֲמַרְהָ מִיְלֵדֵי הַעֲבָרִים זֶה וְהַבֵּן:

(ז) **עֵרִישׁ** בּוֹאֲרָקִי הֵי דַר הַרְבַּח הַחֲסִיד הַמְּפֹרָסֵם רִי מֵאִיר זִלְ"ל

וְכֹאֵ הֵי מִחֲתוּנוֹ שֶׁל הַרְבַּח הֵי וְהֵקִי מִלְּעַנְשֵׁנָה זְלַלְהֵ"ה וְהֵי מִסְחוֹפֵף בְּלֵל אֲדַמְוִיר הֵקוֹן הַקְדוֹשׁ מוֹאֲרָקִי זְלַלְהֵ"ה וְלִבְנוֹ הוּא רְבִינוּ הַקְדוֹשׁ מוֹהַרִ"ם הַגָּדוֹל לֹ הֵי עֲרִיין נִכְנַע פִּי"א בְּשַׁבַּת חֲמוּכָה שִׁמְעַת שְׂבִיחַ הַרְבַּעַת חֲסִידִים גְּדוֹלִים וּמְפֹרָסָיִם עַל שִׁי"ק וְהֵי מִשְׁהוֹקֵק לְרִאֲוֹת עַמְהֵם כִּי הֵם הֵי בְּלוֹתָהּ חֲדָה מְקוֹדֵם וְנִתְיַשֵּׁב בְּדַעְתּוֹ וְהֵלֵךְ בְּלֵיל שִׁי"ק אֲחֵר הַסְּעוּדָה לְהַבְיַהֲמִיד וּמֵלֵךְ שֶׁסּ כְּלוֹם יִשְׁבּוּ אֲלֵל הַשְּׁלַחַן וְרְבִינוּ הֵקִי הַגָּדוֹל יִשַׁב עַמְהֵם וְדַבְּרוּ דִ"ת בְּדַבְּיָקוֹת וּבַהֲלַחֲצוֹת גְּדוֹל וְגַם שְׂחֵי יִין וְהוּא עֹמֵד כֵּךְ אֲלֵל הַתְּכוּר מִשְׁחֹתוֹם עִי"ו פַּחֲאוֹם בֵּאֵ אֲלֵינוּ רְבִינוּ הַקְדוֹשׁ מֵהַשְּׁלַחַן וְאֲמַר לֹ "גוֹט שַׁבַּת" רִי מֵאִיר הִנֵּה שִׁמְעָהֵם מֵהַ שְׂדִיבֵרְנוּ וְהִנֵּחַ יְדוֹ הֵקִי עַל כַּחֲפּוֹ וְשָׂאֵלוּ מָה זֶה הַפִּירוּשׁ וְיִשְׁתּוֹ וְיִשְׁכַּרוּ עִמּוֹ וְלֹא עֲנֵהוּ דְבַר וְאֲמַר לֹ רְבִינוּ הֵקִי בְּדִיוֹק עִמִּי הֵיינו הַשִּׁתִּי הִיפָה מִחֲמַת אֲבָבָה וְשִׁמְחָה שֶׁהֵי לֵהֵם מִיוֹסֵף הַלְדִיק וְבוֹה וְיִשְׁכַּרוּ הֵיינו עִם יוֹסֵף וְלֹא מִיּוֹן וְדוֹק הֵיעַב:

(ח) **שְׂמַעְתִּי** מֵאֲדַמְוִיר הַרְבַּח זִלְ"ל אֲשֶׁר בַּעַת שְׁנַפְטֵר הַרְבַּח הַקְדוֹשׁ

רִי עַמְנוּאֵל זְלַלְהֵ"ה מִפְּשַׁעֲדָבוֹרוֹ בּוֹוֹאֲרֶשָׁא בֵּאֵ אֲחִי חֲסִיד מְפֹרָסֵם אֲחֵד מוֹוֹאֲרֶשָׁא לּוֹוֹאֲרָקִי וְשָׂאֵל לֹ רְבִינוּ הֵקִי אֵשׁ הֵי אֲלֵל פְּעִירַת הֶהָ"ק רִיעַ הַגָּדוֹל וְהַשִּׁיב לֹ הֵן שָׂאֵל לֹ וְמָה הִיפָה בְּעִיךְ אֲמַר לֹ "זַעֲהֵר שִׁיין" כִּי הַבְּנֵי שָׂאֵלוּ הֵי דוֹמָה כְּמוֹ שֶׁהוּא הֵלֵךְ מִחֲדָר לְאֲחֵד אֲמַר רְבִינוּ הֵקִי אֲמַאי

מערבה ו' מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו הגאון הקדוש בנגלה ובנסתר צדיק יסוד עולם פאר הדור תהלתו מלאה הארץ מגודל צדקתו וקדושתו ונפלאותיו הקדושים אשר פעל ועשה ישועות בקרב כל אחב"י אשר נושעו בעת צרותם ע"י תפלתו הקדושה מרנא ורבנא וכו' הרב ר' יעקב ארי' מראדזימין זצוקלה"ה זי"ע.

א) **הנה** רבינו הקדוש הנ"ל הי' ילוד עיר ווארקיי ונשא אשה מעיר דומשטוואל ובהחלת ימי עלומיו הסחופף

ב) **בספה"ק** ישמח ישראל צפ' וירא מביא צבס רבינו הק' מראדזימין הנ"ל על הא דאמרו חכ"ל [ברכות ד' ח' ע"א] אר"ח לעולם יכנס ארס שני פתחים ויחפ"ל שני פתחים ס"ד אלא שיפור שני פתחים היינו כאשר נכנס ארס בפתח אחד יראה שעוד יש פתחים הרבה נפתחים אר"ח ועוד לא הגיע לפתח הפנימי ע"כ:

ג) **ע"ש** צפ' מקץ הביא משמו הקדוש שאמר על פסוק תועבת ה' כל גבה לב אף השם הוי' הק' המרומו על רחמים כידוע אעפ"כ גם מדת הרחמים מתעב כל גבה לב:

ד) **סיפר** לי החסיד מו"ה שמעון זייטענג ז"ל מווארשא שהוא נסע לראדזימין והנה דרכו הק' הי' כאשר אמר תורה מפי רבו הקדוש הרבי ר"ב זצלה"ה אמר צוה הלשון בהתלהבות גדול "דער הייליגער רבי מוין רבי" ועמד מכסאו ולעק בקול "דער רבי ר' בונס" כן הי' דרכו תמיד ופ"א לאחר ההסתלקות רבינו הק' הרבי ר"ב הרבה שנים ישרבנית הלדיקת רבקה'לע אשתו של רבינו הק' מפרשיסחא נסעה פ"א לראדזימין לראות עם רבינו הק' הנ"ל ובחמה לראדזימין בליבה והי' גשם שוטף וחושך ולא ידעה האיד לייך יללון ורחמה מרחוק צבית אחד מאיר והלכה לשם ורחמה שכולם צוכים לאשר שהילד שלהם חולה ל"ע והרופאים אמרו נושא ר"ל וציקסה מהם סיניחו אותה ללן שם ולא ראו צעזור שהתינוק חולה כ"כ והיא פייסה תופס ואמרה ראו אשר

ב) **הנה** רבינו הקדוש הנ"ל הי' ילוד עיר ווארקיי ונשא אשה מעיר דומשטוואל ובהחלת ימי עלומיו הסחופף כלל מרגא ורבנא הה"מ הקדוש מקאזינין זצלה"ה ואח"כ הי' תלמיד מובהק לרבינו הקדוש הרבי ר"ב מפרשיסחא ואח"כ לבנו הקדוש הרבי רא"מ זצלה"ה ואח"כ להסבא קדישא מווארקיי זצלה"ה זכותם י"ע ואח"כ התחיל למשך עדה והי' מפורסם לבעל מופת גדול ושמו הק' הי' הולך עד סוף העולם ורבינו הקדוש הרבי ר"ב זי"ע עוד בימי עלומיו אמר עליו גדולות והנה אכל על שלקן חוהנו צרושטוואל איזה שנים ואח"כ נחלדל חותנו ר"ל ולא הי' לו ליתן לו מזונות והי' בדחקות גדול והי' לבני העיר רחמנות גדול עליו וקבלו אותו לרב אולם היה עיר מאער ולא הי' להם ליתן לו די סיפוקו וסבל דחקות גדול ר"ל ועבד את הש"ת בזהרה והפלה מתוך הדחק ועליו נאמר במשנה כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר כי לעת זקנתו הי' עושר גדול כי נהרו אליו מכל פינות העולם הלריכוס ליטועה וכושעו ע"י חפלהו הקדושה ונתנו לו ממון הרבה לפדיונות יהוא בעלמו לא הכיר לורת המעבד:

ג) **הנה** הגה"ק בעל החי' הרי"מ זצלה"ה הי' פ"א נכדו חולה ל"ע ושלא שלח לראדזימין עם חמשה ר"כ לפדיון וליווה להחליפן על לענערס חדשים שהי' הרבה וגם אדומים כרענדליך שיחשוב הלדיק זה שהם הרבה רענדליך כי לא הכיר לורת המעבד ואמר כי בשמים משחשטעין עמו כמו מי משחשטעט עם בנו היקר ונותן לו מעות הרבה כדי להנות

עשר מרבינו הק' מהר"י זצלה"ה מראדזימין זכויות כה 49

ורקדו כך כל הלילה עד הבוקר והתפללו שוב ואכלו ורקדו עד מנחה ואכלו שלש סעודות וכשנעשה לילה נסעו לפרשיסחא והנה רבינו הק' הרבי ר"ב ז"ע הרגיש זאת צביתו ותוכף אחר ההבדלה ליווה לרחוס את העגלה שלו ונסע לקראחס והנה הבע"ג שלהם שהוא כסע חמוד לפרשיסחא הכיר את העגלה של הרבי מרחוק ואמר להם הנה הרבי נוסע לקראחתי וכששמע רבינו הק' מראדזימין זאת נבהל מאוד וקפץ צבהלה ומהעגלה ורץ על העגלה של הרבי ומחוץ החיפזון השאיר הפאנטאפיל שלו על העגלה והקור הי גדול והוא הי הולך בהזקקן ושאל לו הרבינו הק' מפרשיסחא היכן הפאנטאפעל שלך והשיב לו כי שיירתי אותם על העגלה שלי מתוך המהירות אמר לו רבינו הק' מפרשיסחא הרבי ר"ב ז"ע עבור זה לא יהי לך כאב הרגלים עד עולם וכן הוא כן שמע ממנו מפיו הק' בעלמו :

(ז) **דגה** בעת שהי' הגה"ק בעל חי' הר"מ זללה"ה צווארשא הי' נמלא בחור אחד ושמע שהחסידים מספרים מרבינו הק' הרבי ר"ב מפרשיסחא זללה"ה אשר חף שהוא סג"ג אעפ"כ יקרא קוויטלעך ושחק מזה באמרו הא"ך יוכל להיות זאת פ"א ר"ה הגה"ק הכ"ל ליסע לפרשיסחא ושכר הבע"ג שהי' אביו של הבחור הזה ואמר הבחור הכ"ל לאביו שהוא יסע עמםס וזהו יהי' העגלון כי נפשו חשקה לראות את הרבי הזה והנה כשהלכו להרבי ליקח שלום נתן הבחור הכ"ל ג"כ את ידו ושאל הרבי מי הוא זה הדייטער בחור כי הוא הי' ארוס וכשאר הבחור הכ"ל נבהל ומשתומם כי ראה שהרבי יודע הכל ואמת מה שמספרים ממנו וכשאריו שם על ש"ק והנה אחר ש"ק נסע הרבי ר"ב הק' עם החצרי"א קדישא שלו שפאלירען ע"ז העגלה וזה הבחור הי' בעי"ג ולא ר"ה ליסע תורה עמם באמרו שר"ה שהרבי יתן לו ברכה והס הפלירו לו מאוד שיסע אולם הוא באמת שבסום אופן

צוה"ה יתפא הילד וגתפייסו והניחו לה ללן שם וצביקר השכס הלכה לבית רבינו הק' ולא ר"ו המשמשים להניח לה שתלך לבית רבינו כי ראו שלא ישיגו כלום ממנה וביקשה מהממשש שיאמר להרבי שאשה אחת יש שמה רבקה ור"ה לילך לבית הרבי וכשמוע רבינו הק' זאת אז הבין תיכף שזו אשתו של רבינו הק' מפרשיסחא ורץ בעלמו ופתח הפתח וכשראה אותה נחבהל מאוד וביקש אותה לחדרו הק' והעמיד לה כסא לי"ב ואמר לה אחת אשת הרבי הקדוש שלי הערחתם א"ע לבוא חללי וצ"כ סיפרה לו המעשה שהי' לה צלילה ואמרה לו רהרזימינער רבי על קחנעט שלכס הבעתחי שהי' רפואה להילד השיב לה רבינו הק' אחס אינכס לריכיס להאנטע שלי הקאנטע שלכס ג"כ טוב מאוד ויוכל הילד להתרפא צבירור על ידכס וכן היה כי צ"ה נתרפא הילד :

(י) **שמעתי** מהרב המפורסם וכו' מו"ה יהונתן אייבשיץ הלוי נ"י הנ"ל ששמע בעלמו מפיו הה"ק מיהר"ש זללה"ה מסקערנעוויץ שהוא בעלמו שמע מפיו רבינו הק' מראדזימין הכ"ל שהיפר אשר פ"א נסע הוא והה"ק הרבי הקהל"ה זללה"ה לפרשיסחא על ש"ק והי' אז עש"ק והנה ראו אשר היום רד ויש עוד איזה ווייארסט לפרשיסחא והי' מוכרחים לירד מהעגלה ולהיות ש"ק בזה הכפר ולא הי' נמלא שם יהודי והלכו לצרל אחד וביקשו ממנו נוארד שיתן להם חדר מיוחד על ש"ק ולא ר"ה ולגודל הפלרתם נתן להם רשות שיהיו בהסטאדלע כהי' שם קש ועשבים ובאופן שלא ידליקו נר שם והי' להם לער מזה שיהי' מוכרחים לי"ב בחושך בש"ק אעפ"כ באין צריה נחרלו בזה ענה הרבינו הק' מראדזימין כיון שכן אנו מוכרחים להשתמש בהאור משבעת ימי צראשית ונעשה אור גדול שם יל"ה הי' להם רק לחס אחת והי' גי' אנשים עם הבע"ג וחילקו הלחם על גי' סעודות והתפללו בשמחה ואכלו החלק הגי' נוהלחם

אופן לא יסע ולא הי' להם עלה וקרא לו רבינו הק' הרבי ר"ב ואמר לו מה תרצה והשיב לו שרצה שיקריב יבדך אותו ויבדך אותו באריכות ימים פס פרנסה והנה הבחור הנ"ל נחמלא שמחה ונסע עמם להעיר והנה לימים זה הבחור נשא אשה והוליד בנים והי' לו פרנסה כריווח ממלאכת המזונג (גלמוד) ולעת זקנתו ג"כ הי' לו עוד כח לעסוק במלאכתו והי' לו עוד אלף רוי"כ מזומן פתאום כנגד מומנו זה המעשה ונשאר עני ולא הי' לו ליקח זכויות ונשאר בדחקות כי לא הי' יכול לעסוק בזה המלאכה מפני חסרון המעות ונסע לראדזימין וסיפר לו כל הענין ורבינו הק' הכיר אותו תיכף כי הוא הי' ג"כ מזו צין החברייא קדישא בפרשיסחא והלוה לו שלשים רוי"כ ואמר כי על קאנטע של רבינו הקדוש מפרשיסחא נוכל להלות עוד יותר והנה האיש הנ"ל שוב הלליח בזה ורווח הרבה מעות ונסע לראדזימין ונתן לו חזרה את השלשים רוי"כ הנ"ל עם שמחה רבה והנה האיש הנ"ל הגנב נחלה והתוודה אשר גנב מזה האיש הנ"ל ושלח לו ונתן לו חזרה המעות וכתעבר האיש עד כל ימיו חיייו ובאריכות ימים כאשר צירך אותו רבינו הק' ז"ע:

(י) עו"ש בשעה שהבט"ב מראדזימין נסעו לרובעשעוואל לקבל אותו לרב בעירם ומלאו אותו שג"י מתפלל בביתו והי' להם לפלא מה שאינו הולך לביהכ"ס או לביהמ"ד להפלה ואמר ל"ס שפ"א ב"ה רבו הקדוש הרבי ר"ב מפרשיסחא לביהו עם הלמדיו הק' והוא עיין אז בספר פרי עץ חיים והי' עמוק במחשבותיו הק' ולא הרגיש כלל שרבו הק' ב"ה לביהו עד ב"ה מותלמדיו נגע אותו במלבושיו ותיכף הרגיש ונתנהל מאוד ואמר לו הרבי ר"ב זללה"ה מה טובו אהליך יעקב לכן נואז מתפלל בביתו:

(יא) עו"ש דרכו הי' שהוא הי' משכיר הפאקטען דהיינו אם ב"ה אחד בקובלנא שהאדון רילה מומנו יותר פטס אמר שמוזיב אתה לימן יותר כי אינו יכול להחזיל ופטס אמר חתן לו כך וכך אף שרולא יוהר לא חתן לו והאדון יחי' מוכרח צע"כ להחזיל לך וכאשר גזר כן הי' ופ"א ב"ה איש אחד במר נפשו שהאדון רולה ממונו סבוס גדול יוהר ואמר לו רבינו הק' אכתוב מכתב להאדון עצורך ובעת יטיב עמך ונתן לו המכתב וצדך פהח האיש המכתב

אופן לא יסע ולא הי' להם עלה וקרא לו רבינו הק' הרבי ר"ב ואמר לו מה תרצה והשיב לו שרצה שיקריב יבדך אותו ויבדך אותו באריכות ימים פס פרנסה והנה הבחור הנ"ל נחמלא שמחה ונסע עמם להעיר והנה לימים זה הבחור נשא אשה והוליד בנים והי' לו פרנסה כריווח ממלאכת המזונג (גלמוד) ולעת זקנתו ג"כ הי' לו עוד כח לעסוק במלאכתו והי' לו עוד אלף רוי"כ מזומן פתאום כנגד מומנו זה המעשה ונשאר עני ולא הי' לו ליקח זכויות ונשאר בדחקות כי לא הי' יכול לעסוק בזה המלאכה מפני חסרון המעות ונסע לראדזימין וסיפר לו כל הענין ורבינו הק' הכיר אותו תיכף כי הוא הי' ג"כ מזו צין החברייא קדישא בפרשיסחא והלוה לו שלשים רוי"כ ואמר כי על קאנטע של רבינו הקדוש מפרשיסחא נוכל להלות עוד יותר והנה האיש הנ"ל שוב הלליח בזה ורווח הרבה מעות ונסע לראדזימין ונתן לו חזרה את השלשים רוי"כ הנ"ל עם שמחה רבה והנה האיש הנ"ל הגנב נחלה והתוודה אשר גנב מזה האיש הנ"ל ושלח לו ונתן לו חזרה המעות וכתעבר האיש עד כל ימיו חיייו ובאריכות ימים כאשר צירך אותו רבינו הק' ז"ע:

(כ) בפרה"ק ישמח ישראל פ' נח הביא בשם רבינו הק' הנ"ל על פסוק אלה מסעי בניי אלה פסל את הראשונים שנסעי בניי היינו התלוכות בניי והתנהגותו לריך להיות בזה האופן אשר יצין תמיד יותר בגדלות הבוית"ש וממילא יצין שמחתמול לא השיב כ"כ ולא היתה עבודתו שלימה לפני הבוית"ש כי לא ידע איך לעבדו ויפסול תמיד עבודתו הקודמת עכנה"ק:

(ט) ב"מ מ"ג הביא אשר רבינו הק' הנ"ל אמר פ"א מדרש לפני רבינו הק' הרבי ר"ב זללה"ה מפרשיסחא והגיעו לענין תחיית המתים וביקש מרבו הקדוש שילמד אותו זה הסוד אמר לו אין מזלין אותו אלא ללנועים אמר לו גם אני

עֵשֶׂר מַרְבִּינוּ הֵקִי מַהֲרֵי וְצַלְלֵהֶּיָּה מֵרֵאדוּזִימִין זְכוּת בְּנו 51

אחד מהסכום הזה לא חקק אחר האיש הג'ל אסע לזיתי אולי אמכור כל כלי ביתי לקבץ הסכום הזה וכסע לזיתו וסיפר לאשתו זאת ולעקה הליו למה לא אמרת להרצו שאיש עני אתה ומניין לך כ"כ מעות השיב לה בעלה הלא התחננתי לפני הרבה ולא הועיל רק דוקא זה הסכום לריך להיות ומתחלה אשתו לא רלחה לשמוע מזה אולם אח"כ נתיישבה עם השכנים שלה וכולם הסכימו שתמכור כל אשר לה כדי שיהי לה צ"ז כי זה כל הני האדם וכן עשו ומכרו כל מה שיוכלו וקיבץ סך מאה ותשעים ר"כ וגסע לראדזימין עם המעות ונתן לו רבינו הק' צרכה שיצרכהו השי"ת עם צ"ז וכן הוה לשנה הבאה כולד לו צ"ז ושמהה גדולה הי' אללס אף שהי עני ונידלו את בנס עד שעשו שידוך עמו וכשהגיע זמן הנשואין לא הי' לו פרטה על הנשואין והי' לר לו מאוד ונתיישב צדעתו שיסע לראדזימין שרבינו הק' יתן לו צרכה שיהי ביכולתו לגמור הנשואין כאשר מאז הי' לו ישועה ע"י והנה כאשר בא לרבינו הק' עם התללות זה חיקף אחר רבינו הק' אל משכבו קח נח את הטיכעל שמונה בליוה מקום שס ותתנהו לי ופתח רבינו הק' את הטיכעל והי' מונח זה המעות בעלמו המאה ותשעים ר"כ שלקח ממנו אז ואמר להאיש הילך המעות שלך ויהי לך על הולאות התחונה ועוד ישאר עבורך ליוה ר"כ להללחה וכן הוה עשה התחונה צריווה ובהמותר החחיל לעסוק צמו"מ עד שהי' לו פרטה בכבוד כל ימי חייו :

(ד) **בְּרֵב** יי הרב ר"י הג"ל שמלא בכתבי הרב הגאון ר' יוסף ז"ל מסראלק בשם רבינו הק' מראדזימין הג"ל צרש"י פי וישב ביקש לעקב לישב בשלוה אחר הקב"ה לא דיין ללדיקים וכו' ובמדרש איתא אחר השטן והדברים סוהרים אחר רבינו הק' דהמדרש מייירי בשאר לדיקים ועליהם השטן מקטרג להציא יסורים עליהם כדי שיבעטו ח"ו כמש"כ בליוב ואלס גע נח

המכתב לראות מה שהרצו כותב עבורו אולם מה מאוד נשאר נבהל ומשתומם שראה שהנייר חלק ואין בו שום אות והי' ירא מאוד לנפשו שלא יהרוג אותו הארון באומרו שהוא עוסה לתוק ממנו אולם כהיישב הרצו שלה כזאת אני מחויב לקיים ליווי הרצו אף שהיא חשש סכ"כ והלך להארון ונתן לו- המכתב ושאל לו הארון מי ההב המכתב ואמר לו הרצו מראדזימין ואמר לו א"כ אטיב עמך ונתן לו הפאקט עוד יותר צול מקודם והי' לפלא בעיני האיש כי ראה שהארון קרא את המכתב כאילו הי' נכתב בו מונס ובה בחזרה לרבינו הק' הג"ל וסיפר לו מה שהארון עשה טובה עמו ושאל לו רבינו הק' מה עשית עם המכתב בדרך וסיפר לו כל העובדא שפתח אותו וראה שתלק הוא הנייר בלא כהב אזי אמר לו רבינו הק' הגה גרמה לך הפסד מאוד כי באס לא פתחת המכתב הי' לך כ"ט כל ימי חיך עד שכל הרבוש מהארון הי' לך ועכשיו שפתחת המכתב גרמת שהציבות היותר טובים היו פורחים מהמכתב לכן אין לך אלא הללה מועטת והרבה אדונים אמרו אשר איש זקן וקטן בקומה בא אליהם בתלות בכל לילה ומיירא אותם בסכנת מות שייעשו טובה ליהודים הדרים חללס :

(ב) **בְּנִוְרָה** מרבינו הק' הג"ל אשר פ"א הי' דבר ר"ל וליווה לכתוב על קלף שס אמו של אברהם אבינו ע"ה אמתלתי בת כרצו ולהלות על הפתח והועיל ציה כי כולם שעשאו כן כילו צעזע"ו :

(ג) **פ"א** בא איש אחד לפני עם בקשה שזה שנים עמד ורולה להושע עם שלו ואין לו בנים עוד ורולה להושע עם צ"ז והשיב לו רבינו הק' אס תקן מאה ותשעים ר"כ לפדיון יהי' לך צ"ז אז התתן לפניו איש הוה לאשר שהוא עני ואין בכחו צשום אופן לסכום הוה כי זה הי' אז בימים ההם סכום גדול ורצ השיב לו רבינו הק' אפי' אס תקן חסר ר"כ

אחרי שראה שמכל ישראל לא נצטרך אלא הוא לבדו לדבר עם הקב"ה והי יכול להוכיח מזה גדולת עלמו אך מרע"ה הי עניו באמת והי מדמה בנפשו אשר הוא אינו עובד כלל ומה שזכה לכל השגה זאת הוא רק שמלא תן צעני השי"ת ואולי מחמת שזכחי אלוקים רוח נשברה והקב"ה משתמש בכלים שצורים לכן זה הוא ממנין תכונת הסגולתי שנושא תן צעני השי"ת ואם אדם יותר הי משיג כמו הוא הי לדיק יותר ועובד יותר ולא הי יכול להשיג התפארות מזה שהוא שפל צעניו כי לפי דעתו הי באמת אינו עובד כלל וגרוע בעצדות השי"ת מכל א' וא' איכ למה יתגאה חולם באמת הי עובד השי"ת אין כמוהו ויותר שהי שפל צעניו יותר מלא תן צעני השי"ת כמש"כ ולעניו יתן תן ומחמת שהי יכול לחשוב שבא לו אלו המדריגות ע"י הפרישות מאשמו מי שנה וא"כ ילא עייז ממדריגת הענוה ע"כ הראהו הקב"ה הבנות ללפחד כנ"ל איכ אין זה מדריגה גדולה כ"כ וזה היי במעלת הענוה כדרכו:

ובעין זה שמעתי מאדמו"ר הקדוש מןהר"מ מווארקי זללה"ה זי"ע שאמר על הפסוק צפי תשא שאמר מרע"ה אל הקב"ה ועתה אם מלאתי תן צעיניך הודיעני כל את דרכיך ואדעך למען אמלא תן צעיניך אשר לכאורה אינו מובן הפסוק למען וכו' ואמר ג"כ שמרע"ה שפט תמיד בדעתו שהוא גרוע מן הכל והא שהשיג השגה גדולה כזאת היא מחמת שמלא תן צעני השי"ת והסביבה ממליאות התן ג"כ לא ידע אלא שחשב שבודאי עשה דבר אחד שהיא סגולה למליאות תן צעני הקב"ה לכן ביקש מהשי"ת ואמר ועתה אם מלאתי תן צעיניך היינו בטח עייז איזה סיבה לכן הודיעני כל את דרכיך היינו הודיעני מה הסביבה למליאת תן ואדעך היינו שאודיע לאחרים ג"כ למען אמלא תן צעיניך ואמלא הוא פועל יולא היינו שאמליא לאחרים ג"כ זה התן והשי"ת לא הי

כל וכו' אבל כאן מדבר ביעקב שהי השטן יודע כי לא יעלרוהו יסורים וא"כ יהי עבודתו עוד יותר גדולה וחשוב ולפניו יתי לכן לא אמר עליו השטן רק הקב"ה כדי שיבא ממדריגה יותר גדולה:

עוד (עו) שם משמו הקי על המדרש רבה פי נלבים כי המולה הזאת וכו' וא"ת שמה לרעתם נתתי לכם את התורה לא נתתי אותה לכם אלא לטובתכם שמה"ש נתאלו לה וכו' ויל"ד מאי ההוי"א לומר שיתן אותה לנו לרעתינו ח"ו אלא לפי שידוע מאמר חז"ל בראתי יאה"ר בראתי תורה תכלין איכ שהתורה הייתה רק להכניע עייז הי"ה"ר כלל ולא יהי נריכים התורה וזה ההוי"א לרעתכם ל"א שאינה רק לטובתכם להגיע על ידה יותר ממדריגת המלאכים והא ראוי שמה"ש נתאלו לה אף שאין להם יאה"ר כלל:

עוד (עו) שם משמו הקי על ענין קרת עם מרע"ה דהאיך נוכל לומר דקרת הי סבור שמרע"ה עשה הכל מלבדו שלא צליוו השי"ת והלא פיקה הי אלא שטענות קרת הי שחשב מחמת שמה ראה בכך וביקש מהשי"ת שיעשה לאהרן כה"ג הסכים הקב"ה על ידו כי רלון יראיו יעשה ומקים דבר עבדו ע"כ ראוי שישאל יתאחדו כנגדו לבטל רלון משה ולפיכך הקהיל העדה נגדו וזה שאמר בזאת הדעון כי הי שלחתי לעשות וכו' היינו צלי שום התעוררה ורלון השליח כי לא מלבי שלא הייתי שום סיבה לזה רק שהשי"ת צעלמו הי חפץ שאהרן יהי כה"ג:

עוד (ז) שם משמו הקי על המדרש צפי פנחס ותקרבנה בנות ללפחד וכו' לדקניות היו שלא נישאו אלא להגון להם ולמה זימן הקב"ה למשה באחרונה שלא יראה משה עלמו שפירש מן האשה מי שנה הודיעו הקב"ה באלו לומר הרי הנשים שלא נלטו לא נישאו אלא להגון להם ביאור הענין דהנה לכאורה האיך היי ביכולתו של מרע"ה להיות שפל צעניו

עֶשֶׂר מַרְבִּינוּ הָקִי מֵהַרְיֵי וְצִלְלֵהֶיָּה מֵרֵאזִימִין זְכוֹת כּוֹ 53

הנה רבינו הקדוש מראדזימין הניח
עלה אל השמים חיי תמוז שנת
חרליד ומנויכ בעיר ווארשא זכו ינ"ש
ועכ"י אמן :

היי יכול לגלות לו כי באמת חוץ מגדלות
מרע"ה הי' לו ג"כ חן מחמת גדול העניוות
שלו כמשי"כ ולענוים יתן חן וזה לא הי'
יכולים לגלות לו כמוכן. [עזריאל חיים] :

עשר מרבינו הק' בעל תפארת שמואל זללה"ה מאלכסנדר זכויות כוד 87

מערכה י' מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו הרב הגדול והקדוש צדיק יסוד עולם מאורן של ישראל המפורסם בכל העולם לאיש אמת קדוש ד' מכבוד מרנא ורבנא וכו' הרבי ר' שמואל צבי זצוקלה"ה זי"ע מאלכסנדר בעל המחבר ספה"ק תפארת שמואל.

להם הפשט בתום' והוטב בעיני שניהם מאוד והוא בענותותו הקדושה לא נתפעל כלום מזה והי' שפל בעיני. עלמו כמקדם ולא הי' לו ח"ו שום התנשאות מזה רק להרב ר"מ הנ"ל הי' זאת לפלא גדול כי לא החזיק אותו מעולם לת"ח כזה והרב ר"מ הנ"ל לא רצה לגלות זאת מקדם כי כשראה גדול ההנע לכת שלו והבין שיש לו ענין כזה לכן לא רצה לגלות רק אח"כ כשנעשה רבי וגם הוא נסע אליו וקבלו לרבי אז סיפר זאת :

(ב) הנה לאחר הסתלקות מרן הקדוש בעל ימי שהי' אז ערב ר"ח שבט וזי"ד שבט הי' אז היא"ע של אביהם אדמו"ר הקדוש זללה"ה והנה אף שהייתי בער"ח שבט שם אעפ"כ נסעתי עוד הפעם על היא"ע הנ"ל הגם שהי' הזמן קצר אעפ"כ מגודל היגון והלער לא יכולתי להשאפק א"ע צבתי והי' עולם גדול וגם למחרת ביום ג' הי' סעודת חמשה עשר וביום ד' רציתי לנסוע לביתי אולם נתיישבתי שאהי' פה עוד ש"ק ואראה מה שיהי' והנה בעש"ק לעת ערב הלכתי לביית מרן הקדוש זללה"ה וכשראה אותי שמח אחי מאוד ואמר בזול"ק ברוך השי"ת אשר עכ"פ אוהב אחד בא על ש"ק ובליל ש"ק ראיתי שרק אני לבדי נשאר על ש"ק וגם עוד איש אחד מאנ"ש ושמו ר' פינע ז"ל והנה סעודת שבט הי' צביהמ"ד כמקדם והוא ישב על הספסל בלד השלחן ועשה קידוש לעלמו וגם לי ליווה לעשות קידוש וכל האנ"ש מהעיר באו להשלחן והעמידו יין ואני ישבתי אללו ולא ראיתי ממנו שום תנועה ודיבור רק עיניו זלגו מעט ולאחר ברכמ"ז הלך לתר מרן הקדוש וכל העולם אחריו והעמיד א"ע בלד השני מהשלחן

(א) הנה רבינו הקדוש הנ"ל הי' ג"כ בן לאתו לדיק אדמו"ר הקדוש הזקן מאלכסנדר זללה"ה זי"ע ואחיו של אדמו"ר הקדוש בעל ישמח ישראל זללה"ה זי"ע שהמשיך העדה אחר אחיו הק' הנ"ל וזחתי אבותיו ורבתי הקדושים הסתיר א"ע מאוד בכל דרכיו הן בחורה והן בזירה השי"ת והי' שפל ברך שייף ועייל שייף ונפיק ולאחר הסתלקות אחיו הק' הנ"ל כשהתחיל להמשיך עדה נתגלה למפרע שהי' מלא וגדוש בחכמה וזיראה עוד מנעוריו אין לשער ואין לספר וכבהלנו מראות ואזינו משמוע מפיו הקדוש ממלל רבצבין ויושב ודורש כמשה מפי הנבזרה בכל שבת ושבת ומועדים ור"ה והלהיב מאוד לבבות בניי צאהבת השי"ת ויראתו וכל ספרי מדרשי רז"ל הראשונים והאחרונים ז"ל היו חקוקים על לבו ובעלמי שמעתי מפיו הקדוש איך שהי' אומר בע"פ איזה דפיס מהספר החינוך הקדוש ומאוד הי' לנו לפלא האיך עת עינינו כ"כ שלא הכרנו אותו מקודם באופן הזה וסיפרו לי אנשי אמת אשר אחר הסתלקות מרן הקדוש בעל ישמח ישראל זללה"ה הי' בוארשא הרב הגאון הצדיק והסיד מפורסם ר' משה פנחס ז"ל אבד"ק קוטנא ואמר לאנשים שהיו אללו אשר הוא ידע עוד איזה שנים מקודם שרבינו הק' בעל תפארת שמואל זללה"ה הוא חכם גדול בחורה ומעשה הי' כך כי הה"ל ר"מ הנ"ל הי' פ"א אלל רבינו הגה"ק בעל ימי ופלפלו באיזה תום' ואמר אדמו"ר הק' קוטנער רב תדע מה שאני אומר לך נשלח ונקרא לאחי [הוא רבינו הקדוש הנ"ל] ונראה האיך הוא אומר הפשט כי הוא יש לו שכל הישר בלימוד וכך עשו וזא' ואמר

שפלים בעונם וירח בלר להם מתוך חפלות בשמעו את רנתם מתוך זכות אבות ויזכור להם בריתו מתוך תשובה אשר לפלא דברי רש"י הקדוש הנ"ל וזכה יהי' נוחא בלר להם מתוך חפלותם בלר הוא לשון ביטור וביטור הוא אחד מעשרה לשונות החפלה בשמעו את רנתם מתוך זכות אבות ומוכות אבות באים לתשובה באמת וזה ויזכור להם בריתו מתוך תשובה וכשמעי זאת נחתי שבת והודי' להשי"ת אשר לא עזב חסדו ואמתו מאתנו ולא השבית מאתנו גואל וגתגלה לנו אור חדש אחד כל החשכות הנורא הזה אור אשר הי' עד עתה עומד ונעלם:

ד) **ג** אמר לנו אז תורה ממך אחיו הקדוש זללה"ה כי הי' אז פי' יתרו ואמר על פסוק כה האמר לבית יעקב ותגיד לבניי שפירש רש"י ז"ל שם לבית יעקב אלו הנשים אמור להם רבות ולבני ישראל אלו האנשים אמור להם דברים קשים כגידון והקשה א"כ הי' לריך לאומר להם שני אמירות ולא מלינו בכתוב כך וסידן אשר באמת לא אמר להם הלא אמירה אחת היינו שאמר להם תדעו שהחס מיוחסים בני אברהם יתקן יעקב אבותינו הקדושים מוסדי ארץ הנשים היינו לאנשים פשיעים הי' זה רכית שמרע"ה אומר להם שהם מיוחסים ולהאנשים היינו אנשי מדע הם היו מצינים שמרע"ה אומר להם דברים קשים כגידון היינו ראו לא שהי' לבס אבות קדושים כאלה ואהם מנרומים מעבדות השי"ת וזכור מהאבותיכם וכאשר שמעתי זה מפיו הקדוש אמר בלשון קדשו מה הוא הדבר שלא שמעתי מנוט ובעה הלוך, "דערמאנע מען זעך" ומאז והלאה החלתי להסהוף בלל קדשו כי ראיתיו פים ממולל דרבין בקדושה ועברה וצירחת השי"ת באמת וברוח ננוכה ובנפש שפלה כתלמידיו של אברהם אבינו ע"ה:

ה) **שְׂמִיעָתִי** מפני קדשו של ב"ק אדמו"ר שליט"ה מאלכסנדר היך שהוא ואחיו שליט"ה היו עם חביהם רבינו הקדוש

מהשלחן כנגד מקום קדשו ורלו להעמיד יין ולא רלה רק שכר וג"כ לא חבית רק שלטשליך כי אמר הלא ידעה שאין רלוני בחבית והוא בעלמו חילק לכ"ה כך בעמידה זמן גדול עד שראיתי שנעשה עוף מאוד ואמרתיו לו ימחול נא ליב מעט ולפוש וכך עשה וישב על הכסא וכל העולם סביביו ואני עמדתי סמוך אללו ושמעתי שהי' אומר בתשאי ובאנחה אוי וחבוי למי הם עומדים סביביו פתאים עמד מהכסא וסיבב את השלחן ולעק בקול בזה"ל בודאי יזכור אותנו, ומה לא נתפעלתי כ"כ כי הלא הוא דרך הפלה רק היקף ומיד סיבב עוד הפעם את השלחן ולעק בקול גדול ובהתלהבות עזים וגורא בזה"ל "ער האט אינדו שוין גידענקט" ומה נתפעלתי מאוד כי הבנתי מדבריו הקדושים שהרגיש הארה גדולה היקף ומיד ובאמת קן הוה כי ראיתי שנשפנה פניו מאוד והי' צוער בלפיד אש עד שקשה הי' להציט בצורתו הקדושה ויבהלתי מראות מראה הנוראה הזאת ועמדתי משתומם מה נעשה ברגע אחת והעולם לא הרגישו והלכו לשחות משקה צביהמ"ד ואני נשארתי בחדרו הקדוש אני ואחיו הה"ל ר' בללאל יאיר שליט"ה:

ו) **אָהִיב** אמר לנו הנה קשה להבין מה זה שאנו מוזכרים זכות אבות הלא עוד קמרוג היא ח"ו כיון שהאבות היו לדיקים והוא לא, אולם לפי דעתי נראה כאשר אדם בא מנוצ קודש וחושב בדעתו מה עשיתי הלא הי' לי אבות לדיקים גדולים כ"כ ואני מלא פשעים וחרפה גדולה לי מאבותי ואיך אוכל להרים פני נגדם ונתמלא צביה וכלימה ונעשה שפל באמת וזכה עי"ז לעשות תשובה באמת וממילא יתהפך הכל לעוב וזה הוא הזכות אבות כי מי שאין לו זכות אבות לא יוכל לבוא לתשובה, ונוכל לומר שזה כוונת רש"י ז"ל בתהלים (ק"ו) פעמים רבות וכו' וימכו בעונם וכו' סכתב שם רש"י ז"ל בזה"ל ק וימכו בעונם נעשי

עשר מרבינו הק' בעל תפארת שמואל וצללהיה מאלכסנדר זכיות מה 89

הקדוש הנ"ל בבחנה ווילדונגע צעת שהחמילה המלחמה הנוראה והנה הגם משם לצערלין הדרך איזה שעות אולם אז הי' נסחמו הדרכים הוכרחו ליסע משם לצערלין עשרים וששה שעות ולאשר לא ידעו שיסעו כך זמן רב וכפי שהכינו מים על הדרך הי' לבסוף נחסר להם מים וכאשר רבינו הקדוש ימן מעט והקיץ צבוקר השכם זלא הי' להם מים עזבורו והי' לכולם לער גדול מזה ולא ידעו מה לעשות והנה דרכו בקודש הי' שלא דיבר כלום קודם צרכת התורה וצפרט קודם נע"י אין לשער את העג"כ שלהם שהי' אז פתאום אמר רבינו הקדוש הנה אספר לכם עובדה מה שהי' לנו עם אבינו הקדוש זללהיה פ"א נסע מסאדיגוריע לביתו וגם אני ואחי אדמו"ר הקדוש זללהיה ג"כ היינו עמו אז והי' אז ביום ה' והיינו על הבאהן ובלילה הי' ע"ו צאב אמר לנו אבינו הקדוש הלא בלילה היא חמשה עשר לכן איני רוצה לנסוע לילה ההיא על הבאהן כי אני רוצה לילה הזאת עזורי לעצדות השי"ת ורצה בדווקא ללון בחיזה עיר בדרך על אכסניא ולא לישב על הבאהן אולם הם ידעו אשר אם ילינו באכסניא לא יבואו על ש"ק לביתם והי' להם עג"כ גדול מזה אמר לו רבינו אחי הקדוש הנה אתן לך וואגאן מיוחד עם ספרים וזרות א"כ מה יהי' חסר לך הלא תוכל לעסוק בתורה ותפלה כחפצך על הוואגאן ג"כ ונבואה אי"ה על ש"ק לביתנו ונתרלה להם ובחמטע הלילה ראו והתרעם להם מים וקרא לאחי רבינו הק' והתרעם עליו מאוד ואמר לו מה רצית ממני אין לי מים והדבר נוגע לי הרבה מאוד כידוע דרכו בקודש אין לשער הי' הצער הגדול של כולנו אז פתאום עמדה הבאהן באם הדרך וראינו שיש שם מים ותיקף רץ המשמש והביא מים כן סיפר לנו אבינו רבינו הקדוש וכהתימו דבריו הקדושים האלה עמדה הבאהן ג"כ באם הדרך אלל מעין אחד והלך המשמש תיקף והביא שני כדים מים ופלא גדול היא אלה וכעין זה

הבאחי צספרי לרור החיים מהגאון הקדוש וכי רבינו ר' אברהם יהושע העשיל זללהיה מאפטא צמעשה שם שבחה אשה אחת לפניו עם התנלות שנגנב מאתה הכל וסיפר לה מעשה מה שאירע לאחד ג"כ גניבה וע"י כם החזירו לו ומיד הומזר לה ג"כ ואמר ע"ז הגה"ק הנ"ל זכר עשה לנפלאותיו היינו כשמשפדים ומזכירים את נפלאות השי"ת הראשונים הזכר הזה עושה גם עתה נפלאות עי"ש. עזריאל חיים:]

(ו) הנה ידוע הי' אשר דרכו בקודש הי' שכל תהלוכותיו הי' צאמת גמור כי הוא הי' איש אמת ומפורסם הי' לכל העולם לאיש אמת ולא הי' יכול לסבול כלל הפוליטיקון אשר נהוג בזמנינו בעוה"ר ולא נשא פנים לשום אדם אפי' לגדולים אם לפי דעתו לא הי' ישר בעיניו מחמת האמת ויראת שמים שלו ושמעתי מפי איש חסיד אחד שהי' אללו צעת שבא אליו איש אחד עם התנלות על פרנסה ועוד ענינים ורבינו הקדוש לא השיב לו תשובה צרורה והנה זה האיש התחיל להתנהג א"ע מטע בעוה"ר כדרכי אנשי זמנינו והאיש טען לפני רבינו הק' בזה"ל הנה רבינו הוא איש אמת וכל העולם ידעו מזה אי"כ בוודאי נוכל להוושע אלליכם אמר לו רבינו הק' ואתה מאמין ומחזיק אותי לאיש אמת השיב לו האיש הנ"ל בוודאי אני מאמין זאת השיב לו רבינו הק' א"כ אספר לך אשר אביך מעולם העליון הי' אללי וביקש ממני אולי יש אופן להחזירך למוטב כי אין לו שום מנוחה עזבור התנהבותך והאיש הנ"ל כששמעו זאת ונתבהל מאוד והבטיח שמכאן ולהלאה יתנהג א"ע כשורה :

(ז) סיפור לי איש חסיד אחד מעשה הפלא ופלא שהי' לו בעלמו אלל רבינו הקדוש הנ"ל הנה הוא הי' לריך לעמוד לידוע ובין כך עשה לעלמו חנות וכשנתקרב הזמן נסע אל רבינו הק' השיב לו אל תדאג כלום השי"ת יעזור לך רק תהי' עוסק בחנותך ויהי' לך פדיון טוב ובכל פעם שהי' אללו אמר לו כך הקיבור

הַמְּפֹרָשִׁים עַל הַפְּסוּק כֹּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שָׁמַי בְּמַלְרִים וְכוּ' כִּי אֲנִי הִי רֹפֵאֲךָ שָׁקֵה כִּיּוֹן שְׁלֹא יֵשֶׁת עֲלֵיכֶם הַמַּחֲלָה לֹא לְרִיךְ רְפוּאָה וְאִמֵּר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁוֹ כִּךְ סוּף-כֹּל סוּף מִה נִעֲשֶׂה נִמְחַלָּה זוֹ שְׁאִין לֵה מִי שִׁקְבַּלְנָה אִזו נִתְּפֵךְ מִן אֲחֻמִּיּוֹת חֲמֵלָה לְאֲחֻמִּיּוֹת מִחֵלָה ר"ל אֲוֹלֵם אִין בַּעַל הַרְחֻמִּים פּוֹגַע בְּנַפְשׁוֹת תַּחֲלִילֵה לִכֵּן עוֹד יִמְחִימוּ בְּשָׂמִים אֲוִלֵי יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה וְשֵׁן וְרַפָּא לוֹ וְכַשְׁעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה אִזו נִתְּפֵךְ חֲזָרָה מֵאֲחֻמִּיּוֹת מַחֲלָה לְחֵמֵלָה וְבֹא לוֹ עוֹד הַשְּׁפָעָה מִכֹּל טוֹב וְהוּו פִּירוּשׁ הַכְּתוּב אִם שְׂמוֹעַ תִּשְׁמַע וְגו' וְשִׁמְרַת כֹּל חֲקִיו כֹּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שָׁמַי בְּמַלְרִים לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי הִי רֹפֵאֲךָ הִיּוֹן אֲרַפָּא הַמַּחֲלָה שִׁיחָא שׁוֹב חֲמֵלָה וְהַשְּׁפָעָה רַבָּה כֵּן יַעֲזֹר הַשִּׁימָה לְנו עַם שְׁפַע רַב וְהַלְלָתָה בְּכִי"ע אֲמִין :

(ט) שְׂמַעְתִּי מַעֲהוּדֵי אֲמַת מַעֲשֶׂה נִפְלָא שְׁהִי בַעַת

הַמַּלְחָמָה הַנּוֹרָאָה שֶׁרַבִּינוּ הָקִי הַכִּל הִי דֵר בְּלֹאדָּה כִּי דִירַחוּ בְּזַלְכֶםכְּדֵר הִי נִהַרְבֵּה וְהִנֵּה עַל הַיֹּאֲלִי"ט נִסַּע לְאַלְכֶםכְּדֵר וְבֹא בַעֲרַב לַבַּיְתָהמ"ד לְהַחֲפֵל מַעֲרִיב וְהִנֵּה הַבַּיְתָהמ"ד הִי נִהַרְס מֵאֲדוֹר בְּלִי חֲלוּנוֹת וְבְלִי חֲקָרָה כִּירוֹע רַק אִיזִיה נִרוֹת שֶׁהַדְּלִיקוּ בְּדוּחַק בְּבַיְתָהמ"ד וְהִי חֲשׂוּבָה בְּבַיְתָהמ"ד וְהִנֵּה קוֹדֵם מַעֲרִיב אֲמֵר לְהַאֲנִישִׁים שְׂבֹאוֹ עֲמוּ בְּאֲנָחָה רַבָּה רֵאוּ נֹא אֵת הַחֲשָׁכוֹת הַזֶּה בְּבַיְתָהמ"ד אֲשֶׁר תִּמְיֵד עַל הַיֹּאֲלִי"ט הִי כֹל הַחֲזָר וְכֹל הַדְּרָחוּב מֵאִירָה מֵאֲדוֹר הַבַּיְתָהמ"ד וְהַנְּשִׁים רַבִּים הַחֲאֲסָפוּ לְלִמּוּד וְלַחֲפֵלָל בְּבַיְתָהמ"ד לְכַבּוֹד הַיֹּאֲלִי"ט וְעַכְשֵׁיו בְּדוּחַק אִיזִיה אֲנָשִׁים שִׁימְלֹאוּ בַּפֶּה וְבִדְרוּחַ אִיזִיה נִרוֹת שִׁדְלִיקוּ וְיִחַשְׁךְ גְּדוֹל וְנִאֲנָחָה מֵאֲדוֹר וְאִמֵּר רַבִּשְׁ"ע ״עַם וּוְאֲלֵט שׁוּין לִיִּט בְּיוֹשְׁעוּן עַם זֹאֵהל וְעֵרִין לְעַכְשִׁיג״ וְהַחֲחִיל לְהַחֲפֵלָל מַעֲרִיב עַם מִיָּין וּפְחֵאוֹס בְּאֲנֻלַּע הַחֲפֵלָה הַחֲחִיל לְהַאֲרִיב אֲוִר גְּדוֹל עַד שְׂכֹלֵם נִחֲפֵלָאוּ עִיז וְלֹא יִדְעוּ מֵאִין בֹּא זֹאֵת כִּי לֹא הַדְּלִיקוּ שֵׁם יוֹחַר נִרוֹת רַק מַעֲט הַנִּרוֹת שֶׁדְּלִיקוּ מִקוֹדֵם וְאֲעַפִּי"כ נִעֲשֶׂה אֲוִר גְּדוֹל כְּאִילוֹ הִי מוֹדִילִיקוֹן הַרְבֵּה לְעַקְטִירַעַם אִין

הַקִּיאוֹר שֶׁנִּפְל בִּידֵם עַם עוֹד תְּפִיסָה הַרְבֵּה י"ל וּמְקוֹדֵם יִהִי בְּהַתְּפִיסָה זְמַן רַב וְאֲחִי"כ יִלְךְ לְעַבּוֹד וְנִסַּע לְרַבִּינוּ הַקְּדוֹשׁ בְּכִי" רַבָּה וְהִי אִזו בְּאֲמֻלַּע סַעוּדַת ר"ח וְקַם מֵהַשְּׁלַחַן וְהִלְךְ אִיזִיה מְנוּטִין בַּחֲדָרוֹ הָקִי וְבֹא בַּחֲזָרָה לְהַשְׁלַחַן וְאִמֵּר לְהַאֲנִישִׁים שֶׁהִיוּ יוֹשְׁבִים הִנֵּה תִדְעוּ אֲשֶׁר מִיּוֹם שִׁיבַחְתִּי עַל הַכֶּסֶף לֹא הִי לִי עִגִי"כ מֵהַעֲנִינִים הַאֲלֵה חוּךְ מִבִּי אֲנָשִׁים אֲחֵד זֶה הַעֲיּוּמֵד כַּעַת בַּפֶּה וְעוֹד אִי"ט אֲחֵר וְהִנֵּה הַאִישׁ אֲחֵר הַכִּל לֹא לִיִּית לִי אֲבָל זֶה הַאֲבָרְךָ הוּו הִי לִיִּית לִי הַכֹּל וְלִמָּה מִגִּיעַ לוֹ זֹאֵת וְקָרָא לוֹ אֲנִלוּ וְאִמֵּר לוֹ אֲנִי מִבְּטִיתְךָ שְׁלֹא תַעֲבּוֹד וְלֹא תַשַׁב בְּתַפִּיסָה וְיִפַּג לְבוֹ כִּי חֲרַב חֲדָה הִיחָה מוֹנַחַם עַל לְוֹאֲרוֹ וְזִמָּה הִי לוֹ לַעֲשׂוֹת וְנִסַּע לְבִיתוֹ וְכֹאשֶׁר בֹּא לְבִיתוֹ תִּיכָף הוֹבִילִי אֲוֹחוֹ לְבֵית הַאֲבֹרִים לוֹוֹאֲרָשָׁא וְכֹאשֶׁר בֹּא לְשֵׁם אֲמֵר הַאֲדוּן מִשֵּׁם שְׁאִין מְקוֹם עַבּוּרוֹ כַּעַת וְשִׁלְחוּ אֲוֹחוֹ חֲזָרָה לְבִיתוֹ וְבִין כִּךְ נִיּוֹל מֵהַכֹּל וְהִיא פֵלָא גְּדוֹל וְנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא נִשְׁמַע כְּמוֹהוּ שִׁיִּאֲמָרוּ שֵׁם כִּךְ וְלֹא הִיחָה עוֹד כְּזֹאֵת וְנַחֲקִיִּים לוֹ הַבַּעֲתַח רַבִּינוּ הָקִי שְׁלֹא עַבַד וְלֹא הִי בְּתַפִּיסָה :

(ח) פִּי"א הִיִּימִי אֲנִלוּ עַל סַעוּדַת ר"ח בְּרִי"ח אִייר וְאִמֵּר בְּשֵׁם כ"ק

רַבִּינוּ בַּעַל יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל וְזַלְלָהּ"ה עַל הַזְּמֵר לְכֵה דוּדֵי שְׁנֵאֲמֵר שֵׁם וְהוּו יַחְמוֹל עֲלֶיךָ חֲמֵלָה הִנֵּה הַכֶּפֶל לְשׁוֹן יַחְמוֹל וְחֲמֵלָה לְמִי"ל וְאִמֵּר כִּךְ דְּחֵמֵלָה הוּו הַשְּׁפָעָה דְנוֹתַנִּים מִן הַשָּׁמַיִם לְכֹל אֲחֵד מִיִּשְׂרָאֵל חֲמֵלָה וְהַשְּׁפָעָה אֲוֹלֵם כְּשֶׁהַאֲדֵם אִיטוּ רֵאוּי אִינוּ יִכּוֹל לְקַבֵּל זֹאֵת וְהִנֵּה בְּשָׂמִים גִּי"כ אִין מְקַבְּלִין אֲוֹתָה חֲזָרָה כְּוֹאֲמֵר כְּחֹלֵ"ן מִן הַשָּׁמַיִם יִהְיֵה יִהְיִין אֲבָל לֹא מֵהַדְּרִיין לְקַבֵּלָה חֲזָרָה בְּבִי רַחֲבִי"ד לִכֵּן רַחֲמִנוֹת גְּדוֹל עַל הַחֲמֵלָה הַכִּל שְׁאִין לֵה מִי שִׁקְבַּלְנָה עִיז אֲמֵר קוּמִי לֹאִי מִחוּךְ הַהַפְּכָה וְכוּ' דְמַחֲפֵלְלִין אֲחֵחֵנוּ שִׁיחֵי הַגְּבֹוּלָה שְׁלִימָה מִמִּילָא וְהוּו יַחְמוֹל עֲלֶיךָ חֲמֵלָה שֶׁהַקְּבָצָה יִרַחַם עַל הַחֲמֵלָה בְּכִי"א שִׁיחֵי כוֹלֵם רֵאוּיִם לְקַבֵּל אֲוֹתָה עִי"כ דְבַרִי קִדְשׁוֹ וְאִמֵּר עִיז רַבִּינוּ הַקְּדוֹשׁ בַּעַל תְּפֹאֶרֶת שְׂמוֹאֵל הַכִּל דְּבֹוה נֹכַח לִיִּישׁב קוֹשִׁית

עשר מרבינו הק' בעל תפארת שמואל וצללה"ה כאלכסנדר זכויות מו 91

על כסא ממלכתו מאי הכ"ף הדמיון ואמר
מאן מלכי רבנן שהתורה מזהיר 'סיהא'
חמיד כשצתו בעת שישב על הכסא להיות
מנהיג שאז יודע בעלמו שאינו נחשב כלל
כן יהי חמיד, כידוע שהבב"ד מסמא את
עיניו אח"כ עד שמרמה בעלמו שהוא לדיק
לכן אמרה התוה"ק כשצתו:

(יד) פ"א הייתי ש"ק אלל רבינו הק'
הנ"ל והי' שם עוד איוה

רבנים והנה הדרך הי' בליל ש"ק אמר
הסעודה הלכו הרבנים ועוד אנשים מסוימים
אלנו לחדרו הקדוש ודיבר עמהם תורה
וחסידות והנה אז הלכנו אלנו ג"כ וסיפר
לנו מנסיעת אביו אדמו"ר הקדוש זללה"ה
לאחד מהאדמו"רי"ם ובחך הדיבורים סיפר
לנו אשר אביו הקדוש רצה שהוא יסע עמו
והשיב לו שאין לו חשק לנסוע שוב קודם
הנסיעה אמר לו עוד הפעם שיסע עמו
והוא מילן בזה וביקש מאביו הקדוש שאל
יגזור עליו בחזרת כיבוד כי אין לו בשום
אופן חשק לנסוע כשמוע זאת הך ממנו
ולא אמר לו עוד כלום ולא נסע עמו ולא
נפל ברעיון כולם לשאול לו למה באמת לא
רצה לנסוע עמו ואנכי לא יכולתי להתאפק
והרהבתי בנפשי עוז ושאלתיו למה באמת
לא רצה רבינו ליסע ולמלאות רצון קדשו
והשיב לי שהי' דומה לו כמו ולא יבואו
לראות כבלע את הקודש וכוונתו הקדושה
שלא רצה לראות ביטולו של אביו הק'
כיון שנסע לשם צע"כ יכניע עלמו מעט
לפני הרבי דשם ולא רצה לראות זאת
נוכל להבין מזה גודל עבודתו עבודת
הקודש בהלנע לכת עוד בימי עלומיו כי
לפי החשבון הי' אז עוד לעיר לימים כבן
כ"ב שנים והי' לו אז כבר דרכים דרכי
קודש בעבודת הבורא יח"ש ופשטים נוראים
בפסוקי התוה"ק כזה:

(עו) פ"א אמנע להודיע בשער בית רבים
את חסדי השי"ת אשר הפליא

עמי ונושעתי ע"י תפלתו של הלדיק הזה
הוא רבינו הקדוש הנ"ל הנה לא הי' לי

עוד צ"ו ולראובן לבי נלקח ממני וזגתי
באשונה

אין לשער ושמוח מאוד ע"י האור הזה
כאולי נעשה בריות חדשות והי' זאת לפלא
גדול ונפלא מאוד:

(י) הנה בעת שנתוודע לו הסיבה
הנוראה ר"ל מבנו הרב
הלדיק והק' ר' שרגא פיבל זללה"ה אמר
כתר בעד כתר הס לקחו הכתר שלי ממני
ילקח הכתר שלהם וכן הוה כי בזמן לא
כביר הסיירו את הכתר מהאדון שלהם
והרנו אותו כידוע:

(יא) שמעתי מהרב הג' והחסיד וכו'
ר' מנחם שליט"א אבד"ק

אכזוואלק אשר הוא הי' אז אלל רבינו
הקדוש בעת שנתוודע לו זאת והנה
כתמרמר מאוד בבכי רבה ואח"כ נתישב
בעלמו ואמר כתיב בזהלים (ס') נתתה
ליריאיך גם להתנוסס מפני קשט סלה
ופירש רש"י ז"ל בזה הלשון נתתה ליריאיך
גם נסיונות של לרות הרבה להתנוסס
להיות מנוסס בהם אם יעמדו ביראתך
מפני קשט לקשט מדותיך בעולם שכשתהן
להם הטובה לא ירהירו העכו"ם אחרך
אלא יקשטו דיניך ויאמרו יפה הטיב להם
כי הם עמדו לו בכמה נסיונות עכ"ל
רש"י ז"ל וסיים בזה הלשון קדשו כיון
שהדבר נוגע שיתקשט השם שמים לר"ך
לקבל זאת באהבה ובשמחה ופסק מלבוכות,
ואמר העולם אינם יודעים כמה טובה
היתה זאת להם כי מפני הרעה נאחף
הלדיק:

(יב) הנה בימים הנוראים הקדושים הדרך
הי' שבנו שליט"א היו אללו

קודם התפלה ואמר להם חמיד בבקשה
מכס תתפללו רק על כבוד שמים וכן
בעת שהלך להתפלל להביהמ"ד בימים
הנוראים הק' והדרך הי' שאנשים רבים
הזכירו א"ע לפניו כל אחד ענינו השיב
להם בבקשה מכס לא תכוונו שום דבר
בעת התפלה לזורך עלמכם כלל רק תתפללו
הכל על כבוד שמים ולעק בקול סיהא
יתגדל ויתקדש שמי' רבא:

(יג) הנה אמר על הכתוב והי' כשצתו

מדה שמלכיים לו גיהנם וכיון שכן מה לך
 לפלא במה שאמרתי איזה תיבות יק' שאינם
 מענין זה ובוה אמר רבינו הקדוש בעל
 ת"ש הנ"ל יהי' נוחא דברי רש"י ז"ל והנה
 כשאתה הכהן הדליק את המנורה בודאי
 כיון כל הכוונות הקדושות שיש בהמנורה
 הקדושה המרומזת להמנורה העליונה כמואר
 בספרי המקובלים ז"ל וגם הי' ממשיך ע"י
 השפעות טיבות לישראל וגם הי' ממשיך
 אהבה לישראל כדאיתא בשם האר"י הקדוש
 ז"ל דמרומו בפסוק את הנרות בין הערבים
 שראשי הטיבות הם אותיות אהבה והי'
 במסירת הנפש ובהתלהבות עליוס מאוד
 אעפ"כ הי' לריך בפשט לקדקק בעת
 הדלקת המנורה שיהא כתיקונו בכל הדינים
 כהלכתו וזה קשה מאוד לכן פירש רש"י
 ז"ל להגיד שצחו של אהרן שלא שינה כי
 אהרן הכהן הי' יכול לעשות הכל :

עוד אמר פירוש אחר ע"ז והנה איתא
 בגמרא נותר לשנות מופני דרכי
 שלום וכיון שאהרן הכהן הי' אוהב שלום
 ורודף שלום כדאיתא במשנה דאבות והי'
 עושה שלום תמיד בין איש לחבירו א"כ
 לא הי' לריך לבנות וזהו שלא שינה שלא
 הי' לריך לבנות והא דאיתא צפי' ר"ע
 מצרטורא בשם האבות דר"ן על אהרן
 הכהן דכשהי' רואה שהי' אחד מקוטע עם
 חבירו הי' הולך לכ"א מהם שלא מדעת
 חבירו ואומר לו ראה חברך הוא מתחרט
 וכו' ומתוך כך כשהיו פוגעין זצ"ז הי'
 מנשקים זא"ז הרי מוכח צפירוש דאהרן
 הכהן הי' מנשה מפני דרכי שלום אולם
 ז"א דאהרן הכהן הי' לו כח גדול בזה
 שהמשיך אהבה לישראל בין כוח"א וכיון
 שאמר לאחד הנה חברך הוא אוהבך בזה
 הרגע נעשה לו אוהב נאמן והי' מתחרט
 על מה שעשה לו א"כ צאמת לא שינה
 כלום והכן :

(ז) **הנה** בפרשה שמיני כתיב זה הדבר
 אשר ליה ד' תעשו וירא
 אליכם כבוד ד' ואמר רבינו הק' הנה
 איתא בשם הקדוש הרבי ר' שמעלקא
 ז"ל וצ"ל

הראשונה ע"ה ולקחתי את אחותי שתי
 ודפקתי על פהתי רבינו הקדוש שאוושע
 עם צ"ז וילדה לי בת שתי וכמעתי לרבינו
 הקדוש הנ"ל ואמר לי הנה חללה היא בת
 תמלה וסימן יפה לבנים וכל ימי הנקה לא
 דיברתי מזה כמובן רק כשנגמל הילד שתי
 באתי שוב לרבינו הקדוש ונחתי לו קוויטעל
 ובבקשה רבה על צ"ז והשיב לי בלשון
 קדשו 'יא יא דיא וועסט האבין' וכאשר
 גר אמר כן הי' אשר צ"ה בשנה הזאת
 נולד לי בני מחמד לבני אברהם נפחלי
 שימי' לאוי"ט אמן השי"ת יעזור לי שאזכה
 לקבל נחמ ממנו ומכל אלאי שי' ולגדלו
 לתורה ולחופה ולמעש"ט אמן :

(ט) **פ"א** הייתי חלל בש"ק פי' בהעלותך
 ואמר תורה על פסוק ויעש
 כן אהרן שפירש רש"י ז"ל שם להגיד שצחו
 של אהרן שלא שינה אשר קשה ובי רבוחא
 על אהרן הכהן שלא שינה מליווי השי"ת
 ויש הרבה פשימים ע"ז עיין לעיל במערכה
 ג' סעיף מ"ב ובמערכה ח' סעיף ה' ואמר
 ע"ז שפ"א אמר אחי רבינו הקדוש ז"ל לה"ה
 תורה ובחמ"ט התורה אמר תיבות לא
 נעלה שלא הי' מזה הענין כלל והי' לי
 לפלא והלכתי לחדרו הקדוש ושאלתי אותו
 על מה שאמר הטיבות האלו שאינם באים
 כלל לזה הענין והשיב לי מה תתפלא ע"ז
 הנה בגמרא איתא כל הקורא ק"ש
 ומדקדק באותיותי' מלנין לו גיהנם ולריך
 יבצין למה דווקא זה השכר להמדקדק
 בק"ש באותיותי' ונראה דהנה בק"ש שלריך
 לקבל עליו עול מלכות שמים במסירת הנפש
 ולריך כמעט להיות מופשט מנגמיות והנה
 כשקורא ק"ש באופן זה בודאי קשה מאוד
 לקדקק בהאותיות כיון שהוא צדיקות
 ובהתלהבות עליוס אעפ"כ הא אמרו חכ"ל
 שלריך לקדקק באותיותי' וליתן ריווח בין
 הדברים ולקרות ק"ש בפשטות כהלכתו
 בחיתוך האותיות וכיון שכן העושה כן
 בע"כ מלגן א"ע מעט מהתלהבות שלו כדי
 לקרות ק"ש כהלכתו אעפ"י שקשה לו
 מאוד זאת לכן עומים לו שכר מדה כנגד

עשר מרבינו הק' בעל תפארת שמואל זצלה"ה מאלכסנדר זכיות מז 93

ויאמר לו האיש מה תדמה בנפשך אשר זה הי' מענינים הקלים תאמין לי שבא לי מהוך לער גדול וטרחות רבות והפטרות גדולות אשר בכל פעם שבאתי לאביך רבינו הקדוש בכיתי לפניו בדמעות שליג' ואמרת לי מה יהי' הסוף שלי ובירך אותי תמיד שיהי' לי ישועה וזוגתי היתה מלערת אותי מאור באמרה אשר בודאי אין אתה מפליג בהרבי כ"כ פ"א אמרה לו תדע אם אתה אין מביא לי תשובה ברורה מהרבי שיהי' לנו ישועה בביכור לא אחי' מניחך בביתך ואלעזר אותך שלא יהי' לך מנוחה אף רגע אחת כדרכן של הנשים והנה נסע עוד הפעם לרבינו הקדוש וסיפר לו כל הענין מוזגתו ושחין יכול לבוא לביתו עוד בלא תשובה ברורה והשיב לו רבינו הקדוש תאמר לזוגתך בשמי' שיהי' מדמה בנפשה כאילו ילדים שלה הולכים בהבית ויען שהוא הי' לוקח חמורה בלאדו והי' מתעבב איזה ימים וכשבא לביתו סיפר לאשתו התשובה הזאת מרבינו הקדוש ואמרה לו שכבר יודעת לפי חשבונה שיש לה ישועה וכן הוה ובל' בשמחה רבה לבשר לרבינו הקדוש:

(כ) הנה בחג הפסח הראשון שהמשיך העדה ובל' להסדר והתחיל לומר קדש ורחץ והקשה הלא מתחילה צריך להיות רחץ ואח"כ קדש כי צריך להיות מתחילה סוד מרע ואח"כ ועשה טוב ופירש בזה עם דברי קודש מאביו אדמו"ר הקדוש זצלה"ה הבאתי לעיל במערכה ח' סעיף ט"ז על מאמר חז"ל המהלך במקום גדודי חיות ולסטים עיי"ש בלריכות ותוכן דבריו הקדושים דאם אדם רוצה לעשות תשובה ורואה שהמקטריגים יסובבים אותו ר"ל מהחמטים שלו ואינם מניחים לו לעשות תשובה אזי ישלך א"ע למקום גבוה במקום שאין להם שליטה שם ואח"כ יכול לעשות תשובה כראוי עיי"ש וממילא ירחא כאן כי ידוע אשר ישראל היו אז מושקעים במי"ע ש"ט ר"ל ולא יכלו להתממה אף רגע אחת והקב"ה ברוב רחמיו הוליאם

משכ

זוקללה"ה זי"ע [או אולי בשם הקדוש הרבי ר' זושא זוקללה"ה זי"ע ואני המעתיק איני זוכר] שאמר על עצמו כשהי' מזדמן לפניו שני דרכים לילך ולא ידע באיזה דרך שיהלך אז באיזה דרך שראה שם הוי' הקדוש לפניו בזה הדרך הלך ומרומז בפסוק זה הדבר וכו' וירא אליכם כבוד ד' ואמר רבינו הקדוש ע"ז בזה"ל מי יוכל לדמות א"ע לשרפים קדושים כאלה אשר אין אתנו יודע עד מה וכו"ל בפשוט שאם יש לאדם שני דרכים וא"י באיזה יהלך אז יבין בדעתו באיזה דרך שיהי' מזה כבוד שמים בזה הדרך ילך ומרומז ג"כ בפסוק זה הדבר וכו' וירא אליכם כבוד ד' והבן מאוד דברי א"ת האלה:

(ח) שמעתי מהחסיד ר' ילחק רוטנן הג"ל אשר פ"א הי' בל'אכטשוב אלל הגה"ק רמ"א זצלה"ה ובל' אז רבינו הקדוש בעל ת"ש הג"ל וכשילא' ממונו נכנס אליו ר' ילחק הג"ל ואמר לו הגה"ק „בזיט עפעס אמבין אייך עהס אזא חכס ער האט מיר פארשיינט דיא שטרייב מיט זיין חכמה“:

(ט) סיפר לי הרב החסיד הנפורסם בן של קדושים וכו' מו"ה ר' יעקב בוגס שליט"א אחי כ"ק מרן שליט"א הנה בעת המלחמה הנוראה שהי' רבינו הקדוש הג"ל דר בלאדו והי' בדחקות גדול בכל הענינים כידוע שהי' אז אמר לבנו הרב רי"ב הג"ל הנה פלא לי אשר כל החשכות והדחקות הנורא הזו ואני מרגיש א"ע בשמחה מאוד ולא אוכל להבין לשמחה מה זו עושה אח"כ נתיישב ואמר הנה יוכל להיות לפי שנתבשר לי בשורה טובה מאיש אחד שהי' מתגלל א"ע לפני תמיד שהוא מחוסר בניים ובזו הימים שמעתי ממנו שהי' לו ישועה לכן יוכל להיות שמפני זה לבי שמח ורבינו הק' הגיד לו מי האיש ואחר עבור איזה זמן הזדמן שהרב רי"ב הג"ל ראה את האיש הזה וסיפר לו מאביו הקדוש מה שאמר כל הג"ל וביקש ממנו שיספר לו כל הענין

להתפלל וללמוד ואח"כ ואל ישעו בדברי
שקר יתייבז אם לא ה'י שקר ה'ו ועמוק
הוא :

פ"א צִלְלוּלָה דאחיו רבינו הק' בעל
ז"ו הנה בהסעודה ראיתי
שרבינו הק' בעל ח"ש הג"ל ישב משוטט
מאוד צרפיונותיו הקדושים ואף לא אמר
תורה אף אשר דרכו ה'י אמיד לומר תורה
בסעודה זו ואח"כ קודם ברהמ"ו אמר בזה
לשון קדשו הנה אחמו"ר הקדוש זללה"ה
אמר פלי"ו שהוא עהור וטהור הוא נלחמי
עד עולם פת"כ יראת ה' טהורה עומדת
לעד לפן צוודאי הוא עמנו ונכל פחד
גדול פלינו ונדחה בעינינו שכך הוא שישב
אתנו אז ויש לי המונה שרבינו הקדוש
בעל ח"ש הג"ל ארגיש זאת בכל הסעודה
לכן ישב כך נשיטת צרפיונו הקדוש :

משם למקום קדושה גדולה מ"ט שערי
קדושה ואח"כ הוריד אותם לשער הראשון
מהקדושה שהם מכחם יעלו בעלמם עד
אמ"ט שערי קדושה כדי שיהא בהתערוהא
לחתא והו ענין הספירה כמבואר הכל
בספר חסד לאברהם לכן שפיר אנו אומרים
מתחילה קדש ואח"כ רחץ דהיינו אח"כ
יעשו תשובה והנה ידוע דעיקר התשובה
ה'י לריכוס על החטא המר הידוע ר"ל
ומבואר בזוה"ק שאין לזה תשובה רק
בדמעות והו כרפס טובל ירק בני מלח
יר"ק אותיות קר"י ר"ל וטובל אותם במי
מלח היינו בדמעות כי מי דמעות מלוחים
ומבואר בספר תפארת שמואל על ה"א"ש
ברכות בפרק מי שמתו דאם ארס צוכה
בתפלתו טובים ומולות טובים עמו ותפלתו
מקובלת וא"כ העלה לזה שיבכה בדמעות
בעת תפלת שמי"ע ואז יחץ י"ח הס
תפלת י"ח ואם יעשה כך יהי ל' בחי'
לדיק יסוד עולם כי כבר נהקן כי לדיק
מקרי מי שמהקן זה החטא כידוע :

בא) שמעתי בעלמי מרבינו הקדוש
שאמר בשם אחיו רבינו

הקדוש בעל ישמח ישראל זללה"ה שאמר
על הפסוק בתהלים בתקוהך אשתעשע לא
אשכח דברך ופירש רש"י ז"ל שם כמו
ישעה אדם על עושהו וכמו ואל ישעו
בדברי שקר ומדייק רבינו הק' אחאי הביא
רש"י ז"ל מקודם הפסוק של נביאים ואח"כ
הפסוק של תורה ה'י לריך להיות צהיפוך
זאמר רבינו הק' בעל ח"ש הג"ל שאמר
פ"ז רזא דרין וקלת הבנתי דבריו הקדושים
דהנה אמרינן דהסידים הראשונים ה'י
שוהין שעה אחת קודם התפלה ושעה אחת
אחר התפלה והענין הוא דקודם התפלה
ה'י שוהין שעה אחת להתייבז לפני מ'
אנו עומדין להתפלל והשעה שאחר התפלה
ה'י להתייבז אם תפלתו היתה באמת בלי
שום פני' ושקר ח"ו והו כוונת רש"י ז"ל
בתקוהך אשתעשע דהיינו אם אנו עוסקים
במורה ותפלה בתחלה ישעה האדם על
עושהו היינו שיתייבז לפני מי הוא עומד

עֵשֶׂר מְרִבֵּנוּ הַקַּי' בְּעַל תַּפְאֶרֶת שְׂמוֹאל וְצַלְלֵהִיָּהּ בְּאַלְכֶסְנֶדֶר זְכוּת מַח 95

לכאזן לו כל השניים ר"ל ציסורים קשים אין לשער ולא היו יכול לישן כל הלילה מלוב הציורים ר"ל עד שמעט קודם אור היום ישן מעט וחלם לו שרבינו הק' בעל ת"ש הנ"ל עומד אללו ושואל לו מה כואב לך כ"כ ובכה לפניו אשר כך השניים כואבים לו עד אשר אין בכוחו לסבול עוד את הציורים ונמן רבינו הקדוש אלצעו לתוך פיו והניח לו על השניים בלד אחד ומיד פסק הציורים ממנו בלד זה ורצה רבינו הק' גם לתמוז אלצעו ללד השני והי' מדמה לו אשר שהרבי שהי' נסע גם לו לפעמים לא הניחו ותיקף הקיץ משנתו וכן הוה כי לד זה שהניח רבינו הק' את ידו לא כאב לו עוד כלום והלד השני הי' כואב לו עוד זמן רב:

והנה גם כאן ראיתי להביא איזה מאמרי קודש מספרו הקדוש של אדמו"ר הקדוש הנ"ל ספה"ק תפארת שמואל ג"כ בקינור ולהלחיב בזה לבות אחז"י לעבודת הבורא ית"ש:

כו) הנה על פסוק צפ' שמות וירא מלאך ד' וכי מתוך הסנה אמר המדרש הה"ד אני ישינה ולבי עד ויליך מאי שייכות זל"ז ואמר רבינו הק' ע"ז דהנה יודע דישראל כדונים על העתיד אף שעתה אינם ראויים לישועה כיון שעתידיים להיות ראויים ישלח להם השי"ת ישועה וצאוה"ע אינו כן והטעם שבישראל הנקודה והפנימיות שבלב טוב מאוד זרק החומר החיצון: נתקלקל לכן מוכנים הם לטוב שיגבור החלק הפנימי ויהי' כולו טוב אבל הצוה"ע השרש שלהם בלבם הוא רע ואינם מוכנים כלל להטיב לכן כידונים לפי שעה וי"ש המדרש וירא מלאך ד' וכי מתוך הסנה אף שהיו ישראל אז בצחי' סנה שאינו עושה פירות וערום מן המלות עכ"ז עמדה להם זכות שיקבלו לעתיד התורה לכן ראויים לישועה עתה ומביא הפסוק אני ישינה ולבי עד היינו אף שישינה אני מן המלות עכ"ז לבי עד קול דודי דופק על לבי וראוי' אני לגאולה:

סס

סיפר לי הרב הג' והחסיד ר' ישראל יעקב שי' אבד"ק

סאראוונק איך שהוא הי' לו מעשה אלל רבינו הקדוש בעל ת"ש הנ"ל שזנחו היתה צמורה החמישי לעיבורה ונעשה שופעת דם ר"ל והיתה בסכנה גדולה מאוד וכל הרופאים אמרו שלריכה להיות בכ"ז העיבור בהשפיטאהל עד שהלד ונסע לרבינו הק' הנ"ל וזיווה לו לילך עוד אל דאקטיר אחד ואמר לו זה הדאקטיר אשר אם קשה לו הדבר שחיה' בהשפיטאהל זמן רב כזה יתן לה רפואות ע"ז הזמן וכשיגיע זמן הלידה אזי בלי שינוי מוכרחה להיות בשפיטאהל ואם לאו אינו מבטיח לה על חיי' והנה כאשר קרבו הימים ונסע אלכסנדר ובכה מאוד לפני רבינו הקדוש לאשר שאין לו כח לזה הן עם מעות והן עם שאר עניינים ולקח חיי' רוי"כ והניח לפניו ואמר תעשו מה שתלכו עם זה המעות ואני איני יכול לעשות יותר והשי"ת יעזור לי בזכות תפילתכם אמר לו רבינו הק' מה תרצה ממני אולם הוא באחת ואומר שאין יודע כלום כי לא יכול לעשות יותר רק מכאן שהי' לו הישועה ולקח פרידת שלום ונסע לביתו ועור השי"ת שילדה צביחה ובנקל כ"כ עד שכמעט לא הספיקו לקרות המילדת וילדה ואמר אחי"כ רבינו הק' להרב הגאון והחסיד מטמריקוב זל"ל צוה"ק זה הליטוואק משך הישועה מן השמים ע"י האמונה שלו:

כה) סיפר לי איש חסיד ואמת שהוא הי' נוסע לרבינו הקדוש בעל ישמח ישראל זללה"ה ולפעמים נסע גם לרבי אחר ואחר הסתלקותו של רבינו הק' בעל י"י נסע לרבינו הק' בעל ת"ש הנ"ל ויהי' פעם ש"ה אללו ובחרתו לבינתו התחיל

הרחמים למדה"ד וצראח ח העולם כמש"ג
ציום עשוה ד' ח' ארץ ושמים ואס דיין דין
דין אמת ג"כ מהפך מה"ד לרחמים לכן
נעשה שוקף להקב"ה במ"ג וזה משפטי ד'
היינו מחי נעשה מהמשפטים שהס דינים
שיהפכו לרחמים אמת היינו אס- דן דין
אמת והבן :

ל) עו"ש על מה שציקשה אהרן
מאחשורוש ליתן ליהודים
אשר בשושן עוד יום אחד כדת היום
וחכז"ל אמרו דה"י בכעס ע"ז וצ"ל מלאך
וסטרו על פיו ולמה עשתה כזאת למהר"ק
עוד כעס בו כוכל לומר כי אולי עד היום
דימו בכפסם שהיושעה היתה עפ"י הכצע
מחמת נשיחת תן מאסתר אבל ציום הזה
כשאחשורוש כעס עלי' והיא סכנה א"ע
כנאמר חכז"ל צ"ל מלאך וסטרו ע"פ הבני
אז שפיר כי אין הגה זה כצע רק בכח
הסו"ק שקבלו עליהם וכגלה לפין כל
יקרה כבוד הסו"ק וזהו לעשות כדת הי"ב
דת היא הסו"ק וזהו הענין שמלינו שהרבו
לדיקים שמחו יומר בשושן פורים מוציאים
פורים עלמו שזכו עיקר שמחת וגדולת
ישראל שגהלה יקרת ערך הסו"ק :

לא) עוד כפי חקת זאת חקת הסורה
ופירש"י ז"ל לפי שהשטן
ואוה"ע מונין את ישראל לומר מה מליה
זו ומה טעם יש בה כחצ בה חקה גיורה
היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחרי'
והקשה רבינו הק' הכל מאי נפק"מ
לאוה"ע לידע מה טעם יש בה ופירש
דעיקר המלות להשריש בלכות ישראל
אמונה לדי אמונה פשוטה בלי שום חקירה
כמש"ג והאמין בדי' וכתיב והאמן בלא יו"ד
כי יו"ד מרמו לחכמה ואברהם אע"ה
האמין בלי שום חקירה ואחמה ועי"ו
ויחשבה לו לרקה כי המאמין רק מה
שהדעת משיג הוא כמשיב פקדון שהקב"ה
הפקיד אללו הדעת אבל המאמין למעלה
מהדעת והשכל היא בחי' לרקה שמוטה
לרקה לבני' וגדולה לרקה שמקרבת הגאולה
(ב"ב י') ובמכילתא תיחא שאין ישראל
נגאלין

כו) שם על פסוק וחסד ד' מעולם
ועד עולם על יראיו ולדקחו
לבני בניס עפ"י המבואר צרש"י ז"ל פ'
ואחתקן הגדיקים אעפ"י שיש להם לחלוא
במעשיהם הטובים אינם מבקשים אלא
מתנת חנם והיינו הגדיק היה שהוא שפל
בעיניו מאוד ואין רואה לעלמו שום זכות
ואתקם מהשי"ת רק מתנת חנם הקב"ה
מעלה שאלהו ונותן לו מתנת חנם ואפי'
בעולם העליון שהגדיק הולך בכל פעם
למדרגה גבוה ג"כ הוא מתנת חנם ויש
לו זה השכר והנה אין הקב"ה מקפח שכר
כל צדי' וצפרט להגדיק היה אשר לפני
השי"ת נגלה גדול לרקה ועבודתו באמת
לכבודו ית' לכן זה הזכות שמור לבניו
ואלמדיו לדורי דורות וזה וחסד ד' מעולם
ועד עולם על יראיו היינו זה שהיראים
הולטין למעלה מעולם לעולם הוא מחמה
חסד ד' היינו מתנת חנם ובשביל זה
ולדקחו לבני בניס והבן מאוד :

כז) בפסוק לא יהי' לך אלהים אחרים
על פני עיני צפירש"י ז"ל
ואמר רבינו הק' דאס האדם מקדש ומטרה
א"ע זוכה לללס אלקים ואס ח"ו חוטא
פוגם בהללס אלקים ושורה עליו הסט"א
ר"ל וזה לא יהי' לך אלהים אחרים על
פני היינו שלא חשרה הסט"א עליך ועל
פני היא לפי שהללס אלקים עליו וזהו
פירוש הכהוב שלש פעמים בשנה יראה כל
אבודך את פני ד' ח' את כמו עם היינו
עם הללס אלקים מכש"כ המקלקל ללס
אלקים בידו בשערות זקנו בזודאי רע מאוד
ואס שומר הללס אלקים עליו נאמר וראו
כל עמי הארץ כי סס ד' נקרא עליך ויראו
ממך :

כט) שם על הפסוק משפטי ד' אמת
דכנה אמרו חכז"ל כל דין
שדן דין אמת לאמתו נעשה שוקף להקב"ה
במעשה בראשית היינו כמו במ"ג שאמרו
חכז"ל בחמלה עלה במחשבה לפני הקב"ה
לברוא את העולם במדה"ד וראה שאין
העולם מההיים שיתף הקב"ה את מרס

עשר מרבינו הק' בעל תפארת שמואל וצלה"ה מאלכסנדר זכיות מט 97

כי לשמך תן כבוד כי אפי' הפחיתים שבישראל יוכלו להרגיש לערו ואי כבוד של השי"ת מלרע ישראל כי בכל זרעם לו זר כזיכור ויבקש רחמים רב"ע ישועתך אלקים תשגבני ועיקר ישועת ה' היא ישועת ישראל כמ"ש הה"ק ממעוזבו וצלה"ה בחרו ישועה בחרו של השי"ת היא כשמוכחיר ישועה על עמו ישראל :

לד) בהגדה מעשה בר"א ור"י וכו' עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן ק"ש של שחרית ולכאורה הא"ך זה הדי"א של התלמידים להזכיר את רבם לק"ש אולם כפי המבואר בסה"ק הלדקים הגדולים כשעיצבדים צדמת יראה ה' מגודל היראה והפחד מהדר גאונו ית"ש נפש ילאה בדברס והקב"ה החפץ בחיים חיותם מפחדם וממדריגתם שישראל בחיים בעוה"ז והקדושים האלה שהי' מספרים בל"י"ע כל אותו הלילה בפחד גדול מהשי"ת נפש ילאה בדברס בהתפשטות הגשמיות ובראות התלמידים כי המה בדגעים אחרונים בכלות הנפש הי' חפלים להפסיק מדביקות ולהחזירם לחיים אמרו להם רבותינו הגיע זמן ק"ש ש"ש שרמזו להם אהבת ד' פ' ואהבת את ד"א להורידם מפחדם וממדריגתם שישראל בחיים בעוה"ז :

לה) במגילה ויאמר המלך להמן הכסף נתן לך והעם לעשות בו כטוב צעניך ולכאורה ל"ך להצין למה סיבב הקב"ה זאת שאחשורוש לא ירעה הכסף הלא הי' עוד הנס יותר גדול אם לקח המעות ואעפ"י הי' מפלה להמן ואמר רבינו הק' דלעולם ל"ך כ"פ אהערותא דלחמא שיתעורר עי"ז אהל"ע וכאן לא הי' אהדל"ת לכן הקב"ה החפץ בטובת בניו סיבב הדבר שאחשורוש לא ירעה המעות רק מגודל אהבתו אליו ימלא שאלתו בחנם ועי"ז יהי' פ"פ למליצי יושר להמליץ לפני השי"ת וללמוד זכות על בני ישראל מה מלך צו"ד מלא משאלות אוהבו בחנם מכ"ש להבדיל באלף אלפי הבדלות השי"ת

החפץ

נגאלין אלא בזכות אמונה וזה היא למורת רוח לאוה"ע סיהא ישראל נגאלים לכן מוכין את ישראל למה הם מקיימים מצוה חקיות ושלא יקיימו רק מצוה שידעו הטעם ממנה לזה ליווה השי"ת לאמור להם גוירה היא מפני מאמין אנכי באמונה פשוטה בלי שום חקירה אף כל המצוה א"ן לי רשות להרהר אחר"י ולדרוש עממי המצוה וזה אשר לזה ד' לאמור היינו לאמור להם כך ובזכות אמונה שהיא למעלה מהשכל והטבע נזכה לישועה למעלה מהטבע ולגאולה שלימה צב"א :

לב) ב"פ ויקרא אשר נשיא יחטא ודרשו רז"ל אשרי הדור שהנשיא שלו נותן לב להביא כפרה על שגגתו ולר"ך להצין וכי הו"א מפני שהוא נשיא לא יל"ך להביא כפרה ופירש רבינו הק' על פי דברי הבעש"ט הק' זוקלה"ה ז"ע ע"פ אל נקמות ד' אל נקמות הופיע עפ"י משל לכפרי אי' שחטא למלך אמר המלך אם אענוש אותו אז לא יהי' לו עונש רק פ"א ונתייבב המלך ועשה אותו לשר גדול ורואה פני המלך וראה את יקר תפארת גדולת המלך והי' לו בושא וכלימה מאוד הא"ך מרד נגד מלך גדול כ"כ והוא תמיד מלא חרטה ע"ז והוא תמיד בתשובה וזה אל נקמות ה' אל נקמות הופיע זה היא הנקמה במה שהופיע לו מגדולתו ועשה אותו לראש ולפ"ז זה פירוש שהנשיא נותן לב דהיינו שהנשיא חושב בלבו מה שמן השמים עשאו לנשיא לא מחמת שזכה לזה רק אדרבה היא בדרך נקמה זכה"ל ונתן אל לבו להביא כפרה על חטאיו ולכן אשרי לדורו שיש להם נשיא כזה והבן :

לג) עוד שם על פסוק בתהלים (ס"ט) ואני עני וכאז ישועתך אלקים תשגבני היינו אעפ"י שאני עני במעשי ואין לי העזה ומלא להרים ראש בושתי וגם ככלמתי להרים פני הליך אלקים עכ"ז ישועתך אלקים תשגבני עיקר תפילתי היא ישועתך אלקים למען שמך הגדול שיתגדל ויתקדש ש"ש בעולם ולזה אין קטרוג ח"ו

כי כל משפטיו לגנדי נגד שכני וחקותיו לא אסור מני שעייתי הכל מלד חקת ה' וממילא ואשתמרה מעוני שנטשה הכל אללו כטבע מושרש בלבו לא קן אס עושה רק מלד שכלו לא יוכל להיות מושרש בלבו כי יש חלקו סותר ובונה וזהו כוונת המדרש אימתי הם תמימות בזמן שעושין רשעים דהיינו מלד אמונה פשוטה למלאות רעונו של מקום שהוא היזור ולא מלד השגת השכל:

לח) בפי' צהר כי תבואו אל הארץ אשר אני נוטן לכם ולהבין מקראי קודש ולבאר הענין חומר עון שביעית שגורם למכור מטלטליו ואח"כ מוכר א"ע עפ"י דברי רש"י ז"ל בזהלים (ל"ז) שכן ארץ ורעה אמונה ע"י שבועה בד' ועושה טוב שכן ארץ אז תשכון ארץ לאורך ימים ותרעה אמונה תאכל ותהפרכם משכר אמונה שהאמנת בהקב"ה לסמוך עליו ולעשות טוב היינו אם אדם מאמין שהכל מהש"ה והוא המסבב כל הסיבות ולא כמו ועלם ירו פעל כ"ז ולא ידמה בנפשו אם לא הגזול והגנוב כמה אהפרכם או אם אשמור שביעית ולא אחרוש ולא אזרע מאין יהי' לי לאכול לא יאמר קן רק יאמין בהש"ת כי הוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים ואין שום דבר נפלא ממנו והוא כל יכול והוא אם יש לו אמונה זו הש"ה יעזור לו באמת חוץ לדרך הטבע וז"ש דהע"ה צטח בה' ועשה טוב אמונה ובטחון בד' ואז שכן ארץ קדושת ארץ ישראל יהי' הולמות עליך ותקלוב חוקך וז"ב המקראי קודש כי תבואו אל הארץ כאשר תבואו ותרצו לזכות לא"י אשר אני נוטן לכם שתדעו ותאמינו אשר אני נוטן לכם בהשגחת הצורה צ"ה ולא בכחכם ובעולם ידכם עשייתם כל זאת ולא שתרצו לכבוש ולעלות בכחכם ובעלם ידכם [כאשר עשה צעוקר] וכמאמר הכתוב בזהלים (מ"ד) כי לא בחרבם ירשו ארץ וירועש לא הושיעה לנו כי ימיך וזרועך ואור פינד כי רציתם ואם יהי' קן אז ובציה הארץ

התפך חסד ואהב לעמו ישראל צוודאי לריך להושיעם ולגא'ם חף בחנם בלי אהדל"ת ומאולר מתנת חנם יחוננם :
 (לו) **בפי' בשלח** ופרעה הקריב וכו' וילעקו בני אל ד' ולכאורה קשה אחרי כל הנסים והנפלאות שראו בעיניהם עדיין נתייראו אולם בירור הענין עפ"י שמבאר בסה"ק דכמו שיש מסירת גפש באהבת ד' כמ"ס ואהבת את ד' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאורך כמו קן זלע"ז בסה"א ופרעה הרשע ג"כ חגר עוז בכל נפשו כמ"ס אחר אויב ארדוף ובכל לבבו כמ"ס נוסע אחריהם ופירש רש"י בלב אחד ובכל מאודו כמ"ס אהלק שלל ובמדרש יש שפחה כל האולרות למארים שירדפו אחר ישראל ולבטל זאת ה"י לריך למסירת נפש בקדושה וישראל כשראו זאת מפרעה הרשע והם הרגישו בעלמם שאין בהם עוד כח קדושה זו למסור נפשם על כבוד ד' לכן נתייראו מאוד לכן אמר הקב"ה למשה דבר אל בני יוסעו שימחרו נפשם על קדושת ד' לבטל צוה כח הסה"א בכת מאמר ד' לצאות וכן ה"י שקפץ נחשון לחוך היב וממילא נחבטל צוה כח הטומאה ונילוו :
 (לז) **ע"ה** המדרש וספרתם לכם שבע שבתות תמימות אימתי הם תמימות בזמן שעושין רעונו של מקום הפירוש דה"י זה הכנה לקבלת החורה וכו' לריך להיות להם אמונה היינו אמונה פשוטה בלא חקירה אפי' בלא ידיעת העעמים לקיים מצותיו ית' אפי' יהי' חקים בלא טעם כאשר הבאתי לעיל ואמונה זו היא תמימה שאפי' כל הרוחות שבעולם לא ייזו אותו ממקומו שאמונה עפ"י שכל לא יוכל להיות תמימה כי לפעמים נדמה לו עפ"י שכל שאין לריך להיות קן אכל אמונה בלא טעם היא תמימה לעולם בלא חסרון וז"ש דהע"ה בזהלים (י"ח) כי שמרתי דרכי ה' ר"ל מלד שהיא דרכי ה' בלי שום שכל אנושי יאלא רשעהי מאלהי מלד שהיא מצות אלקי

עשר מרביתו הק' בעל תפארת שמואל זצלה"ה באלכסנדר זכו"ת 99

נאש ח"ו חרבה או הוא הזמן לחזק
 באמונה ואמונתך זלילות בחשכות יאמין
 שיחיר לו מתוך חשיכה כמ"ש ועה לרה
 היא ליעקב וממנה יושע ואם יחי' לו
 אמונה כזאת או ימתיק הדינים בשורשן
 ויהפכו לחסדים טובים וזהו הרמז בהכתוב
 והי' עקב אף כשאנחנו בשפל המלכ מאוד
 עד שדורסים אותנו בעקבותיהם ועכ"ז
 השמעו את המשפטים היינו נשמע וכבין
 אשר המשפטים האלה הם לטובתינו לררף
 אותנו ונקבלם באהבה ושמחתם ועשייתם
 שכחוק עצמינו בחורה ובמלות ה' ונקבל
 עלינו לשמור ולעשות ולא נסוג אחור לבנו
 ח"ו מעבודת השי"ת או ושמר ד' אלוקך
 לך את הכרית ואת החסד שיחפך הכל
 לחסדים טובים :

מח' רבינו הק' הביא בספרו הק'
 תפארת שמואל מהה"ל והק'
 ר"מ מרימאנאו זללה"ה עה"כ מדוע את
 הולכת אליו היום לא חודש ולא שבת
 ואחמר שלום היינו שהולכת להלדיק בשביל
 שמרגשה בעלמה שלום שלימות נפשה ולא
 חסר לה כלום וזה אינו אמת כי מי יאמר
 זכיתי לבי ומביא בשם זקינו הגה"ק
 מגריאל זללה"ה כי יש בכל אדם בטוב
 וברע הרבה ומחשבה שלא בא עדין לגיבוי
 ולזה לריך לבוא אל הלדיק אמתי שדוד
 והלדיק מגלה את המחשבות והרהורים שלו
 הן מחשבות טובות להוציא מכת אל הפועל
 הן מחשבות רעות ח"ו כדי לעשות
 תשובה עליהן ובזה פירש אדמו"ר הק'
 בעל ישמח ישראל זללה"ה ברש"י פי'
 דברים מה עשה משה כנס כולן שחיברן
 ודיבק אותן אל עלמו שהי' רבן של ישראל
 כדי שעי"ז העלה אלף המחשבות מההעלם
 אל הגילוי וירגישו בהרהורים דקים שאם
 לא פינסן כולם הי' אותם שבשוק
 אומרים ר"ל אותן שלא דבקו בו שהי'
 מחזיקים ח"ע לנקיים מכל הרהורי מעל
 הי' משיבים וכו' :

מח' שם בשם הסבא קדישא מווארקי
 זללה"ה עה"כ כימי לחתך
 מאמ"ל

הארץ שבת לרי יחי' נייחא לרי כרלון
 העליון וקדושה הארץ יחי' בחוככם ויהי
 הכל לרי חבל הפוגם בשביעית מראה
 בגפשו שאין לו אמונה בהשי"ת רק כמו
 ועולם ידו עושה לו חיל אזי הקב"ה מסיר
 השגחתו ממנו ח"י מכ"מ וממילא מוכר
 את ביתו ואח"כ מוכר ח"ע ר"ל שמוכר
 נפשו לסט"א אלא יבטח ויאמין בה' ויהי
 כמאה"כ ולויפי את ברכתי ישועה למעלה
 מהטבע :

לט) בגמרא תענית לא הי' ימים
 טובים לישראל כמ"ו באב
 וכו' ובחוס' שם ד"ה יום שהותרו השבטים
 וכו' דהיינו יו"ט אשר תמוה מאוד דברי
 התוס' אלה והביא בשם אביו אדמו"ר
 הקדוש זללה"ה בשביל שבכל יו"ט יש דין
 כמו בפסח נזכין על התבואה וכו' אבל
 במ"ו באב הוא אך טוב בלא שום דין כלל
 אולם מדוע זיין החוס' זה על יום שהותרו
 השבטים ואמר רבינו הקדוש הכ"ל לפי
 שיעקר השפעות טובות בגשמיות וברוחניות
 באות לישראל רק כשהם באהבה ואחוה
 וריעות כמו שהי' בקבלת התורה ויתן
 ישראל כאיש אחד וכו' עי"ז לקבלת
 התורה ובהשאלת השכינה וכמאמר הכתוב
 יהי בישראל מלך בהתאסף וכו' ופירש"י
 ז"ל בהתאספם יחד באגודה אחת ושלים
 ביניהם הוא מלכס ח"ע החוס' בשביל
 שהותרו השבטים לבוא זכ"ז ונעשה ביניהם
 אהבה וריעות ממילא הי' השאלת השכינה
 הק' ועזו ותדוה במקומו והוא יו"ט בלי
 שום דין כלל ושי"ס רבינו הק' וטובל
 להמשיך בזה היום חיים וברכה והשפעות
 טובות בגשמיות וברוחניות ועבורו
 הכלל ישראל :

מ) עו"ש כפי עקב מדויק רבינו הק'
 על מה אמרה התורה ק' זה
 הלשון עקב ופירש כפי המבואר בהס"ק
 שיעקר עבודת ישראל הוא אמונה ה' וכן
 החזקות ולתת אף כשהארס וכן הכלל
 ישראל אף שהם בשפל המלכ מאוד והם
 באהבה נדרסת לפני העמים בל' יאמרו

שהוא בא מרחוק הלה עיניו למרום וככה זכו היינו שראה שבה מרחיק שלא סיבך בקרוב יבוא לעשות רעה לבניו ח"ו רק ברבות הימים ובשעה שיהיו בניו מרחוק ח"ו מהקב"ה ואז יהיו לו שליטה ח"ו לעשות רעה לבניו ע"ז התפלל ותלה עיניו למרום היינו שירחם אז למען כבוד שמו המרום שלא יתולל ח"ו כי האדם יראה לעינים וד' יראה ללבב ויאמרו מבטלה יכולה ד' ויהי חילול ד' ח"ו והפשיט ח"ט מנשמותיו ולא התפלל ללמדך עלמנו ובניו בדרך האב הנזקק רחמים על בניו רק כאיש זר רק למען שמו ית' עד שהקב"ה הצטיחו שיושיעם בזכות יעקב זכות זה שיעקר כוונתו על יאועת ד':

מו) שם בשם כ"ק אחיו אדמו"ר הקדוש בעל ימי זללה"ה במשנה לחס וקידוש רבה היינו בקדושת אכילה ובקדושת משגל שנק' ג"כ אכילה כמוש"ג אכלה ומתה פ"י בשתי אכילות האלה לריך האדם קדושה רבה:

מו) עוד שם משמו הקדוש עה"כ יש דרך ישר לפני איש ואחריתה דרכי מות היינו בדרך הישרה שיצור לו האדם שידמה בצלמו שהוא עוד לפני היינו בהתמלה עבודת השי"ת חבל ואחריתה דרכי מות היינו הן מי שמדמה לו שהוא באחרית היינו שכבר גמר פעולתו בעבודת השי"ת והן מי שנדמה לו כאילו ח"ו נואש הוא ואין לו תקנה ח"ו זהו דרכי מות ושני דרכים ההמה עלת הילת"ר הוא רק לריך להיות תמיד כאילו מתחיל כעת בעבודת השי"ת:

מו) ג בשם הה"צ והק' ר"י מקאזנוי זללה"ה ע"ד רש"י ז"ל בפ' וירא עה"כ ויהי אחרי הדברים האלה וז"ל בשבוע מהר המור"י ה"י ארע"ה מהרהר ואמר אילו ה"י בני שחוט כבר ה"י הולך עלי בניים ה"י לי להשיאו אשה בשבוע הקב"ה שגולדה רבקה צ"ו וזהו אחרי הדברים הרהורי הדברים שה"י ע"י העקידה ולפלא היא מאור על ארע"ה ראש למאמינים שיהרהר

מאמ"ל ארצנו נפלאות ולא כתיב ארע"ה נפלאות כי בזל"מ נבראו כל הנפלאות עד ביאת הגואל בנ"א רק לא נחגלו אז ולעמיד יהי נגלה לנו כל הנסים באהבליה:

מו) עוד בשם אדמו"ר אחיו הקדוש בעל ימי זללה"ה גדל המסויסה"ג שלו שה"י לו תמיד עבור כאר"ה שפ"ה ה"י נחון מאוד לנסות לרופא וכמעט שה"י שעה טוברה וה"י מדבר עם אחד ואמר לי החמין לי אחי כי יותר הוא מרפא לנפש לשמוע שיה מרה נפש ישראל אזלי אוכל להושיעו ובפרט כי הוא מושב שזה היה יאועתו מלנסות להרפוא:

וכעין זה שמעתי מספרים מאדמו"ר הקדוש מוהר"ם מווארקי זללה"ה אשר פ"ה עשו לו דאקטורים אפערצ'ייע על אלצט שלו בזיתו בלי שלאף גיטראנק והוא ישב כך על הכסא ולא עשה אפ"י שום הטעה וה"י פליאה זאת בעיני הרופאים וכשילאו לחון אמרו להאנשים שלא יוכלו להבין זאת הוא ישב כך כהילו זה האבר ל"ה ה"י שלו ולא הרגיש כלל בהיסורים וספרו זאת לרבינו הק"י הג"ל ואמר אוי לרשעים שאינם מבינים כלל האמינו לי אשר חס בוא יבוא לפני איש אחד עם התנלות שאין לו פרנסה אף שאינו כ"כ "הייסער" יוד מרגיש את הרבה יותר לער ויסורים משאני מרגיש שחכנו באלצט שלי. [עזריאל חיים]:

מד) בשם כ"ק אביו אדמו"ר הק' זללה"ה על הגמרא וכי ידיו של משה עיבות מלחמה וכו' אלא כ"ז שישראל מסתכלין כלפי מעלה הם מהגברים ר"ל כ"ז שמתבונן אדם שכל החושים שבאדם הכל הוא מכחו של השי"ת וממך הכל ומידך נתנו לך ומצלעדי שפעת כמו ותיותו אינו יכול להיות אפ"י רגע אחת אוי הם מהגברים:

מה) עוד שם משמו הק' על המוד"ר פ"י וישלח ורוח השימו בין עדר וכ"י נשא יעקב אם עיניו וראה את עשו

עשר מרבינו הק' בעל תפארת שמואל וצללה"ה מאלכסנדר זכיות נא 101

דיבר אלא להזקנים ולמה ענו העם רק דנוכל לומר דבני ישראל ראו איך שכל הדיבורים מהקב"ה לא דיבר אלא לזקני העם ולהם לא דיבר מרע"ה כלל אמרו אין זה כי אם מרוב עונינו שפגמנו הרבה ובעבור זה איך אנו כדאים שידבר אלינו דברי הקב"ה והי' באים להכנעה גדולה ואמרו למשה רבינו כן הן אמת שעד עתה פגמנו מאוד אבל מהיום ולהלאה נעשה כל אשר יאמר ד' וזה ביחוד הכתוב ויבוא משה ויקרא לזקני העם וכו' וכיון שישראל ראו כן מיד ויענו כל העם לשון הכנעה כמד"ה עד אהה מאזנת לענות מפני שהוא לשון הכנעה וזה ויענו כל העם ר"ל דהעם נעשו כולם כנענים ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה מהיום ולהלאה:

הנה רבינו הקדוש בעל תפארת שמואל פלה אל השמים בערב ר"ח מרחשון שנת תרפ"ד ומנו"כ באלכסנדר ז"ע ועכ"ה:

שיהדרה כך הי' לריך להבין בלדקתו אם הי' נזה כן בן לריך להיות אפי' אם הלך בלי בנים מ"ז אך אהפ"ה הי' אומר בלבו יען כי אומר לו הי' כי בלחש יקרא לך זרע ועדיין ל"ה לו בנים גלל כן לזה לו הקב"ה לבל לשחמו אבל אם הי' לו בנים הי' מגוני גם לשחמו וממילא אני גרמתי כ"ז בזה שלא הייתי משיאו אשה לבל להשחט ע"ג מזבח כרלון השי"ת והי' לבו נשבר בזה עד שבשרו הקב"ה שעתה נולד לו בן זוגו ולא יחוש ע"ז:

(מט) **הנה** בעת שהיו אלל רבינו הקדוש הנ"ל שני הרבנים מפרייסען ראבינער קאהן וראבינער קארעלבאח ובעת הפרדס ממנו ביקשו שיאמר להם תורה אמר להם הנה בעת קבלת התורה (שמות י"ט) כתיב ויבוא משה ויקרא לזקני העם וישם לפנייהם את כל הדברים האלה וכו' ויענו כל העם יחדיו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ותמוה הלא לא

השמות

עור מרבינו הק' הזקן מאלכסנדר וצללה"ה.

(א) **הנה** פעם אחת בא אליו רב אחד על ש"ק והנה בסעודת הלילה דימה הרב הנ"ל בנפשו שרבינו הק' לא קירב אותו והי' לו חלישות הדעת וכשראה רבינו הק' שיש לו חלישות הדעת קירב אותו בסעודת שחרית מאוד וכתמלא שמתה מזה ולמחרת בא ליקח פרידת שלום מרבינו הקדוש עם משפט הפנשאות וסיפר לרבינו הקדוש מעשה מרבינו הקדוש הרבי ר"ב וצללה"ה ז"ע מפרסיסחא דהנה אלל הרבי ר"ב הי' מנהג להעמיד מעמד להשולחן הקדוש פ"ח בא חסיד אחד על ש"ק לפרסיסחא וזדעתו הי' להיות שני

שבתים צפרסיסחא ובשבת הראשון העמיד מעמד ולא נהנו לו כלום מהשולחן והי' לו מאוד חלישות דעת מזה ונתיישב בדעתו בשבת השני' למ"ל להעמיד מעמד ואם לא יתנו לי יהי' לי עג"כ מוטב שלא העמיד ואם לא יתנו לי אז לא יהי' לי עג"כ וכן עשה ולא העמיד מעמד וביום המחרת שאל לו הרבי ר"ב מפני מה לא העמדת מעמד להשולחן בשבת זו ואמר לו הטעם הנ"ל ושחק הרבי ר"ב מאוד כן סיפר הרב הנ"ל לרבינו הק' מאלכסנדר ושאל לו רבינו הק' אחס ידעתם מפני מה ששחק הרבי ר"ב השיב לו מפני שנהגה מדבריו כי דברי טעם הם השיב לו רבינו הק' לא מפני זה שחק הרבי ר"ב רק אני אומר לכם מה ששחק הנה ירדו ר"ב

לנדיק גדול וכך עשו והשלישו אלל חצינו
 הק' אז הנדן ונחנו לו שכן איזה זהו
 ותיקף קנה טויון ועשן את הלולקע
 ברחבת הדעת ואנור לנו ראו בניי אשר
 מי שיש לו בטחון באמת יעזור לו השי"ת
 וסיים לו רבינו הק' הג"ל גם אחה חס
 תהי' לך בטחון באמת צוודאי יעזור לך
 השי"ת והנה רבינו נסע לביחו ואחר
 איזה ימים זכה ר"מ הג"ל בגורל הלאטרע
 איזה אלפים רוי"כ ונכע חיקף לאלכסנדר
 לבשר לרבינו הק' ובה לאלכסנדר בבוקר
 השכם ודומה בנפשו שבוודאי אין זמן כעת
 לילך לבית רבינו הק' ליקח שלום אולם
 רבינו הק' ראה אותו דרך החלון וקרא לו
 ועוד קודם שסיפר לו כלום אמר לו רבינו
 הק' בזה"ל "מענדיל עם האט חרדציג
 גילונט" וסיפר לו הכשרה טובה הזאת
 אמר לו רבינו הק' הנה ב"ה יש לך שכן
 טוב עבור הסעודה:

(ג) הנה שמעתי מפה קדוש של אדמו"ר
 הקדוש בעל תפארת שמואל
 זללה"ה אשר פ"א באו עדים לפני גדולי
 הדייקים שהיו אז בימי רבינו הקדוש
 הרבי ר"צ זי"ע זללה"ה מפרשיסחא
 והעידו לפנים בתורת עדות איך שראו
 בעלמם אשר רבינו הקדוש הרבי ר"צ
 הג"ל אכל אחר חפלת כל גדרי כליל יוהכ"פ
 קיבטן עם קאווע והאגשים הג"ל היו עדים
 כשרים והתחילו לחקור על זה ונהוודע להם
 שהמעשה הי' כך שכלתו של רבינו הקדוש
 מפרשיסחא ילדה וולד ערב יוהכ"פ בשעת
 מנחה ולאחר חפלת כל גדרי שאל רבינו
 הקדוש חס נחנו לה לאכול כהדן בש"ע
 והשיבו לו שאינה רולית לאכול בשביל
 יוהכ"פ וליווה שיאמרו לה משמו שהאכל
 ולא רתה בשום אופן לאכול עד כרוב
 הפירות אמרה שלא האכל בשום אופן רק
 באופן שחיהנה הקדוש יביא בעלמו המאכל
 ויתן לה איזי האכל כשמוע רבינו הקדוש
 כך בשביל פיקוח נפש לקח בעלמו בדיו
 הקדושים קיבטן עם קאווע והלך לחדרה
 ליתן לה לאכול והשיי אגשים הג"ל ראו

דך

ר"צ זי"ע אמר על עלמו שהוא יחיד
 בדורו שאין לו טעות בשום דבר אולם
 באיש הזה הי' לו טעות ינטעה כך מן
 השמים שהאיש הג"ל בעלמו סיפר לו
 מהוהו ושלא יהי' לו טעות גם צו ואח"כ
 הלך הרב הג"ל וסיפר כל הדברים הג"ל
 לפני בנו אדמו"ר הקדוש בעל יסמוח ישראל
 זללה"ה ובהלך הרב מאל"ו אמר לאגשים
 שהיו אלל אז הנה לא אוכל להבין שטוחו
 של הרב הג"ל האיך לא הבין שהדברים
 נוגעים גם לו והאיך לא בוש עוד לספר
 זאת לי:

עוד מרבינו הק' בעל תפארת
 שמואל זללה"ה הג"ל.

(ד) הנה סיפר לי הנגיד והחסיד ר'
 מנחם מענדיל ג"י חתלעמער
 מווארשא איך שפעס אחת הי' רבינו הק'
 צווארשא וביקש אותו ר"מ הג"ל על
 סעודה להרים ואח"כ החלל אי"ע ר"מ
 הג"ל מליד לפני רבינו הק' אודות פרנסה
 אמר לו רבינו הק' הנה אספר לך עובדה
 מאדמו"ר הקדוש זללה"ה אשר בעת שהי'
 עוד רב צטארזשין מזמן פעס אחת
 צלילה שהי' צריך מאוד לעשן לולקע
 טויון ולא הי' לו ששה גדוי על פעקיל
 טויון ומאוד הי' נחוץ לו והקיץ אותנו
 ושאל לנו אולי יש אחנו ששה גדוי אולם
 לא הי' לנו אף פרוטה אחת והי' לנו
 לער גדול מאוד מזה כי ידענו שהדבר
 נוגע לו מאוד וכבראה חצינו הק' את
 העב"ט שלנו ניחם אותנו ואמר לנו אל
 תלעטרו כי יש לי בטחון אשר צוודאי
 השי"ת יומין לי על פעקיל טויון אעפ"י
 אגחנו לא יכולנו לישון מרוב עב"ט פהאוס
 שמענו אשר עומה עגלה עם אגשים לפני
 הבית ודפקו ברחלון לפתוח להם ופחמו
 להם ובאו איזה אגשים מגריולא לאשר
 שהשתדכו אי"ע ולריכים להשליט נדן
 והחיישנו שכונן להשליט אלל הרב
 מטארזשין כי הי' מפורסם דר"ה הגעניד

שמעתי אשר סיפר אשר בפעם ראשון
 שבה בעל התולדות ימי להבעש"ט הק'
 סיפר לו הבעש"ט הק' מנעה מרוב אחד
 שהי' בעיר אחת ודרכו הי' לומר בכל
 שבה הגדול דרשה עם פלפול גדול כדרך
 הרבנים הגדולים או והי' לריך להכין
 א"ע לזה איזה ימים מקודם כמוכן פעם
 וחת הי' טרוד מאוד במילי דמהא בעניני
 פסחא ושבת כדרך לומר דרשה בשה"ג
 בערב שבת נוצר שומר שה"ג ועוד לא
 זכין א"ע כלום ואמר לבי' שהוא יעלה
 להעלי' ויסגורו את העלי' שלא יעלה
 אללו איש כדי ב' הי' לו פנאי איזה שעות
 להכין א"ע פתיוס נעשה למה למי'ס
 מאוד ופתח החלון וראה שאדם אחד נושא
 ע"ג מי'ס וקרא לו הרב ואמר לו בבקשה
 מומך העלה לי מעט מי'ס השיב לו
 הטרעגער הנ"ל "אוי אוי איך בין אזוי
 נידריג אין איהר זענט אזוי הויך ווילט
 איהר פין מיר וואסער" כך סיפר לו
 הבעש"ט הק' וזה המעשה הי' אלל בעל
 התולדות בעלמו הוא הי' זה הרב ונחפעל
 מאוד בעל התולדות מזה כי שום איש לא
 ידע מזה והבעש"ט הק' ראה הכל ברות
 קדשו :

(ה) הנה הבאתי לעיל במערכה ג' סי'
 י"ט על הגמרא כל מה שיאמר
 לך הבעש"ט עשה חוץ מלא ומה שאמר
 ע"ז הדמו"ר שבה קדישא מווארקי זללה"ה
 עיי"ש [ואני השפל כראה לפיענ"ד פירוש
 ע"ז לפי מה ששמעתי מפי אדמו"ר הרב
 ה"ל זל"ל שאמר בשם רודי הה"ל זל"ל
 מראדזיכאווי ששמע מפי קדשו של רבינו
 הקדוש הרבי ר"ב מפרשיסחא זללה"ה ז"ע
 שאמר אשר הבעש"ט הי' חכם יותר
 מאחר כי אחר שמוע בה קול שובו בני'ס
 שובבים חוץ מאחר הניח הכל וילא חב"ל
 להבעש"ט לקחו פעם אחת מנונו מן השמים
 כל המדררינות אמר אי"כ אעבוד את
 השי"ת כאיש פשוט והחיל להפלה כתינוק
 קטן ונחעלה עוד יותר כי זה הי' לנסיין
 ולפי"ז נוכל לומר כל מה שיאמר לך
 הבעש"ט

דרך החלון אשר רבינו הקדוש אוחז בידו
 אחת קיבען ובידו השני' קאווע . שפטו
 בדעתם שהוא אוכל בעלמו ח"ו, ראו נא
 מזה כמה גדול כח הול"ה"ר והמתולקת
 לחשוב כזאת ח"ו על איש הלוקים קדוש
 וטורח רבינו הקדוש מפרשיסחא ז"ע :

(ד) הנה לעיל במערכה א' סי' ל"ב
 הבאתי שם מה שאדמו"ר שבה
 קדישא מווארקי זללה"ה אמר בלשון
 קדשו אשר לשבח את רבינו הק' הרבי
 ר"ב עם מופתים הוא למוחר עיין לעיל
 הנה רוגמא לזה שמעתי מהפרי'ס מהנאון
 הקדוש בעל תולדות יעקב יוסף זללה"ה
 בעת שנתקרב להבעש"ט הקדוש זולקלה"ה
 ז"ע אמר שהי' אלל הבעש"ט הקדוש איזה
 נצוועות ונסע עמו בכל הדרכים כידוע
 דרך הבעש"ט שנסע חנויד כדרך וראה
 אללו מופתים ניראים עד שמוט ראה
 בעיניו שהבעש"ט הק' החי' גמח'ס אעפי"כ
 המופתים לא פעלו אללו שיהי' נתקרב לו
 בשבילם רק פעם אחת נסע עמו והי'
 אז קודם מנחה אמר הבעש"ט לבעל
 התולדות הנה הניע זמן המנחה לכן לכו
 מהעגלה ותראו למזוז' מי'ס שנטול ידינו
 לתפלת המנחה והלך בעל התולדות וחיפש
 ולא מצא מי'ס ובה חזרה להבעש"ט עם
 השובה בלא מי'ס וירד הבעש"ט מהעגלה
 וילך להשרה והפיל א"ע על הארץ צפיוע
 ידים ורגלים ובכה מאוד וירד ג"כ בעל
 התולדות והלך אלל הבעש"ט לשמוע מה
 שהוא אומר בבכיותו ושמוע שהי' אומר
 רבש"ע אם ח"ו אבוא אני לירי זה לעבור
 ח"ו על דברי חכמים נט"י לתפלה היקח
 את נפשי ממני כי טוב מוחי ומחי שלא
 אלטרך לעבור על דברי חז"ל ח"ו ובכה
 מאוד ונעשה צם ונחקה מי'ס כשראה
 בעל התולדות י"י כך אמר איש שיהא לו
 כ"כ מסירת נפש באמת על מזוה קלה
 מזוה דרבנן נט"י לתפלה לאיש כזה ראוי
 להתקרב ולהיות נכנע לו ותלמידו ונעשה
 מגדולי תלמידי הבעש"ט הקדוש, ובשם
 ז"ה אדמו"ר זללה"ה בעל ישמח ישראל

הגאווה"ק ונתתי לו הקווטל הזה ונתן לי
 בחורה כדרכו והעמנתיו וזה הוא ושמק
 ולא יאמר דבר ורבינו הק' מאלכסנדר
 שיבט זאת מאוד [והנה באמת ראינו זאת
 אלל אדמו"ר הקדוש בעל ישמח ישראל
 זללה"ה כי על ליון אביו אדמו"ר הק'
 זללה"ה אינם נותנים קווטלעך רק קיראים
 קווטלעך ומוניחסים הקווטלעך אלל
 ושופים אותם פ"א בא אחד ונתן לו זה
 הקווטל עמנו שקרא כבר על הליון
 ותיקף כשהביט בהקווטל אמר כבר
 היית עם זה הקווטל על הליון אדמו"ר
 הק' ולא רצה לקרות בו. עזריאל חיים:]

ח) הנה הבאתי לעיל במערכה ט' סי'
 י"ח מה שסיפר אדמו"ר הקדוש
 בעל ישמח ישראל זללה"ה מהט"ז הקדוש
 ר' משה מסאווראן זללה"ה עיין לעיל
 הנה בספרי לרוב החיים הבאתי מהה"ק
 הנ"ל אשר הקשה לו הרב הגאון ר' ישראל
 איסר זל"ל בעל המחבר ספר שער משפט
 על מה דאיתא בגמרא (פסחים ד' ג')
 בההוא ארמאה דהוי סליק ואכל פסחים
 בירושלים דריב"ב אמר לו מי קא ספי לך
 מאליי וכו' עד שהכירו בו עיי"ש והקשה
 הסו"י וריב"ב אמאי לא עלה לרגל ומירזו
 שלא הי' לו קרקע ואינו עולה לרגל
 והקשה לו הגאון הנ"ל הא איתא בחו"י
 (ב"ב ד' מ"ד) דאין לך אדם מישראל שאין
 לו ד' אמות קרקע בא"י ואמר לו הה"ק
 הנ"ל מדברייכם נראה שאין לכם חלק
 ונתבהל הגאון הנ"ל בחשבו שכוונתו שאין
 לו חלק לעוה"ב ח"ו ותיקף אמר לו הה"ק
 הנ"ל שכוונתו היא שלא ללמד בפרק חלק
 דאיהא שם (סנהדרין ל"ב) לענין מהיס
 שהתי' יחזקאל מה הי' אח"כ ואיתא שם
 פלוגתא ועמד ריב"ב על רגליו ואמר אני
 מבני בניהם עיי"ש והם ילאו קודם יליאת
 מלרים וממילא לא הי' להם חלק בארץ
 ואתי שפיר דברי החו"י ודפח"ח:

הבעה"ב היינו הקב"ה דהוא נקרא הבעה"ב
 ולריכס לניית לו חבל אם יצוה לאחר
 ללאם נמנו ח"ו אין לריכס לניית לו בזה
 כי לא ידע ממנו נדח רק בשביל שהי"ש
 הזה קלקל מאוד ר"ל לריך להיות תשובתו
 ע"ז האופן שישימיע לו מן השמים שאינו
 רוצה לתשובה והוא יאמר אעפ"כ אז
 ושב ורפא לו חבל אחר הי' בעטות ע"ז
 והנה באמת קשה להבין על אחר ח"ך
 לא הבין כוונת השי"ת כי אם הי' כוונת
 השי"ת שלא יועיל לו תשובה למה הי'
 לריך שישימיע זאת וכיון שהי' משמייעין לו
 זאת מן השמים הי' לריך להבין שרלון
 השי"ת הוא אעפ"כ יעשה תשובה ומו
 יקבלנו. עזריאל חיים:]

ו) הנה שמעתי בשם אדמו"ר כב"א
 קרישא מווארקי זללה"ה על
 בסוק (פ' בשלח) הנגי מוואיר לכס לחם
 מן השמים וילאו העם ולקטו דבר יום
 ביומו למען אנסנו הילך בתורתו אם לא
 ולאמר הפירוש ע"ז הנגי מוואיר לכס לחם
 מן השמים היינו שפרנסתכם מוזמן עבורכם
 מן השמים וא"כ למה לריך וילאו העם
 ללקוט היינו לחפש פרנסה בכל יום ויום
 הוא רק למען אנסנו הילך בתורתו אם
 לא היינו יעת שאתם יולאים לתורה אם
 אתם עוסקים במסחר בדרך התורה והבן
 זה שמעתי מהרב רי"א הנ"ל:

ז) בספר ישרש יעקב הביא מעשה
 שסיפר אדמו"ר הקדוש הזקן
 זללה"ה מאלכסנדר מאדמו"ר הקדוש
 מביאלע זללה"ה שראה בעיניו שחסיד
 אחד נתן לו קווטל וכאשר הביט בהקווטל
 אמר אדמו"ר מביאלע הליו אמור נא למי
 כבר נתם הקווטל הזה ונתהק התיש
 ופחד מאוד ולא אמר לו דבר אמר לו
 אדמו"ר מביאלע זללה"ה מה אתה
 מפחד מאוד לי האמת איזה רבי כבר קרא
 את הקווטל הזה ואמר ביראה בשבוע
 העברה הייתי בטשעכינאווי אלל אביכם

מערכה ח' מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו הרב הקדוש וטהור צדיק יסוד עולם גאון ישראל וקדושו מאורן של ישראל מופת הדור והדרו אשר במתיקת תפלתו הקדושה קירב מאוד את לבן של ישראל לאביהם שבשמים מרנא ורבנא וכו' הרבי ר' יחיאל זצוקלה"ה זי"ע מא"כסנדר.

לארון אחד ולקח מאתו מרכבה כבודה ושילם עבור זה שלשים ר"כ וצ"ח בעלמנו עם המרכבה לאלכסנדר ונהוודע זאת לרבינו הק' וקרא לאיש הזה ואמר לו אתה נחת שלשים ר"כ עבורי כי אתה מדונה בנפשך שאני רבי ולדיק ומה יהי' בעלם העליון אשר יתוודע לך האמת שאינני לך רבי ולא לדיק ואדרבה עוד גרוע מהכל וא"כ תהבעני לדין על השלשים ר"כ ומה אשיב לך אז והשיב לו האיש הנ"ל בחכמה מה שיהי' יהי' אך יזכה אותי השי"ת שאיכה לראות עמכם בעולם העליון:

ד) סיפר לי דודי החסיד ר' יחיאל יעשי' ז"ל מטארלשין אשר בעת רבינו בקדוש הי' רב בטארלשין וטחטו אז ברחיים קמחא דפסחא כמורך לעיר ויושיבו כס איש אחד להיות שומר ובליל ש"ק עוד קודם קידוש קרא להשמש דמחא שילך אחו' להרחיים ולא הי' לו חשך לילך כי אז הי' גשם שוטף חולם הי' מוכרת למלאות רעון הרב וילכו כשבאו להרחיים ראו שהשומר ישן וניער אותו רבינו הק' והנה זה האיש נחבהל מאוד בראותו אמר לו רבינו אל תירא חנור נא לי זמן השינה שלך אמר לו ערך שעה וליווה היקף אה הקמות הנטחן צוה הזמן שלא ליקח אותה למזיזת וכשראה רבינו שכבר נתיישב השומר בדעתו נתן לו פאטש ולעק עליו ואמר לו הנה עשינו אותך שומר שחשומר אותי מחמוך ולבסוף ישנת היהסן ונראה מזה גדול המחיתוה של רבינו הק' שלא לעק עליו היקף כשהקילו משפי טעמים אי' כדי שיאמר כמה זמן שיסן ועוד שלא תפרוק דעתו פתאום עוד סיפר לי דודי הנ"ל שמשולם לא לן אללו מעבט וכשמלא מעבט קודם השינה חילק לעניים פ"א הביא לו הסנדל

א) הנה רבינו הקדוש הנ"ל הי' בן רבינו הגאון הקדוש מרן ר' שרגא פיבל זוקלה"ה זי"ע אבד"ק גריצא ומאקאווי ותלמיד מובהק לרבינו הסבא קדישא מווארקי זללה"ה ואח"כ לבנו רבינו הקדוש מהר"ם זללה"ה ואח"כ לרבינו הקדוש מביאלע זללה"ה ואחריו המשיך הוא עדתו הקדושה עד לדורי דורות:

ב) רבינו הקדוש מאלכסנדר הנ"ל עבודתו הקדושה ציראת שמים הי' אין לשער ואין לספר ותפילתו הקדושה היחה תמיד בצכי' רבה ובלב כשבר ובקול נעימה וכל השומע תפילתו הקדושה נשבר לבו לקרעים ועשה תשובה בכל לב ונפש להשי"ת וכשכת מומנו כל תענוגי העוה"ז מפני נעימת מחיקת קולו הקדוש אשר היחה בלחמ עטס גן עדן והי' דומה למלאך ד' לבחות ומלורתו הקדושה היינו יכולים לשאוב מלא דליות עם יראת שמים מה נאמר ומה נדבר מי יוכל למלא גדל עבודתו הקדושה בחורה ותפלה אשר זאת נחמתי בעיני בעת שאני זוכר א"ע לורתו ותפילתו הקדושה ומעיד אני עלי שמים וארץ שכאשר באחי לבית רבינו הק' הנ"ל הי' נדמה לי כאלו כל הכתלים וכל החלונות מלאים יראת שמים וכולם לוטקים בהתלהבות לבו עזדו את הי':

ג) הנה שמעתי מבעני אדמו"ר הקדוש בעל תפארת שמואל זללה"ה שדרך אביו הק' הי' כשנרדף הי' ליסע לאיזה מקום הי' בערים הסמוכים נגיד אחד מאנ"ש והי' שולח לו הקאטש שלו עם הסוסים פעם הי' רולה ליסע לקוטנא להה"ג זללה"ה ושלחו לאיש הזה עבור הקאטש ולא הי' לו צביתו ונסע

הקדוש ואח"כ אמר לו אל תדאג כלום קך לביטך והתפלל מועריב ותאכל ותישן והשי"ת יהי בעורך ויפג לבו והלך לביתו כי לא הי' לו עולה אחרת ובבוקר תיכף שלחו אחריו כי הארון כבר בא והי' מוכרח לילך והנה המאגאזין הי' מחוץ לעיר והנה הי' אז רפש וטיט וכולם הלכו אל המאגאזין ור"ו הנ"ל ג"כ אחריהם כשור לעבד ר"ל: פתאום נחלק הארון הנ"ל ונשברה רגלו ותיכף לקחו אותו ממש וממילא נהבטל הכל וכשראה ר"ו זאת התחיל מאז להיות נכנע לפניו ואח"כ נעשה חסיד שלו ונסע לאלכסנדר:

(ז) הנה כשהי' הדבר נוגע לך לא הי' נושא פנים לשום איש פ"א כשהי' רב בגרילא שמע שאחד מדבר צביהכ"ס בשעת התפילה והוא הי' אז מעומף בטומ' וטפה לו על פניו והוא הי' הפרנס. העיר פ"א הי' לריכס לבדק הדיהכ"ס מעות והי' שם דואר אחד ושמו ר' משה והי' בלבו על איש אחד והעריך אותו ליתן לבדק הבית חמשים רוי"כ והנה לפי ערך לא הי' לריך ליתן כ"כ וקרא אותו לדיח לפני רבינו ופסק שיתן רק עשרים ותמשה רוי"כ ור"ו לא רצה ליתת והפציר בו רבינו הק' מאוד וביקש ממנו הרבה שי"ית ולא הועיל כלום עד שאמר לו רב דפה אני אומר לכם שבחנם דבריכם כי בשום אופן לא אליית לכם והוא מוכרח לשלם חמשים רוי"כ אז באנת רבינו הק' והכה כף אל כף ואמר מה אוכל עשות יותר ומיד באותו היום נפל עליו קורה מדיהכ"ס ונהרג תיכף ר"ל ונעשה רעש גדול בהעיר ורבינו הק' הי' יאן אז והרעש הי' גדול מאוד עד שהקיץ רבינו משנתו ואמר תיכף מה זה הרעש אולי משה זאת שמעתי מאדמו"ר הק' בנו בעל ישמח ישראל וצללה"ה שהוא עמד אללו אז:

(ח) שמעתי מפ"ק של אדמו"ר הקדוש בעל הפארה שמואל וצללה"ה איך שאביו הק' בשום אופן לא רלה

הסנדלר מנעלים בלילה והי' מביע לו שלשה רוי"כ ולא הי' לו ליתן והלך הסנדלר לביתו בל"מ ולא הקפיד כלל אולם לרבינו הק' הי' הדבר נוגע עד דכזוכה של נפש הלאו דב"ת ובמירח רב עד חלום לילה השיג מלה אלל אחד והלך בעלמו להסנדלר בחמי הלילה והקיץ אותו משנתו ונתן לו החוב:

(ה) הנה רבינו הק' הנ"ל אמר על פסוק ויטע בן אהרן שפירש רש"י ז"ל להגיד שבתו של אהרן שלא שינה וכל המפורשים תמחו ע"ז וכי זה שבת על אהרן הכהן שלא שינה מליווי השי"ת ופירש רבינו הק' כך דהנה לעולם כל התרי"ג מלות הם בשמים רוחניות רק כיון שהשי"ת רצה שצו"ד יהי' יכול לקיימם לכן הי' משלשל אותן מעולם לעולם עד שצאו לעוה"ז ונעשים גשמיים כמו תפילין לילית מלה וכל המלות כדי שיופג גשם לעשות אותם אולם אהרן הכהן הי' גט גופו הקדוש מדוך והי' רוחני עד שהמנורה לא היחה לריכה להתבטל והי' יכול להדליק המנורה הרוחניות וזה שלא שינה היינו שהמנורה לא נשתנה:

(ו) הנה רב צפילן הי' שם נגיד ותמיד אחד ושמו ר' וואלוואש ז"ל והנה הוא הי' כנגדו מעט פ"א קרה לו שהי' פארדי"שעק והי' לו שותפות עם פאלקאוויק ועשו מה שעשו פתאום בא אליו הפאלקאוויק וצוהו ויאמר לו כולנו אהדנו כי השיג מ"ג אשר מחר בבוקר יצוא אחד משני החצר על קאנטראליע וגם שלחו והסבירו את הדיכער שלא יעשו שינוי שם כדרכם מאז וכאשר ר"ו שמע זאת אחזו לחלטה ורתח ופניו נשתנה ככרוס ולא הי' יודע מה לעשות ונתישב אלך להרב ואספר לו לרוחי והנה רבינו הק' למד אז שיצור עם תלמידים וכאשר רבינו הק' הביט בפניו שהי' רעים מאוד שאל נו מה זאת וכיפר לו כל העובדה ותיכף רבינו הק' פסק לימודו ועשן הולקע והלך חיזה פעמים אנה ונחה משועט ברעיונו

גיטרהפטן האב א"ך גיטרהפטן" כן חני
 אומר כעת "אז א"ך האב גיטרהפטן האב
 א"ך גיטרהפטן". בין כך הניע זמן הימי
 נוראים וראה שהעולם יבואו אליו ונהייב
 ובתב מכהב להגאון מהר"י מוקטנא
 זללה"ה ולהגאון רח"א זללה"ה בעל גפס
 ח' שישבו לו עפ"י ד"ת חס רשאי לקבל
 המשרה הזאת על שכמו מפני שהמה
 אהבינו והשיבו לו בכתב שאם יש אחד
 שראוי להורות דרך ה' לעם השם והוא
 הינו מקבל זאת ע"ע היא עון פילי ח"ו
 וכיון ששמע זאת שבז ירח מזה האיסור
 ונתפייס והתחיל למשוך עדתו :

(י) פ"א עשה א' מהבב"ב מהמתנגדים
 שלו צפיק"ל סיוח הספר ולא

בא בעלמו לבקשו על הכי"ס רק שלח
 השמש העיר אליו לבקשו ולא ה"י רק
 ללאת ידי הכריות ובעדו ה"י שבעה לא
 יבוא ושאל את זוגתו הרבנית אם ילך
 להסיוס ובהחילה ללעוק עליו היחק שעשה
 לך בזיון כזה שלא בא בעלמו לבקש חלך
 עוד אללו ח"ו וכן שאל לכל אחד מבני
 הק' וכולם מענה א' בפייהם שלא ילך
 אמר כיון שהחס כולכם הסכמהם שלא
 חלך לבש את המלבוש ולקח אתו את
 השמש והלך לבש והנה כאשר בא לבש
 הובחרו פניו של האיש מפני הכוונה ובה
 בהכנעה רבה ובצדקה גדולה ופייס את
 רבינו הק' נראה מזה גדול לדקתו וענותנותו
 הקדושה :

(יא) פ"א בא על שבע ברכות לאלכסנדר
 הרב הגאון הגדוק מהר"י
 זללה"ה מוקטנא ובחוק הסעודה פלפל
 הגאון הג"ל בהדין דפת פוערת כל מיני
 מאכל ויין פוטר כל מיני משקים הרי
 דשוויס הם ואמאי יין פוטר כל מיני
 משקים בין אם דרך לשחות אותם או לאו
 ופה הינו פוטר רק זב"ים הבאים מחמת
 הסעודה אמר לו רבינו הקדוש אם
 תרשוני אומר לכם תירוק לפי דעתו נראה
 כאשר אמר הש"ת בצעת אפיך האכל לחם
 ניטלה להם מעט חשיבות השיב הגאון
 כיון

למה לקבל עליו להיות מנהיג וגינה א"ע
 מאוד כדרכו וישב אללו לא אחד מן
 התשובים גדולים המקורבים והנה כשמעו
 מן רבינו הק' דיבורים הללו אז הרכין
 האיש הג"ל את ראשו כאלו גם לפי דעתו
 לא נכון שימשוך העדה והבין רבינו הק'
 שזאת היא מחמת קטנה שה' מדמה לו
 שאם רבינו הק' יהי מנהיג העדה הגדולה
 בלי ע"ה כזאת יקבץ הון רב מזה אמר לו
 רבינו הק' מה תחשוב אפי' אם יפול הדבר
 שאהי מוכרח ליקח המשרה זאת על שכמי
 עסק מעות א"ן זאת כי אני שוגא זאת
 בטבע כאשר ראינו בחמת אללו תמיד
 ונתכרמנו פני האיש הג"ל :

(ט) שמעתי אשר בהתחלה בראו אזה
 אנשים אללו על ש"ק

לפילן והי' לו עני"ב ואמר להם באתם
 אלי וכי אני רבי הנה אם תשמוע לי הן
 לכם עלה הנה יש בין העולם חסיד גדול
 אחד ושמו ר' יעקלע סאקאלאווער והוא זקן
 גדול ומופשט מכל תאוות עוה"ז וי"ש מאוד
 ובאלכסנדר יש למבור ביהמ"ד ומה"ק
 רח"ה זללה"ה לכן ניקח את הביהמ"ד
 ונשיב שם את ר' יעקלע הג"ל ונעשה
 אותו לרבי כן עלתי הכאמנה ולא ענוהו
 דבר והנה ח"כף הח"ז בא ג"כ זה הרי
 יעקלע הג"ל על ש"ק וכאשר רבינו הק' ראה
 אותו נבהל מאוד ואמר לו מה זאת עשיתם
 אתם הערחתם עלמייכם לבוא אלי הלא
 אני דיברתי כעת עם העולם ליהע אליכם
 ולקבל אתכם לרבי השיב לו ר' יעקלע הג"ל
 בחכמה הנה אספר לכם עובדה הנה
 החסיד ר' איטשא וואלעטר ז"ל ה' לו ידוד
 אחד שהוא ה' למדן ג"כ ונסעו שניהם
 לפרשיסחא ואח"כ נתפרדו זה ר' איטשא
 לווארקי וזה לקאלק לימים פגעו זבי'
 והתחילו להתווכח במסודות עד שר' איטשא
 ה' מנלה לחבירו שלא ה' לו מה להשיבו
 אז אמר לו חבירו הג"ל הנה אתה יודע
 היטב שאני ת"ח יותר ממך והא"ך יוכל
 להיות שאתה כוונת יותר טוב ממני השיב
 לו ר' איטשא מאי גימ מזה "אז א"ך האב

(טו) **הנה** רבינו הקדוש הג"ל הו' פ"א בעצמנו כיוצא בו והו' דר שם דודי החסיד ר' ישראל יצחק ז"ל והו' מולה מאוד ר"ל והזכירו אותו לפני ולא ענה תשובה ברורה וכשרבינו הקדוש נכע מזה הו' שם חסיד וקרא ר' יעקל איטשא רארעם ושחה י"ש ונעשה שמח והניח א"ע לפני הכוסים ולא הגיה לרבינו הק' ליסע ושלח אליו כ"פ שיהי מזה והוא באמת שלא יניח לרבינו ליסע עד שיבטיח שידידנו ר' ישראל יצחק יהי לו רפואה וקרא לו רבינו הק' והביט בפניו ואמר באמת דבר הגון ונאה הוא להיות כ"כ במסירת הגפש עבור ידיו אולם עוד יותר נאה ויפה הו' שזה הו' מחמת עלמו לא מחמת י"ש ולדודי הו' רפואה וחי' עוד ערך שלשים שנה:

(טז) **הנה** הרבינו הקדוש הג"ל אמר על מאמר חז"ל פרק הפלה השחר ח"ר המהלך במקום גדודי חיות ולסטים מחפלי הפלה קלרה וכו' עשה רלוך בשמים נומעל וכו' ופירש רש"י ז"ל במקום שאין שם חמא ואמר דאם אדם מלוכלך ח"ו בעוונות ופשעים ומכל חמא נצרא מלאך משחית ר"ל זהו המהלך במקום גדודי חיות ולסטים ומהי"א ח"ו לעשות תשובה כי אינם מניחים לו וסובבים אותו אז העלה לזה שישליך ח"ע למקום גבוה וזה שפירש רש"י ז"ל במקום שאין שם חמא ששם אין רשות להם לכונו ואם יחשוב מה חזי ומה היי מלוכלך בעוונות לבוא למקום גדול וקדוש כזה אל יאמר כן כי אין לו עלה אחרת לע"ע וכמו למשל מן שרודפים אותו לסטים ורועים להרגו והוא בורח מהם ורואה מרחוק פלעין של מלך אף שאדם זר אינו רשאי לכונו כהיכל המלך בלא רשות מ"מ מה יוכל עשות הלא סכ"ג הוא ואולי ירחם עליו המלך כן ממש בזה שצורח לקדושה העליונה לפני משההקב"ה אף שאינו כדאי וראוי לזה ואז ירחם עליו הש"ת ויקבלנו ואז יעשה תשובה על חטאיו כראוי:

סיפר

כיון שלכס מנגין תורה מן השמים אכן מה נענין בזה:

(יב) **פ"א** כשהי' חלוש ל"ע ולא קרא את הקוויטלעך רק ליווה להניח אותם על השולחן הקדוש והנה הו' אחד מן החסידים שהי' לריך מאוד ליטעה וביקש מומנו שיקרא את הקוויטעל שלו ענה לו רבינו הקדוש הרבי ר"ב ז"ע אמר שהשולחן שלו יוכל לקרוא קוויטלעך והנה הגם שהרבי אין לנו אבל השולחן הקדוש כשאר לנו:

(יג) **פ"א** הייתי אללו בחג השבועות והי' אז ש"ק ערב שבועה ואמר אז על ענין מרע"ה שהי' מוסיף יום אחד מדעתו לפי דברי המדרש גבי קרבן דכתיב מיום השמיני והלאה ירצה לקרבן משל למזך שאמר לא יראה פני בלתי שיראה פני מטרוניתא תחלה כך מרע"ה ראה ישראל עוד אינם מוכנים לקבלת התורה לכן הוסיף יום אחד כדי שיהי' קבלת התורה"ק בשבת ושבת אחרת תשובה וקדושת השבת יסייע להם שיהי' מוכנים לקבל התורה"ק והש"ת הכיב לזה:

(יד) **הנה** אף שהי' חלוש מאוד אעפ"כ הרבה בהעניות ב' והי' וכדומה פ"א כשהי' מתענה באהה אליו זיגתו הרבנית בלעקה גדולה בדוקא שיאכל כי הלא חלוש הוא והתורה אמרה וחי בהם וכו' ועוד הרבה צדברים עד שלא יוכל לפטור מומנה והבטיח לה והלכה והביאהה חתיכה בשר עוף שיטעים ורלחה להמתין עד שיטעום ואמר לה הוכל לילך כי חזי לריך עוד להמתין מעט והלכה מאתו והלך והעמיד אותה על השאגק ובל"ב שחה הרבנית מזה ואחר חיזה שעות מלאו שאלה בהעוף הנשאר והיתה עריפה והי' להם לער גדול מזה ולא ידעו מה לעשות אם לומר לו או לאו ונתייבשו לאמיר לו והנה כשהתחילו לדבר הרגיש היקף ואמר אל חדאנו כי לא נגעתי כלום ח"ו ותיקף לקח את הבשר מהשאגק והראה להם:

אמרו על רבינו הק' רבי רי"מ שלא הי' צד נש, [הנה שמעתי אשר רבינו הק' הרר"מ הנ"ל נפטר בשבת לכן לפלא לי זאת]:

(ט) פ"א הי' אללו שבת הרב הגאון הלדיק בעל נפש חיי זללה"ה וביקש רבינו הק' אותו על מלוה מלכה והבין רבינו הק' שקשה לו לאכול ואמר לו רבינו הק' אתם אין אוכלים סעודה מלוה מלכה א"ל לאו כי קשה לו לאכול אז אמר לו רבינו הק' אפשר לכם עוצרא הנה הרב הגאון הנה"ק ראי"ה מאפסא ומעוצו זללה"ה לא הי' אוכל סמ"מ אך צנו הה"ק רי"מ זללה"ה אבל סעודה מ"מ צחצחה חסידים ודירתו הי' למעלה מאביו הק' והנה כדרך החסידים נדמן שרקדו שם ועשו דעש פתאים צא אליהם אביו הק' ואמר לו איטשא מאיר לעב בשעה שאני רולה לפוש אי"ע מש"ק אתה מביא אליך חסידים שירקדו על ראשי וכשמעם זאת גמרו הסעודה בחשאי אח"י צא עוד הפעם אביו הקדוש אליהם ואמר לו איטשא מאיר לעב הנה דוד המלך ע"ה הי' אללי ושאל לי מפני מה שאני מצטל ומוכע שמחת החסידים במלוה מלכה שלו לכן כאשר נהגת ע"ע כן תעשה להן ותשמח עם החסידים כמקדם כן סיפר לו רבינו הק' בשם אביו הנה"ק הר"פ זללה"ה כשמוע הגאון הנ"ל זאת אמר כיון שכן אי"ה מכאן ולהלאה אה"י מהר בסעודה מלוה מלכה':

(כ) הנה שמעתי מהרב הגאון החסיד ר' שמחה אובערבאש שי' מלאדו איך שהוא נסע פ"א עם רבינו הקדוש לבתי מרחלאות וכשנסעו חזרה לביתם נדמן להם ללון בעיר שלא הי' רק האטעל של עכו"ם ולקחו שני חדרים אי' עבור רבינו הק' ואי' למטה עבורם וליווה להשמש שינקה החדר שלו וגם הי' לו כו"כ שלו ורבינו הקדוש שכב עלמו ליבן והם הלכו למטה בחדרם פתאים שמעו קול פסיעת רבינו הק' והלך צנו אדמו"ר הק' בעל

(ז) סיפר לי ר' חיים טרעמבילער שהי' כותב ביער שם והי' ערב סוכות בגריאל בעת שהי' רבינו הקדוש רב שם והי' לו אתרוגים למכור והלך להרב ליקח אתרוג והי' לו קאסענען חתום והי' מושכין אתרוגים בעד ג' רוי"כ ורבינו הק' אמר שכולם כשרים ורי' חיים הנ"ל ג"כ השך אתרוג בעד ג' רוי"כ ולקחו כך מכוסה ואף לא הביט צו כי מאי ר"מ כיון שהרב אמר שכולם כשרים פתחו צא אליו השמש שהרב קורא אותו והלך להרב ואמר לו תדע חיים שבטענה הנחתי בתוך האתרוגים הנ"ל אתרוג שהייתי מחזיק אותו לעלמי לכן הבקשך שתתן לי חורה זה האתרוג ותתן לך אתרוג ג"כ מובחר ולא רעה שוב אמר לו שיתן לו בחנם אתרוג מהודר וג"כ לא רעה עד שאמר לו שיתן לו אתרוג בחנם ועוד יתן לו עשרה רוי"כ ובשם אופן לא רעה אמר רבינו מה אוכל עשות יותר ור"ה הנ"ל נסע לביתו וסיפר לבתופו כל העובדה ואמר אם הרב מגריאל כך חפץ ליתן עבורו והחזיק אותו לעלמו ה"כ הללחה שלנו גדולה מאור שזכינו לאתרוג כזה בעד ג' רוי"כ וביו"ע שחרית כשלקחו האתרוג לברך הי' הפיטם נתלש ממנו ואז תיקף הבינו שזה הי' מהקפדת הרב ואז הי' להם עב"ג הרבה צמה שלא מילא בקשה רבינו הק' עם זה האתרוג: (חי) ד"נה הרב החסיד המפורסם ר' לוי יצחק ז"ל רב מזדונסקאוואליע הי' פ"א צאלכסנדר ואמר לרבינו הקדוש אפשר לכם מעשה פלא ואומר לכם מקודם בחורה עדות שמעתי בעלמי מפי רבינו הקדוש ממאגעלניאל זללה"ה ששמע בעלמו מזקינו המגיד הקדוש מקאויניץ זללה"ה אשר רבינו הקדוש רבי ר' שיבלע זללה"ה נפטר בעש"ק לעה ערב וליווה שהעולם יבואו להשלחן בזמן הג' סעודות וכן הוה וההר"מ ישב ח"ע על המטה צג' זמנים הנ"ל ענה לו רבינו הקדוש מאלכסנדר לכם הוה פלא ולי אין זה פלא כי אדמו"ר הנה"ק זללה"ה אמר לי שהלדיקים הראשונים

ידינו הקדוש וז"ל עוד הפעם טוב מאוד ואמר לו עוד הנה הרב הקדוש בעל ההגיה הי' פראקטיקאנט עמסידות וגם איי ביה מעט פראקטיקירט ונטוודע לי פתורה אמת בפיו הקדוש הוא הקדוש אומר אשר בשארע לאדם בערוד ויש לו עג"ג מעניני עוה"י פתאום גופל בלבו הרהור תשובה ידע שעלת יאה"ר הוא להביא אותו לעצבות ח"ו והעלה ליה יבקש לעלמו שמחה ואם ישאל לנפשו לשמחה מה זו עושה וכי למדתי היום כ"כ בטוב או התפללתי בטוב לא יחקור על זאת רק אב"ע שמחה וכשיהי' בשמחה אז יש פנאי להתיישב ואז נשקט דודי הרב ז"ל ואח"כ ליווה רבינו הק' למשמשו שיביא לו כוס יין טוב אח"כ ראה רבינו הק' אותי ח"ל יש לכם משמש טוב ואחס דודו משני לדדים כי כן הוה ואחר החג נסע לביתו ושל"ח בזמן לא כביר מזה הנסיעה :

בב) הנה כאשר רצה לנוח מעט בלי"ח "אפ ריהען" הי' עוסק בתורה ותפלה זאת הייתה המנוחה שלו כמ"ש כי הם חיינו והנה פ"ח כשנסע לטריסק דרך ווארשא והי' שם עמו הרבה חסידים בווואקוואל שבאו לנוח אחר רבינו הק' אני צריך ליסע כל הלילה ואין לי כח כלל אם הי' באפשר שאלין על הדרך מה טוב הי' וזה הי' בלילה והי' שם החסיד המנוח ר' ישראל דאמז ז"ל מאשענק אחר אם רבינו רוצה יוכל ללון אללי כי מהסטאלייע לאשענק ששה ווייארסט והסכים לזה ונסעו לאשענק ובאו בשעה 12 בלילה לאשענק ונתן לו חדר מיוחד לנוח ושיישן שם חולם לא כמחשבותם הי' כי רבינו הקדוש לקח ספר ולמד בהתלהבות נוראה ובמתיקה קולו הקדוש עד שעה 4 שהלך לישן מעט וצין כך נתפשט יודיעה אשר רבינו הקדוש מאלכסנדר הוא באשענק והנה בצוקר הי' הרחוב מלא מעגלות שבאו מערים הסמוכים ור' ישראל הכין סעודה גדולה ורבינו הקדוש הלך להציהמ"ד להתפלל ונאספו כל העיר והי' שם איש פשוט

בעל ישמח ישראל זללה"ה למעלה לראות מה זאת אמר לו רבינו הק' לא אוכל לישן אמר לו בנו הק' הלא עיף אתה מאוד ובצוקר צריכין ליסע אי"כ בע"כ צריך אתה לישון לפוש א"ע מטורח הדרך ויפאר בו מאוד ושכב עוד א"ע על מטתו חולם כאשר רק הלכו ממנו טוב קם ממטתו והלך בנו הק' הכ"ל פ"ח ואמר לו בלער גדול היחכן למה אתה עושה כן ללער אותנו זה כמה וכי אתה רוצה להיות חולה ח"ו וביקש מאוד שישכב לישן השיב לו רבינו הק' ומה אוכל עשות אשר בשום אופן לא אוכל לישון אמר עוד רבינו הק' נלך ונחפש אולי נמצא איזה דבר שעי"ז לא אוכל לישון וביקש הדבר וימצא אשר ש"ו מונח תחת התנור וישליכו אותו תיבף החולה אז אמר רבינו הק' להם מה הייתם רוצים ממני וכי כאשר זאת נמצא בהחדר וכי הי' אפשרות שאישן ותיבף שכב א"ע במטתו ויישן :

בא) הנה דודי הה"ל ז"ל מראדצינאווי לעת זקנתו הי' מוטל במטתו איזה שנים מפני גודל חלישותו והנה פ"ח קודם שבועות נחלה מאוד וכחב לבנו החסיד המופלג ר' אבלי ז"ל שהי' דר בלאדז שיסע עבדו לאלכסנדר השיב לו רבינו הק' הי' לי חשק שיבוא לפה על חג השבועות וכך תכתוב לאצורך וכן הוה שבא לאלכסנדר על החג וגם אני הייתי שם והייתי משמש לו והעולם שמחו אמו מאוד שלא ראו אותו איזה שנים כי הוא הי' איש שמח פ"ח אמר לי בוח עמי להרבי וכנסתי עמו לרבינו הקדוש וראיתי שרבינו הק' עשה לו הידור מעט ואמר לו בשמחה ראדזינאווער רב מה אתם עושים הלך דודי אללי בסמוך וככה לפניו מאוד ואמר לו רבי הלא אני הי' ידיד נאמן לאביבס ז"ל לכן אבקש מכם שתקחו אותי על עלמכם [אויף איירע פלייצעס] כן חזר כמה פעמים אמר לו רבינו הק' וכי אני איני יודע הידיות שלכם והוא בכה בכי' רבה כ"ל אז אמר לו רבינו הק' ראדזינאווער רב הרפו מזה כי טוב מאוד ואחו אותו

פשוט ואמר שמשלם לא צדקה אף צימים הנוראים ורף פשחו' הי' לו איזה צד' כי הי' לצו כלב האבן רק בפעם הזאת כששמע את תפילה רבינו הקדוש מאלכסנדר הי' בוכה מאין הפגום ולא הי' יכול עוד להחזיק:

כג) ובעין זה סיפר לי החסיד המנוח ר' שמואלקא קאסאווער ז"ל אשר הוא הי' רב בזאוויווערנשא והי' אלל כותרי יער פ"א. בא רבינו הקדוש אפילך לשם צמולש"ק על סעודה מלוה מלכה ויען שר"ס הי' דר לבדו שם בלא צ"ב לכן אמרו שרבינו הק' ילין אללו והנה בנו הה"ל ר' בצלאל יאיר שליט"א הי' ג"כ עמו והי' עוד ילד ולר"ס הג"ל לא הי' לו רק שני מטות והבין מטת אחת עבור רבינו הק' ומטת אחת עבורו ועבור הילד ובשבת רבינו הק' אמר שאינו רולה שישכב בנו הילד פ"ס ר"ס ולקח את הפיטער שלו ועשה משכב עבור בנו הילד לבדו והלכו לישון אולם רבינו הק' לא שכב כלל על מטתו רק לקח איזו ספר או פ' תהלים בידו והלך אנה ואנה בהחדר ואמר כך בהתלהבות נזרחה והתפוערת רב כדרכו ור"ס שכב על מטתו ושמע כ"ו וגשבר לבו לקרשים וזה הי' בערך שעה או יותר פתאום שמע שאמר לעלמו חוי ואבוי אין לי פ"ח כלל וגפ"ל על המשכב וישן כך ערך רצע שעה וחטף ח"ע וקפץ מן המטה ברעם גדול ולעק „גיוואלד" מה עשיתי שכבתי עממי לישון! והתחיל מחדש ללמוד ולהפגל טוב באמצע אמר חוי ואבוי אין לי פ"ח כלל ונפל למשכב וחטף ח"ע הכל כמקודם וזה הי' איזה פעמים צלילה עד קודם שהאיר השחר ושוב לא שכב כלל על מטתו זה היחה סדר השינה שלו:

כד) פ"א היחה חמי הרבנים ע"ה חולה ל"ע והזכיר אותה חתם האמו"ר הרב ז"ל לפני רבינו הקדוש הנ"ל ואמר לו בהלשון קדשו הנה חכ"ל אמרו במחניתין דהבעל חייב ברפואתה ואמר ע"ז מורי אדמו"ר הזקן הק' מווארקי זללה"ה דהכפ"ט

היא דהבעל לריך להפגל עבודה להשי"ת ולריך להבין כוונתו הקדושה ונראה דלכאורה אין יעו' אדם להפגל להשי"ת על אחר אין שיהא בעלמו מלוכך בעוונות ופשעים חולם נראה דאם מלך אחד שולח מכתב ע"י שליח למלך אחר אף אם השליח אינו הולך בצדדים נאים לא יקפיד המלך ע"י ואין צ"ח בהשליח כי הלא עיקר הוא המשלח וזה כוונת רבינו הקדוש ב"ן שהצ"ל ליווי אחרו להפגל עבור אשתו הוא רק שליח וחכ"ל י"ס המשלחים ממילא יוכל להפגל ופשוט בצדקת רפואתו בשמ"ע לריך להפגל עבורה וממילא בזה היא שלא לכוון בשאר הברכות רק בצדקה זו הברכה לו ובודאי מכוון בכל הברכות ובפרט בצדקת השיבנו מקודם ומכוון לשוב בתשובה שלימה לפני השי"ת וכיון שכן בודאי חושע אשתו עם רפואה שלימה עכ"ל"ה ומיד נהרפאה חמי ע"ה ובשם הרב הג"ק וכו' מו"ה ר' אלעזר אייבשיץ ש"י אדר"ק סטערין שמעתי שגם הוא היחה לו כזאת לפני רבינו הקדוש הנ"ל ואמר לו ג"כ כהג"ל והוסיף עוד רבינו הקדוש בזה"ל רבינו הקדוש מווארקי הי' לו מוח ברזל וכיון שכן אמר המארי מחניתין צירור כך כוונו והנה אחר הסתלקות רבינו הקדוש חזרה חמי ע"ה לחולי זה ר"ל וגם האמו"ר הה"ל ז"ל לבנו רבינו הקדוש בעל ישמח ישראל זללה"ה והזכיר אותה לפניו וסיפר לו כל הג"ל ואמר עוד הנה כל ימי חיי אביכם הקדוש לא ידעה עוד מזה וכהיום חזר לה משמע מזה לפי שאהם כעת מנהיג לריך להיות לי גם חתימה ידכם ע"ז והשיב לו כך בצדיותה בזה"ל"ק „יא יא אין שרייב אינטער" ומן אז והלאה לא ידעה עוד מזה הרי גדול כח הדיקים:

כה) הנה הבאתי לעיל במערכה ג' ענין ד' שרבינו הקדוש הזקן מווארקי זללה"ה הקשה על מה שסיבב השי"ת שילחק ח"ע"ה בדרך את יעקב ח"ע"ה בצמ"י עשו ואמאי לא בצמ"י יעקב ותיכף שא"ו

פשוט ואמר שמשלם לא צדקה אף צימים הנוראים ורף פשחו' הי' לו איזה צד' כי הי' לצו כלב האבן רק בפעם הזאת כששמע את תפילה רבינו הקדוש מאלכסנדר הי' בוכה מאין הפגום ולא הי' יכול עוד להחזיק:

כג) ובעין זה סיפר לי החסיד המנוח ר' שמואלקא קאסאווער ז"ל אשר הוא הי' רב בזאוויווערנשא והי' אלל כותרי יער פ"א. בא רבינו הקדוש אפילך לשם צמולש"ק על סעודה מלוה מלכה ויען שר"ס הי' דר לבדו שם בלא צ"ב לכן אמרו שרבינו הק' ילין אללו והנה בנו הה"ל ר' בצלאל יאיר שליט"א הי' ג"כ עמו והי' עוד ילד ולר"ס הג"ל לא הי' לו רק שני מטות והבין מטת אחת עבור רבינו הק' ומטת אחת עבורו ועבור הילד ובשבת רבינו הק' אמר שאינו רולה שישכב בנו הילד פ"ס ר"ס ולקח את הפיטער שלו ועשה משכב עבור בנו הילד לבדו והלכו לישון אולם רבינו הק' לא שכב כלל על מטתו רק לקח איזו ספר או פ' תהלים בידו והלך אנה ואנה בהחדר ואמר כך בהתלהבות נזרחה והתפוערת רב כדרכו ור"ס שכב על מטתו ושמע כ"ו וגשבר לבו לקרשים וזה הי' בערך שעה או יותר פתאום שמע שאמר לעלמו חוי ואבוי אין לי פ"ח כלל וגפ"ל על המשכב וישן כך ערך רצע שעה וחטף ח"ע וקפץ מן המטה ברעם גדול ולעק „גיוואלד" מה עשיתי שכבתי עממי לישון! והתחיל מחדש ללמוד ולהפגל טוב באמצע אמר חוי ואבוי אין לי פ"ח כלל ונפל למשכב וחטף ח"ע הכל כמקודם וזה הי' איזה פעמים צלילה עד קודם שהאיר השחר ושוב לא שכב כלל על מטתו זה היחה סדר השינה שלו:

כד) פ"א היחה חמי הרבנים ע"ה חולה ל"ע והזכיר אותה חתם האמו"ר הרב ז"ל לפני רבינו הקדוש הנ"ל ואמר לו בהלשון קדשו הנה חכ"ל אמרו במחניתין דהבעל חייב ברפואתה ואמר ע"ז מורי אדמו"ר הזקן הק' מווארקי זללה"ה דהכפ"ט

הַלְדִּיק ר' חַיִּים אֶלְעָזָר וּוֹאֲקָס ז"ל אֲבִיר קֹאֲלִישׁ וּפִיעֶטְרִקוֹב הִי' דְּרַכּוּ תַמִּיד לְשַׁלּוּחַ אֲתֵרוֹג לְרַבֵּינוּ הַקְּדוֹשׁ הַגִּי'ל פִּי'א שֶׁלַח לוֹ אֲתֵרוֹג הַדֵּר וְלֹא הוֹטֵב צַעֲיִי כִּיֶּק רַבֵּינוּ הַגִּי'ל וְשֶׁלַח לוֹ וְהוֹרֵשָׁא אַחַר אֲתֵרוֹג וּג"כ לֹא הוֹטֵב צַעֲיִינוּ וְזֶה הִי' קוּדֵס יוֹהֲכ"פ וְקֵרָא לְמַשְׁמֵשׁ הַחֲסִיד ר' יִלְחַק לִיב ז"ל וְלִיווֵה לוֹ שִׁסְעַ לְפִיעֶטְרִקוֹב עִם זֶה הָאֲתֵרוֹג וַיֹּאמֶר לְהֵרֵב שֶׁלֹּא יִשֶׁר צַעֲיִי וְאַבְקָסוּ שִׁישֶׁלַח לִי אֲתֵרוֹג אַחַר כִּשְׁבָא הַמַּשְׁמֵשׁ לְפִיעֶטְרִקוֹב הִי' לְהֵרֵב ז"ל עַג"ג גְּדוֹל מֵאֹד כִּי לֹא הִי' לוֹ אֲתֵרוֹג אַחַר טוֹב מִזֶּה לְשַׁלּוּחַ לוֹ וְלֹא הִי' יוֹדֵעַ מַה לַעֲשׂוֹת וְאִמֵּר עֲלֵה אַחַת יֵשׁ לִי הִנֵּה שְׁלַחְתִּי לְהֵרֵב מִזְדוּנְסִקָא-וּוֹאֲלֵיעַ ג"כ אֲתֵרוֹג הַדֵּר רַק שְׂבִי' לוֹ נְקוּדָה אַחַת קִטְנָה עֲלָיו וְכַתֵּב לִי הֵרֵב הַגִּי'ל שֶׁהִנְקוּדָה חֲלָפָה מִמֶּנּוּ וְאִם כֵּךְ אֵין אֲתֵרוֹג הַדֵּר וּמְפֹאֵר מִזֶּה לִּכְן אֲנִי צַעֲמָיו וְזֶה־הִיא נִיסַע שִׁנִּינוּ לְהֵרֵב מִשֶׁס וּבְמַת הֵרֵב לֹא יִשִּׁיב פִּנְיֵנוּ וַיִּתֵּן הָאֲתֵרוֹג עֲבוֹר הֲרַבִּי וְכֵן עָשׂוּ וְשִׁכְרוּ אֶת הַפֶּאֶסֶט וְכַסְעוּ תִּיכָף וְבֹאִו לְוֹאֲלִיא צַעֲשֵׁה 2 צְלִילָה לַעֲרֵךְ וְהֵרֵב הִי' יֵשׁן וְהִקְיָלוּ אוֹחוֹ וַיְהִי כֹאֲשֶׁר רָאָה אוֹתָם וַיִּבְהַל מֵאֹד כִּי לֹא יָדַע מַה זֶה שְׁפִתָּאוֹס צְלִילָה בֹא אֲלָיו הֵרֵב מִפִּיעֶטְרִקוֹב עִם הַמַּשְׁמֵשׁ מֵאַלְכַסְנַדֵּר וַיִּסְפֵּר לוֹ הַה"ג מִפִּיעֶטְרִקוֹב אֶת מַטְרַת בִּיאַחַס וְשִׁמְבַקְסוּ מֵאֹד לִיהֵן הָאֲתֵרוֹג עֲבוֹר הֲרַבִּי מֵאַלְכַסְנַדֵּר וְהִנֵּה בְּשַׁמְעוֹ זֹאת נַעֲשֶׂה עֲלֵכֶם כִּי הִי' לוֹ עַג"ג לִיתֵן הָאֲתֵרוֹג וְשֶׁלֹּא לִיתֵן ג"כ הִי' קָשָׁה עֲבוֹרוֹ לְהַשִּׁיב פְּנֵי הֵרֵב מִפִּיעֶטְרִקוֹב וּבִפְרֵט עֲבוֹר הֲרַבִּי מֵאַלְכַסְנַדֵּר וְנִהְיִישֵׁב וְנִתֵּן לָהֶם הָאֲתֵרוֹג וְכֹאֲשֶׁר ר' יִלְחַק לִיב מַשְׁמֵשׁ הִבִּיא הָאֲתֵרוֹג לְרַבֵּינוּ הַקְּדוֹשׁ וְכֹאֲשֶׁר דֶּרֶךְ רַק עַל מַפְתָּן בִּיהוּ אִמֵּר לוֹ רַבֵּינוּ הַקְּדוֹשׁ עוֹד קוּדֵס שְׂרָאָה אוֹחוֹ בְּזִה"ל אֵיזֶה מֵרָה שְׁחוּרָה הַבָּחַת לְחוּךְ בִּיתִי הַגִּידָה כֹּא לִי מַה שֶׂהִי' בְּדֶרֶךְ וְסִיפֵר לוֹ כֹּל הַעֲבוּדָא הַגִּי'ל הַשִּׁיב לוֹ רַבֵּינוּ הַקְּדוֹשׁ לְמַי' זֶה הַמֵּרָה שְׁחוּרָה תִּיסַע תִּיכָף לְוֹאֲלֵיעַ וְתַחֲזוֹר לוֹ חֲזָרָה הָאֲתֵרוֹג וְכֵן עָשָׂה וְהִנֵּה יוֹהֲכ"פ מַשְׁמֵשׁ וְבֹא וְעִדִּין לֹא הִי' לוֹ אֲתֵרוֹג-וְהִי' לָהֶם

שְׁחִילוֹ הִי' הַבְּרִכוֹת צְבָחִי יַעֲקֹב לֹא הִי' הַבְּרִכוֹת יִכּוּלֵן לְחוּל אֲלֵא כִּשֵׁי' צְבָחִי יַעֲקֹב לִכְן הִיֵּבֵב הַשִּׁי'ת שִׁיבְרַךְ אוֹחוֹ צְבָחִי עָשׂוּ וְכִי'פ לֹא גְרוּעִים מַעֲשׂוּ וְהִנֵּה רַבֵּינוּ הַקְּדוֹשׁ מֵאַלְכַסְנַדֵּר הַגִּי'ל הַלִּיעַ זֹאת לְפָנֵי הַה"ק וְהַלְדִּיק רַמִּי זְלַלְהֵיהּ מֵרַחֲזוּמֵין וְהַקְּשָׁה ע"ו הִא רַשִׁי ז"ל פִּירַשׁ שֶׁס וְכֵן אֵיחָא בְּזוּה"ק וַיִּתֵּן לָךְ הָאֲלָקִים בְּדִין אִם יִהִי רָאוּי לְכַךְ וְכו' עַיִישׁ וּמַבִּיא בְּסַפְהֵ"ק יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל שֶׁרַבֵּינוּ הַקְּדוֹשׁ הַשִּׁיב לוֹ כֵּךְ עַיִישׁ בְּאַרְבִּיבוֹת וְחוּכָן כּוֹנְחָו הַקְּדוּשָׁה שְׁמַחְחִילָה בִּיבְרַךְ יִלְחַק אַע"ה עַל אוֹפֵן כּוֹה אוֹלַם אַח"כ כִּשְׁבָא עָשׂוּ וְרָאָה יִלְחַק אַע"ה שְׂבִיבְךָ אֶת יַעֲקֹב וְהַבִּין שֶׁרָלוֹן הַשִּׁי'ת הִי' כֵּךְ כִּי ע"ו הַמַּטְעַמִּים וְהִיֵּין הוּמַשְׁךְ חֲדוּה מִלְמַעֲלָה כְּמַבְאֵר בְּזוּה"ק וְעוֹד וְאַבְרַכְהוּ שֶׁהִי' שְׂבוּרָה הַבְּרִכוֹת צְפִיו וְבוֹדְאִי נַחֲקַבְלָה לְמַעֲלָה וְנָבִי עָשׂוּ רָאָה גִיְהַנֵּס פְּחוּמָה מַחְתָּחִיו מוֹכַח מִזֶּה שֶׁרָלוֹן הַשִּׁי'ת שִׁיבְרַךְ אֶת יַעֲקֹב וְהִי' זֹאת תַּמִּי' לוֹ כְּקוּשִׁיא הַגִּי'ל לְמַה הִיֵּבֵב הַקְּבָ"ה כֵּךְ וְכִי כַתִּירוֹךְ הַגִּי'ל לִכְן אִמֵּר גַּם בְּרוּךְ יִהִי' כְּדִי שִׁיחֻלוֹ הַבְּרִכוֹת אֶף צְבָחִי עָשׂוּ וְמַה מַתְקוֹ דְּבִרְיוֹ הַקְּדוּשִׁים לְהַלְדִּיק אֶת הַלְדִּיק יוֹ"ט עֲבָא קְדִישָׁא מוּוֹאֲרֵקִי זְלַלְהֵיהּ ז"ע :

(ב) **עו"ש** בְּסַפְהֵ"ק הַגִּי'ל הִבִּיא מֵרַבֵּינוּ הַקְּדוֹשׁ מוּוֹהֲרָ"מ מוּוֹאֲרֵקִי זְלַלְהֵיהּ שֶׁאִמֵּר עַל פְּסוּק וְהִנֵּה אֵיל אַחַר „אַנְאֵנְדֵרְעֵר אֵיל" וְדִבְרֵיו הַקְּדוּשִׁים לְרִיכִים בִּיאֹר וּפִירַשׁ רַבֵּינוּ הַקְּדוֹשׁ מֵאַלְכַסְנַדֵּר הַגִּי'ל שֶׁא"ל ע"ה הִי' בְּמַדְרִיגָה זוֹ שְׁכַל אֲבִירֵיו הִי' מְקוּדָשִׁים כְּמַקְדָּשׁ מַעֲט כֹּהֵא לְהַשְׂרָאָה הַשְּׂכִינָה וְכו' וּמַרְוֵב אֲהַבְתּוּ אֲהַבָה עוֹה לְר' כִּשְׂרָא לַעֲשׂוֹת לוֹ נִיר וְלַהַעֲלוֹת בְּנו ע"ג הַעֲקוּדָה כְּמוֹ שְׁלֵטוּה לֹא הִי' נַחֲשֵׁב אֲלָלוּ אֲהַבַת הַבֵּן לְמֵאוּמָה וְהִי' נַחֲשֵׁב צַעֲיִינוּ כֹּאִילוֹ הוּא ג"כ אֵיל וּ"שׁ בְּקִדְשׁוֹ רַבֵּינוּ זְלַלְהֵיהּ ז"ע „אַנְאֵנְדֵרְעֵר אֵיל" ע"כ לַה"ק :

(ג) **הַנְּהָה** שְׁמַעְתִּי מִפִּי קְדָשׁוֹ שֶׁל כִּיֶּק מִדֵּן שְׁלִיט"א מֵאַלְכַסְנַדֵּר מוֹקִינוּ רַבֵּינוּ הַקְּדוֹשׁ הַגִּי'ל הִיוֹת שֶׁהֵרֵב הַגְּלוּן

להם עג"ג מזה פתחם קרא לבני אדמו"ר הקדוש בעל ישמח ישראל זללה"ה ואמר לו תדע בני מה שאני אומר לך הנה הדרך ה' שהרב מקאלים ה' שולח לי קעסטיל אחרונים לתלות אותם בהסיכה שלי אעפ"י שהאחרונים הללו אינם מהודרים כמיזבן אעפ"י כחפשה בהקעסטיל שם אולי נמצא שם איזה אחרון עבדתי והנה כשפתחו את הקעסטיל מלאו אחרון אחד בתוכם ואמר בזול"ק הנה זה הוא ולקח האחרון וה' משבח ומפא"ר אותו מאוד כאילו אין למעלה ממנו ושמה מאוד עמו ובעיני כולם ה' זה מאוד לפלא כי בעיניהם לא ה' הדר כ"כ והנה בתוהמ"ס בא הרב הג' והסביר ר' שמחה אובערבאש ש"י מלאו אחר רבינו הקדוש לבנו הק' הג"ל הנה תראה לר' שמחה את האחרון ההדר שלי והבין בנו הקדוש הג"ל שבעת לא יהי ישר בעיני ר' שמחה לכן לא רצה להיות שם ונשמע מהחרר וכברא ר' שמחה והביט בהאחרון הבין רבינו הקדוש שחמ"י בעיניו כי איזה הדר הוא אחר לו רבינו הקדוש שמחה אתה מבין על האחרון הלא אחרון מרומנו על לב וכי אתה מבין על הלב ושחק ולא דיבר כלום כי הבין שבעת כוונה קדושה ה' לו בזה האחרון בראה ברות קדשו בהאחרון זה הוא עבדתי ומעשה פלא היא, ומפי הרב הנאון החסיד מפורסם ר' יצחק מאיר שליט"א אבד"ק אלכסנדר גיסו של מרן הקדוש שליט"א שמעתי שרבינו הקדוש הג"ל סיבה א"ע ואמר שיש לו הלחשה שהוא זוכה הנוד לאחרונים מהודרים וכשהביאו לו אחרון לא הביט בו עד אחר הסליחות י"ג מדות ואמר עוד שבדמעות השלב עשרה מדות מרחיבין את הפלטרין מהאחרון:

עוד (כח) שמעתי מפי כבוד קדושת מרן שליט"א פעם אחת כשהי' זקינו רבינו הק' הג"ל ביער בלאטי ובא שליח מאלכסנדר שבתו פייגילע היא מקשה לילד והודיעו לבנו אדמו"ר הק' בעל ישמח ישראל שיזכיר אותה לפני אביו בלא

הקדוש ויען שלא ה' רוצה ללער את אביו הקדוש שהי' חלים מאיר שהם מעט זכ"כ באו עוד ממוקשה לילד מאיש אחר והלך לאביו הקדוש והזכיר אותה וזלגו עיניו דמעות מה שלא יכול להזכיר את אחותו ולא יכול להתאפק ואמר לבסוף שהי' מתפלל בעד חבירך והוא נענה תחילה ותיקף הבין רבינו הקדוש יאמר א"כ בתי פייגילע היא נוקשה לילד א"כ ניסע חיקף העירה וכסע עם שני בניו הקדושים ובאמצע הדרך אמר לבנו אדמו"ר הק' בעל הפארת שמואל זללה"ה הנה אחנו נעמוד פה ואתה הובע העירה ופראתה מה נשמע שם ותיקף תבוא חזרה ואנחנו נעמוד בפה ונחכה על ביאתך וכן היה כשבא בנו הק' הג"ל לבית היולדות שמע שהדאקטיר לקח הילד ממנה ואמר שעבור היולדת מקבל אחריות שהי' חי כשאנו זאת חיקף נסע חזרה וסיפר לאביו הק' זאת ואמר לו תיסע עוד הפעם ותשאל את אחותך היולדת אם רוצה בדווקא אבוא העירה ותביא לי תשובה אז השיבה לו למה לאביו הקדוש לבוא אליו כיון שעיב לו יותר שם ביער וזה רצונו הק' גם זה רצונו והנה התינוק ג"כ חי צ"ה ובא אל אביו הק' בצעורה עיבה הזאת אח"כ אמר רבינו הקדוש לבנו רבינו הק' בעל ישמח ישראל הנה ראיתי בפניך שאתה בשמחה הבנתו בזה שבדלתי צ"ה כל טוב:

עוד (כח) שמעתי מפי כבוד קדושת מרן שליט"א פעם אחת כשהי' זקינו רבינו הק' הג"ל ביער בלאטי ובא שליח מאלכסנדר שבתו פייגילע היא מקשה לילד והודיעו לבנו אדמו"ר הק' בעל ישמח ישראל שיזכיר אותה לפני אביו

מאוד ואמר רבש"ע וכי זה יהי כבוד שמים שאלכסנדר' רבי יסתלק ח"ו בכפר זלילה בחין שום איש ועוד השי"ת והי' לו רפואה ומי עוד ד' שנים :

(לא) עור מכ"ק שליט"א שרבינו זקיננו הקדוש הג"ל שאל פ"א להחסיד ר' ישראל יצחק עארלשינער ז"ל אם הוא זוכר אותו מווארקיי אלל אדמו"ר הקדוש הזקן זללה"ה כי ר' ישראל יצחק גי"כ הי' אללו והשיב לו שזכר אותו אשר פעם נפל רבינו הק' בחלשות ר"ל ור"י הג"ל „האט עהם גמיינטערט" השיב לו רבינו הקדוש אמת הדבר ושאל לו אחת ידעת סיבת החלעשין שלי ולא הי' יודע אמר לו רבינו שזוכר מה שהוצא בספרים הקדושים שראיית פני רבו היא סגולה ליראת שמים לכן התחיל להסתכל בצורת פני רבו הקדוש ונתעלף מחמת גודל מתקות ואמר כך בזה ה"ק „אוי וויא אבטעמעט חאלעשין איז דאס גיוועזין" :

(לב) שמעתי בעת שרבינו הק' הג"ל רצה לשרך את בנו הה"ל ר' בצלאל יאיר שליט"א עם החסיד המפורסם ר' לבי פלאוונער ז"ל קרא את מחותנו ר"ל הג"ל ואמר לו הדרך היא אלל שידוך מספרים היחוס לכן אספר לך שבעת שאדמו"ר הקדוש הרבי רי"ב זללה"ה זי"ע רצה להשתדך עם אדמו"ר הגה"ק זללה"ה עם אחי הקדוש ר' לוי יצחק זללה"ה שנעשה בחמת חתנו ושאל רבינו הרבי רי"ב לרבו הוא הרבי הקדוש מלובלין זללה"ה זי"ע אם לעשות זה השידוך והשיב לו הנה הייתי מביט בו בכל הדורות עד אברהם אבינו ולא הי' בו בכל הדורות שלו שום שמץ פסול ח"ו לכן תעשה זה השידוך כן סיפר לו רבינו הקדוש הג"ל :

(לג) דב"ה שמעתי אשר רבינו הקדוש בעת שהי' צפילן חלחה זוגתו הרבנית ז"ל וגם חסיד אי' בשמו ר' נטע גי"כ הי' חולה ל"ע פ"א צמוש"ק אמר רבינו הק' לבניו הק' שרצונו ליסע להכפר הסמוך ולאכול שם סעודת מלוא מלכה וליווה

שלא נוכל לסעוד יחד וזלילה אין דרכי לאכול חוץ משבת ויו"ט ומוש"ק אולם ת"ח הוא בחי' שבת לכן תעשה לכבודכם סעודה זלילה ואמר לו הגאון הג"ל בזה יהי' ניחא המדרש פליאה דאיחא מעולם לא זזה שכינה מישראל אפי' בשבת של חול שהיא פלא מה היא שבת של חול והוא דהנה איחא כל הנהגה מסעודה שת"ח מסובין בה כאלו נהנה מזיו השכינה ואם ידמן שאחד אינו ת"ח ורק השני מחזיק אותו לת"ח זה הוא שבת של חול אעפ"י השכינה הק' שורה כי הלא כוונתו לטובה השיב לו רבינו הק' כיון שאתם בגדול עניוהם כל כך אתם בחמת ת"ח כמ"ש בקרא שפרעה אמר אל יוסף אחרי הודיע וכי' אין נבון וחכם כמוך היינו שראה שיוסף עמו מאוד שאומר צלעדי אמר לו אין נבון וחכם כמוך :

(לד) עור שמעתי מכ"ק שליט"א בעת שפחאום נחלה מאוד זקיננו רבינו הקדוש הג"ל ציער בלאטע והי' אז בחמ"ט הלילה ונסע בנו מרן הקדוש בעל הפארת שמואל זללה"ה להביא דאקטער ובנו מרן הקדוש בעל ישמח ישראל זללה"ה נשאר אללו אמר לבנו הק' הג"ל אם תראה שלא טוב היא תקרא לפני הי"ג עקרים והבין בנו הק' הא"ך שהוא מחזיק א"ע אמר לו אבי יקירי ח"ו אין הדבר כמחשבתך הנה ח"ו אל יעלה בלבך ח"ו כזאת ושאל לו רבינו הק' אח"כ מהיכן אחת היית בטוח כ"כ שלא יהי' רע השיב לו בנו הק' הג"ל הלא ידוע דברי הרבי הקדוש מלובלין זוקלה"ה זי"ע שאמר על פסוק עד אנה תסתיר את פניך וכי' עד אנה תסתיר פניו ח"ו כאשר יש עוד עלה אצל כשאין שום עלה אזי מוכרת השי"ת בעלמו להושיע וכאן ציער בלאטי בחמ"ט הלילה ואין דאקטער ואין שום איש ידעתי אני צבידור שלא יהי' ח"ו רע צהיער וצ"כ בא דאקטער והלך בנו רבינו הק' בעל ישמח ישראל ועמד א"ע בין האיגות וזכה

להלוה"מ לכן אי מנפק מכס שתתנו על מנות הכנסת כלה הואת ונתן לו שלשה ר"כ וקיבץ ח"י ר"כ ונתן להמו"ל הכ"ל חיקף ומיד בה מפילך שלית מיוחד אללו אשר צ"ה הוטב לזוגתו הדבנית גם לאיש ר' נטע הכ"ל ונטע לביתו והיא פלא :

לה) הנה ארמו"ר הה"ל ז"ל אכל פ"א אללו וה"י דרכו תמיד לאחור דברי תורה על שולחנו ופלפל בדברי הרמזים ז"ל שפסק ספק קרא ק"ש חוזר וקורא חף דקו"ל ק"ש דרבנן עיין במפורשים ואמר כך בלבון תמי' ספק קרא ק"ש היהבן ק"ש גריך להיות קבלת עול מלכות שמים ובמסירות נפש והאיך יוכל לשכות כזאת ושיהא אללו ספק אם קרא אלא ע"כ אפי' אם קרא ק"ש אמר רק צפה בקורא בתורה ולא כון כהכ"ל ח"כ בלא"ה גריך לחזור ולקרות ודוק :

לה) בספה"ק ישמח ישראל מציא משמו דאביו הוא רבינו הקדוש זללה"ה על דברי התקו"מ בראשית צ' ראשית ופירש כוונתו עפ"י דברי השלה"ק בכוונת התקיעות שהקיעה ראשונה מרמז על האדם קודם החטא שהוא ישר כמש"נ והאלקים עשה את האדם ישר וכשחוטא הוא שברים שהוא גנוחי גנח כדרך החולים והיא חולי הנפש וכשחוטא עוד יותר ר"ל הוא תרופה שהוא ילולי יליל כדרך שמויילין על המהים ר"ל וכשעושה תשובה כראוי נעשה ישר כבחחילה כי נעשה צרי' חדשה והוא תקיעה אחרונה וזהו כוונת הזוה"ק צ"י ראשית ח' קודם החטא וצ"י לאחר שחטא ועשה תשובה והבן :

לו) עו"ש משמו הקדוש על הים דורשין לנגאי גבי נח אלו ה"י בדורו של אברהם לא ה"י נחשב לכלום מנח ידעי זאת ופירש עפ"י המדרש הרבה כשרים ה"י כמו נח אלא שגם מנח חן והתן צ"י לאדם שרואה הקב"ה שעתיד ללאת ממנו זרע כשר ואיהא צפספה"ק דאם אדם מזה מכעס זוכה לזרע כשר ועל נח איהא בתרידים

ז"ווה ליקח עמם כל הסעודה שיאכלו שם זכס לא הבינו כוונתו הקדושה בזה ויען שה"י אז קור גדול והנה הה"ל ר' בצ"י שליט"א בנו ה"י עוד ילד אז ורצה דוקא לנסוע אהם ורבינו הק' ביקש אותם שיאשר צביתו והוא לא רצה בשום אופן רק ליסע עמם אמר רבינו הק' לא אסע כי ליקח אהו עמי אזי ירא מפני הקור ולהשאיר אהו ירא שלא יבכה וה"י לו רחמנות עליו ז"אמר סיסע לזחרת ולמחרת בצוקר אמר סיסעו עוד קודם התפלה ושיתפללו שם ז"אח"כ נתישב שיתפללו צביתם וסיסעו אחר התפלה והס לא הבינו כל הענין הפלא הזה אמר לו בנו רבינו הק' בעל ח"י הנה אזי רואה שבדוקא אתה רוצה ליסע מביחך ח"כ למ"ל ליסע לכפר הלא הקור גדול והיום קלר ומה נעשה שם צפרע בלילה לכן מוטב ליסע לעיר זואלבראם הסמוכה ומלאה יהודים השיב לו רבינו הקדוש הלא לואלבראם הדרך ערך שני פרחות אז יותר וא"י אם אמן הרבנית תרצה בזה שאסע דרך רחוק לכן נך ושאל אותה אם תסכים אה ניסע לשם זהלך בנו הק' הכ"ל ושאל לאנו הרבנית זלה"ה וסיפר לה כל העובדא מאביו הק' והשיבה לו מאי כ"מ לי כיון שרוצה בדוקא לנסוע ויכל ליסע אפי' לואלבראם כן הוה זנסע לואלבראם וצאו שם קודם מנחה זנאספו שם עולם ליתן שלום לרבינו הק' זבחוכס בה זקן אחד מו"ל דבס והתנלל ח"ע מאוד לפניו יען שהוא משיא בתו וחין לאל ידו לנמור הנשואין כי הוא בדתקות גדול והבטיח לו שיעשה לו טובה והשתדל חיקף לקבץ עבורו מנעות אלל האנשים שהיו שם וביניהם ה"י איש אחד פשוט מאוד וצביר והזכיר חולה ואמר לו רבינו הקדוש הנה צווארקי ה"י רבי ואמר עוד בלשון קדשו דאם ח"ו גיווען ארבי אייבער ארבי אגרויסער רבי" וואנר שבמבנה אמר ביקור חולים והכנסת כלה זהלווית המת שהכנסת כלה באמצע שהיא זללת בלא יבא מביקור חולים ח"ו

דברי המ"ר פי' יתרו בשעה שענה משה למרוס נקשו מלה"ש לפגוע בו כר הקב"ה קלפטורין של משה דומה לאברהם אמר להם חי אחס מתביישין המינו לא זה הוא שירחס לתוך ביתו ואכלתם אלו עיי"ש וקשה וכי מה זה הבושה שאכלו אלו ועוד מפני זה מגיע להם התורה ופי' רבינו דהקב"ה השיבם תשובה נלחם שרק לישראל מגיע להם התורה דהתורה ראוי להנחן רק לבעלי מדות טובות ונראה למי יש להם מדות טובות אזליכס או אללס אחס באחס לאברהם קיבל אחסם בהבפ"י ונתן לכס לאכול בטיב עין כראוי להכנסת אורחים ולא שאל אחסם מי אחס ואחס כשבא צו"ד למרוס חלעקו מה לילוד אשה בימינו ותרלו עוד לפגוע בו א"כ אין לכס מדות טובות רק להם מדות וראוי הם ליתן להם התורה וזה צושו מהם והבן מאוד: (ח) **עוד** שם משמו הק' על רש"י בפי' חיי"ש וגסמכה מיתת שרה

לעקידת ילחק לפי שפי' בשורת העקידה שנודמן צנה לשחיתתה וכמעט שלא נשחט פרהה גשמתה מוננה ומתה עכ"ל רש"י ז"ל ולכאורה קשה מאוד על שרה אמנו שהי' אברהם טפל לה בנבואה שיהי' לה לער מנוסירת נפש של צנה החביב על קידוש שמו יתברך ועוד כי במדרש איתא שילחק חזר אל אמו וכיפר לה זאת ומתה א"כ צודאי קשה כהנ"ל ופירש רבינו הק' הנ"ל לפי מה שמבאר בספרי קודש דדרך הלדיקים השמחים כשבא להם איזה שמחה המה מייחדים השם צ"ה צכת השמחה הזאת לכן כאשר שמעה שרה אמנו את ענין הנכבד מהעקידה ושמעה גודל קדושת אברהם וצנה ילחק וגודל מסירת נפשו לדי' מתוך גודל שמחה כלתה נפשה לדי' שהיא חזקה ג"כ ליחוד נפלא במסירת נפש כזה ומגודל השמוקפת פרהה נפשה מוננה ומתה וזהו ותמת שרה בקרית ארבע היינו ביקרת ארבע אריות של שם הוי' צ"ה וזה הוא כעין מיתת נשיקה :

עוד

בחרידים בשם הזו"ח נח בדיבורו נח בהלכו נח במעשיו והי' נהר מנעם לכן זכה לזרע כשר לאברהם אפי"ה וכל הלדיקים ושפיר אמרו היש דורשין אלו הי' בדורו של אברהם היינו אם אפי"ה הי' בלעדו ממילא לא זכה לתן לא הי' נחשב לכלום היינו שלא הי' לו חשיבות יותר מכל הכשרים שהי' בדורו ואעפי"כ נאבדו בהמבול ודוק חולם אפי"כ מה ראו לדרוש בגנות הלדיק הזה ופירש עוד דהנה כמו שהקב"ה ברא את העולם רק למען להטיב לצוראוי כי הוא אינו לריך לצריותיו כן לריך האדם להדביק במדותיו ולהשפיע מחמתו לאחרים וללמודם האריך לעבוד את השי"ת ולריך לחבר עמוהם ובנה כתיב את האלקים הטהלך נח שהוא הלך בהתבודדות ודביקות להשי"ת ולא הי' מתחבר עם בני דורו להשפיע להם והעטם לפי שהיו רשעים גמירים לא הי' יכול להתחבר עמוהם אלא אדרבה להתרחק שלא ילכד ברשעתם ח"ו וזה הי' העבדות שלו ואמרו אלו הי' בדורו של אברהם לא הי' נחשב לכלום היינו זה הדרך לא הי' נחשב לו רק אדרבה הי' מתחבר עמוהם הי' משפיע להם מחמתו כראוי לכל לדיק וזה את האלקים הטהלך נח ולא השפיע לבני דורו בשביל שהי' בדורותיו. ועוד פירש לפי דברי קודש הרבינו הקדוש הרבי ר"ב הבאתי לעיל צומערה א' סעיף ט' דכ"א מישראל לריך להיות לו צי' צחי' כשהוא בשפלות והיזה"ר רזה להביאו לעלצות ח"ו יחוק א"ע ויאמר כמאמר חז"ל תייב אדם לומר בשבילי נברא העולם ואם הוא צנבנות והיזה"ר רזה להביאו לידי גסות רוח ח"ו לריך להיות לו צחי' עפר ואפר וזהו שיטת היש דורשין דנח הלך תמיד בצחי' בשבילי נברא העולם שלא יבוא לעלצות אצל אם הי' בדורו של אברהם הי' הלך כמו אברהם אפי"ה בצי' עפר ואפר ולא הי' נחשב בעיני עמו לכלום ומה מתקו דברי קודש היקרים האלה ודפח"ח :

(ז) איתא שם עוד משמו הקדוש על

לעמוד ולתפארתו לו כל עונותיו וממילא
 יוכל לעסוק בתורה ואם מגושם כ"כ ר"ל
 עד שאינו יכול לקרות ק"ש במסירת הנפש
 מפני שהוא מלוכלך מאוד בעונות ר"ל או
 יזכיר לו יום המיתה ועי"ז יוחלש חומרו
 הנס מפני אימת מות וממילא יוכל לקרות
 ק"ש במסירת הנפש ועי"ז יהי זיכולתו
 לעסוק בתורה ועיקר נלחון הוא עם התורה
 ומיושב הכל והבן מאוד :

מז) אירתא שם עוד משמו דרבינו הק'
 הנ"ל על המדרש בהעלותך
 כיון שראה אהרן שהקריבו כל הנשיאים
 ושצט לוי לא הקריב אמר אוי לי שמא
 בשבילי פ"י שאין אני זכאי לכך לכן לא
 הקריב שצטי וכו' אמר לו הקב"ה חייך
 שלך גדולה משלהן שהקריבות אינו נוהג
 אלא בזמן שהמקדש קיים אבל הנרות הם
 קיימים לעולם והפירוש הוא דהנה הקב"ה
 שוכן את דכא והקב"ה משחמש בכלים
 שזורים וכדמלניו לעיל צפ"ו לו בפירש"י ז"ל
 קרב כו' למה אתה צוש כי לכך נבחרת
 היינו בשביל מדת הצושה והכנעה אתה
 נבחרת וכיון שראה הקב"ה גדול שבירת
 לבו של אהרן הוטב צעיניו שידליק בהכנעה
 זאת את המנורה שהוא מרומו לסוד מנורה
 העליונה ולווה למשה שיזוה אותו מיד על
 ככה ואמר למשה שיאמר לו שלך גדולה
 משלהם ולזאת כיון ששמע אהרן אלה
 הדברים מפי הקב"ה ציד משה ה' לו
 עכ"פ להפיג לערו מעט ושצירת לבו
 והכנעתו חולם לא נשתנה גופו ולא נפתעל
 מזה כלל והוא ויעש בן אהרן שפירש"י ז"ל
 להגיד שצחו של אהרן שלא שינה אשר
 תמוה וזה כיחא דהיינו שלא נשתנה כלים
 שהי' אח"כ אותו שפל וכנע כבתחילה
 והוא ויעש בן אהרן כאשר לזה וכו' דהיינו
 כמו שא' לא ידע אהרן והי' בהכנעה ובצבירות
 הלב בן אח"כ כשנתודע לו ג"כ הי'
 צזה ההכנעה וכך הדליק המנורה וזה
 נעשה מלות וכן הדלקה המנורה עלהו"ט
 כחפץ הקב"ה ומה נעים דברי קודם אלה
 זי"ע :

כשהי'

לט) עוד שם ואלה תולדות יחזק בן
 אברהם אברהם הוליד את
 יחזק היינו אברהם הלך תמיד במחשבה
 שהוא מלך עלמו אין לו שום זכות ולא
 עשה כלום רק זה הזכות יש לו שיש לו בן
 הגון ולדיק יחזק ויחזק הלך תמיד במחשבה
 שהוא אין לו שום זכות רק שיש לו
 אב לדיק אברהם זה הזכות אבות יעמוד
 לו :

מ) עוד משמו הקדוש שם על פלוגתא
 צ"ש וצ"ה בחטובה דצ"ש סובר
 פוחת והולך היינו דכל איש מחויב מתחילה
 להכניע ולפחות כח הרע וזה סוד מרע
 ואח"כ הולך דהיינו עשה טוב והולך
 בעבודת השי"ת וצ"ה סוברין מוכיף והולך
 היינו שיוסיף בקדושה ויעשה לכתחילה
 הטוב וכשהי' רגיל בהטוב אז יראה לחקן
 עלמו מהחטאים כי אם יתחיל לראוב
 ולחקן מדותיו אשר פגם אז ציני וציני
 יקום האויב ורלחו נפש והעלה לבל יחשוב
 חשבונות רק יחזק בעבודת השי"ת ויתלהב
 במלות ואח"כ יתקן את אשר עיוות והוא
 פלוגתא צ"ש וצ"ה ג"כ דצ"ש סברי הנחה
 עושה מזה היינו שיכניע וישפיל אי"ע
 מקודם וצ"ה סברי הדליקה עושה מזה
 היינו שידליק בתוך חטובו הנעשה
 מהעונות ידליק ויתלהב בעשיית המנות
 ואח"כ יעשה תשובה והלכתא הדליקה עושה
 מזה :

מח) עו"י"ט משמו הק' על מה דאיתא
 בגמרא (ברכות ה') לעולם
 ירגיו אדם ילה"ט על ילה"ר נלחו מוטב
 ואם לאו יעסוק בתורה נלחו מוטב ואם
 לאו יקרא ק"ש נלחו מוטב ואם לאו יזכיר
 לו יום המיתה דקשה חדא הא אמרו חכמ"ל
 צראתי ילה"ר צראתי תורה תצלין והאיך
 אמרינן כאן ואם לאו ועוד יזכיר לו תיכף
 יום המיתה ואמר רבינו הקדוש הנ"ל
 דצאמת עיקר הנלחון היא עם התורה
 אלא דאם האדם מגושם בעצירות ר"ל
 אינו יכול לעסוק בתורה אזי העלה שיקרא
 ק"ש עם מהירת הנפש צכת שהוא כמו

עֵשֶׂר מַרְבִּינוּ הַקַּי מֵהַרְי וְצִלְלֵה־יָהּ מֵאַלְכַסְנֶדֶר זְכוּת לֹ 71

רבינו הקדוש מווארקי אמר לו ראיתי אלל
 אהבת ישראל וכיחא דעתו ובעת הזאת הי'
 גם בנו הוא אדמו"ר הקדוש מאלכסנדר
 צללה"ה הנ"ל שמה ושאל לחזיו הק' מה
 זה והשיב לו רוח"ק אינו דבר גדול הוא
 הרגשה דקה וזכה ואיש זך. מרגיש אלל
 אהבת ישראל אין לו שיעור:

דְּנָה הרבינו הקדוש הנ"ל עלה לשמים
 ביום י"ד לחודש שבט שנת
 תרנ"ד ומנו"כ בעיר אלכסנדר ז"פ
 ועכ"ל:

(מג) **כְּשֶׁדָּרַי** רבינו הקדוש האלקי הכבא
 קדישא מווארקי צללה"ה
 ברוחין אלל סה"ק איש אלקים הרבי ר'
 ישראל'צשי צללה"ה וכשבא חזרה שאל
 איחוי הגאון הקדוש תלמידו מרן הרב ר'
 שרגא פיבל צללה"ה מגרילא מה ראה
 שמה והשיב לו שראה רוח הקודש שהי'
 קשה לו הרבה קשיות וכשבא אללו סיפר
 לו מעשה אחת ונעשה אללו מתוך הכל
 ונענע בראשו הגאוה"ק מוהרש"פ כאילו
 אין זה דבר גדול אללו וכאשר ראה זאת